

Årsmelding 2005

240 240 240 233 451
C + 48,325

● C + 48,26

© ISF 2006
Rapport 2006:1

Institutt for samfunnsforskning
Munthes gate 31
Postboks 3233 Elisenberg
0208 Oslo
www.samfunnsforskning.no

ISBN: 82-7763-221-5
ISSN: 0333-3671

Materialet i denne rapporten er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Det er lagt ut på internett for lesing på skjerm og utskrifter til eget bruk. Uten særskilt avtale med ISF er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring utover dette bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Innhold

1. Institutt for samfunnsforskning.....	5
2. Styret.....	7
3. Staben	9
3.1 Vitenskapelige stillinger.....	9
3.2 Øvrige vitenskapelige medarbeidere.....	15
3.3 Gjesteforskere	16
3.4 Prosjektassistenter.....	16
3.5 Administrasjonen	16
3.6 Informasjonsavdelingen	17
3.7 Biblioteket.....	18
3.8 IT-avdelingen.....	18
3.9 Kantinen.....	19
3.10 Faglig bakgrunn i staben	19
3.11 Forskningsledere	20
3.12 Vitenskapelig kompetanse.....	20
4. Prosjekter under arbeid i 2005	23
4.1 Sysselsetting og arbeidsvilkår.....	24
4.2 Kjønn og samfunn.....	38
4.3 Sivilsamfunn i endring.....	46
4.4 Politikk, opinion og demokrati.....	57
4.5 Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske minoriteter	68
5. Tilknytning til universitetene.....	79
5.1 Bistillinger ved universiteter og høyskoler	79
5.2 Bistillinger ved ISF	80
5.3 Undervisning og sensorvirksomhet.....	80
5.4 Bedømmelseskomitéer	80
6. Internasjonale kontakter og forskningssamarbeid	83
6.1 Prosjekter med utenlandske samarbeidspartnere:.....	83
6.2 Forskeropphold ved utenlandske institusjoner	88
6.3 Gjesteforelesninger ved utenlandske læresteder	88
6.4 Verv i internasjonale faglige organisasjoner.....	89

7. Stabens faglige oppgaver utenom ISF	91
7.1 Norges forskningsråd.....	91
7.2 Forskningsinstitusjoner og styringsgrupper.....	91
7.3 Søknadsbehandling og konsulentoppgaver	93
7.4 Verv i norske faglige organisasjoner	94
7.5 Vitenskapelige akademier.....	94
7.6 Redaksjonelt arbeid	95
7.7 Styrever, råd og utvalg	97
8. Publikasjoner	99
8.1 ISF-publikasjoner	99
8.2 Bøker og monografier.....	100
8.3 Rapporter utgitt av andre institusjoner	101
8.4 Tidsskrift- og bokartikler.....	102
8.5 Vitenskapelig publisering	109
8.6 Kongresspapers og -foredrag.....	110
8.7 Kronikker og avisartikler.....	114
9. Konferanser og seminarer	117
9.1 Konferanser	117
9.2 Seminarer.....	117
9.3 Instituttseminarer	118
9.4 Presentasjonsseminarer.....	119
9.5 Vilhelm Aubert Memorial Lecture	120
9.6 Arvid Brodersen-forelesning	120
10. Formidling	121
10.1 Tidsskrifter.....	121
10.2 ISF-rapporter	122
10.3 ISF Sammendrag	122
10.4 Hjemmesider på Internett	123
10.5 Brukerkontakt	124
10.6 Mediekontakt og formidling til allmennheten	124
10.7 Annen forskningsformidling.....	125
11. Administrasjon og økonomi.....	126
11.1 Biblioteket	126
11.2 IT-avdelingen.....	126
11.3 Sekretariatsoppgaver	127
11.4 Instituttets økonomi	128
11.5 Regnskap	129

Institutt for samfunnsforskning

Det overordnede mål for Institutt for samfunnsforskning er å bidra til kunnskap om samfunnets oppbygging og utvikling, samt å utvikle modeller og metoder til å analysere disse forhold.

Fra det ble opprettet i 1950 til omkring 1970 spilte instituttet en avgjørende rolle for fremveksten i samfunnsforskningen i Norge. Institutt for samfunnsforskning har hele tiden vært tverrfaglig orientert, og vil føre denne tradisjonen videre.

Institutt for samfunnsforskning er et av de få samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøene utenfor universitetene som ikke er sektorspesialisert. Instituttet søker å skape et bredt fagmiljø uten skarpe institusjonelle grenser mellom grunnforskning og anvendt eller problemorientert forskning, og ønsker å bidra til at begge typer forskning drives innenfor samme miljø. Dette kommer til uttrykk blant annet gjennom nær kontakt og samarbeid med Universitetet i Oslo, Norges forskningsråd, mer spesialiserte og anvendte institutter samt flere av departementene.

Institutt for samfunnsforskning ser det som en sentral oppgave å drive opplæring av yngre forskere og å legge forholdene til rette for at medarbeiderne kan ta doktorgrad og kvalifisere seg for høyere vitenskapelige stillinger.

De fleste av instituttets prosjekter faller innenfor fem hovedområder, som til dels skjærer på tvers av hverandre:

- Sysselsetting og arbeidsvilkår
- Kjønn og samfunn
- Sivilsamfunn i endring
- Politikk, opinion og demokrati
- Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner

På disse områdene er det et mål å kartlegge og forklare trekk ved norske samfunnsforhold, samt i størst mulig grad se dem i et komparativt perspektiv.

Styret

Styrets sammensetning 2005

Oppnevnt av Norges forskningsråd:

Departementsråd Anne Kari Lande Hasle

Departementsråd Tor Saglie (varamedlem)

Oppnevnt av Universitetet i Oslo:

Professor Aanund Hylland (nestleder)

Professor Helge Pharo (varamedlem)

Professor Dag Album

Professor Signe Howell (varamedlem)

Oppnevnt av styret ved Institutt for samfunnsforskning:

Professor Eivind Smith (leder)

Rådgiver Terje Hauger (varamedlem)

Professor Jon Elster

Marianne Seip (varamedlem)

Oppnevnt av de ansatte ved Institutt for samfunnsforskning:

Bibliotekar Jon Haakon Hustad

Forsker Pål Schøne (varamedlem)

Forsker Mari Teigen

Forsker Tordis Borchgrevink (varamedlem)

Styrets beretning

Pr. 31. desember 2005 var 53 medarbeidere ansatt ved Institutt for samfunnsforskning, hvorav 35 i vitenskapelige stillinger.

Faglig var 2005 et godt år for instituttet. Tilgangen på nye prosjekter har vært tilfredsstillende. Flere store prosjekter som ble avsluttet, fortjener å løftes frem:

- Parallellhistorien over Sverige og Norge i det 20. århundre.
- Rettslige beslutninger om barnefordeling ved samlivsbrudd.
- Kvinner som eiere i fem europeiske land.
- Nærstudier av lokalvalgene 2003

Den vitenskapelige produksjonen har vært god. Til sammen har instituttets forskere vært forfattere, medforfattere eller redaktører av 11 bøker, og utgitt 70 artikler i tidsskrifter og fagbøker. To av de ansatte er blitt knyttet til Universitetet i Oslo som professor II.

Resultatregnskapet for 2005 og balansen med noter viser resultatet av virksomheten og den økonomiske stilling pr. 31. desember 2005. Årets resultat etter finansielle poster er kr. 515.328, som overføres til instituttets egenkapital. Dessuten er egenkapitalen styrket med kr. 2.740.305 som følge av refundert merverdiavgift i perioden 2001-2005.

Instituttets økonomi er solid, og forutsetningene for fortsatt drift er etter styrets oppfatning fortsatt til stede.

Sykefraværet i 2005 var 4,4 prosent av den totale arbeidsmengden. Skader eller ulykker i forbindelse med arbeidet er ikke konstatert. Det er ikke noe i instituttets virksomhet som forurensrer det ytre miljø.

Oslo 13. februar 2006

Eivind Smith
Styreleder

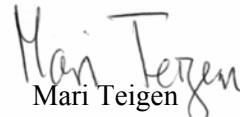

Anne Kari Land Hasle

Jon Elster

Aanund Hylland

Dag Album

Jon Haakon Hustad

Mari Teigen

Fredrik Engelstad
Instituttleder

Staben

Det ble totalt utført 51,5 årsverk, hvorav 36 forskerårsverk, ved Institutt for samfunnsforskning i 2005. Fem vitenskapelig ansatte er forskningsledere i 50% stilling.

3.1 Vitenskapelige stillinger

Barth, Erling

Dr.polit, samfunnsøkonomi

Forskningsleder Sysselsetting og arbeidsvilkår

Arbeidsfelt: Lønnsdannelse, arbeidskraftsetterspørse, mobilitet

Tlf: 23 08 61 63

E-post: erling.barth@samfunnsforskning.no

Bergh, Johannes

Cand.polit, statsvitenskap, stipendiat

Arbeidsfelt: Holdninger, valg, likestilling

Tlf: 23 08 61 40

E-post: johannes.bergh@samfunnsforskning.no

Borchgrevink, Tordis

Mag.art., sosialantropologi, forsker II

Arbeidsfelt: Flerkulturelle samfunn, jødisk/muslimsk integrasjon, identitetsdannelse

Tlf: 23 08 61 62

E-post: tordis.borchgrevink@samfunnsforskning.no

Bredal, Anja

Dr.polit, sosiologi, forsker II (80% stilling, til 17. november)

Arbeidsfelt: etniske minoriteter, kjønn og generasjon, arrangerte ekteskap

Brekke, Jan-Paul

Dr. polit., sosiologi, forsker II
Arbeidsfelt: Flyktninger, innvandring, velferd
Tlf: 23 08 61 29
E-post: jan.p.brekke@samfunnsforskning.no

Brochmann, Grete

Dr. polit., sosiologi, forsker I
Forskningsleder Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner
Arbeidsfelt: Innvandring, internasjonal migrasjon, Vest-Europa
Tlf: 23 08 61 18
E-post: grete.brochmann@samfunnsforskning.no

Dale-Olsen, Harald

Dr. polit., samfunnsøkonomi, forsker II
Arbeidsfelt: Lønn, rekruttering, mobilitet
Tlf: 23 08 61 34
E-post: harald.dale-olsen@samfunnsforskning.no

Ellingsæter, Anne Lise

Dr. philos., sosiologi, forsker I
Forskningsleder til 31. juli, 70% stilling fra 1. august
Arbeidsfelt: arbeid, velferdsstat, kjønn
Tlf: 23 08 61 21
E-post: anne.l.ellingsater@samfunnsforskning.no

Engelstad, Fredrik

Dr. philos., sosiologi, Instituttleder
Arbeidsfelt: Makt, kultursosiologi, demokrati
Tlf: 23 08 61 56
E-post: fredrik.engelstad@samfunnsforskning.no

Enjolras, Bernard

PhD, økonomi, forsker II
Arbeidsfelt: Sivile samfunn, frivillige organisasjoner, kommersialisering,
offentlig politikk, modernisering, identitet
Tlf: 23 08 61 24
E-post: bernard.enjolras@samfunnsforskning.no

Gulbrandsen, Trygve

Dr. philos., sosiologi, forsker I

Arbeidsfelt: Makt og eliter, tillit, eierskap, familiebedrifter

Tlf: 23 08 61 83

E-post: trygve.gulbrandsen@samfunnsforskning.no

Gullestad, Marianne

Dr. philos., sosialantropologi, forsker I

Arbeidsfelt: postkoloniale studier, visuell antropologi, narrativ teori

Tlf: 23 08 61 52

E-post: marianne.gullestad@samfunnsforskning.no

Hagelund, Anniken

Dr. polit., sosiologi/sosialantropologi, forsker II

Arbeidsfelt: Innvandrings- og integreringspolitikk, politiske diskurser

Tlf: 23 08 61 51

E-post: anniken.hagelund@samfunnsforskning.no

Hardoy, Inés

Dr. polit., samfunnsøkonomi, forsker II

Arbeidsfelt: Arbeidsmarkedspolitikk, effektevaluering, familiepolitikk

Tlf: 23 08 61 35

E-post: ines.hardoy@samfunnsforskning.no

Jensen, Ragnhild Steen

Dr. polit., samfunnsgeografi, forsker II

Arbeidsfelt: Kjønn, arbeidsmarked, eierskap

Tlf: 23 08 61 45

E-post: ragnhild.s.jensen@samfunnsforskning.no

Karlsen, Rune

Cand.polit., statsvitenskap, stipendiat

Arbeidsfelt: Valg, politisk kommunikasjon, elektronisk demokrati

Tlf: 23 08 61 42

E-post: rune.karlsen@samfunnsforskning.no

Krogstad, Anne

Dr. polit., sosialantropologi, forsker I

Arbeidsfelt: Politisk kommunikasjon, valgkamp, etniske minoriteters
entreprenørskap

Tlf: 23 08 61 84

E-post: anne.krogstad@samfunnsforskning.no

Lange, Even

Dr. philos., historie, forsker I (20% stilling)

Tlf: 23 08 61 54

E-post: even.lange@samfunnsforskning.no

Langeland, Nils Rune

Dr. art., historie, forsker II

Arbeidsfelt: Politisk idéhistorie, kulturhistorie, høyesteretts historie

Tlf: 23 08 61 38

E-post: nils.r.langeland@samfunnsforskning.no

Lidén, Hilde

Dr. polit., sosialantropologi, forsker II

Arbeidsfelt: Barns rettigheter, minoritetsrettigheter, kjønn

Tlf: 23 08 61 26

E-post: hilde.liden@samfunnsforskning.no

Lorentzen, Håkon

Dr. philos., sosiologi

Forskningsleder Sivilsamfunn i endring

Arbeidsfelt: Sivilsamfunn, frivillig arbeid, sosiale bevegelser

Tlf: 23 08 61 22

E-post: hakon.lorentzen@samfunnsforskning.no

Merok, Eivind

M. Sc., økonomisk historie, vit.ass.

Arbeidsfelt: Moderne økonomisk historie

Tlf: 23 08 61 30

E-post: eivind.merok@samfunnsforskning.no

Rogstad, Jon

Dr. polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Etniske minoriteter, arbeidsmarked, politisk deltakelse, tillit

Tlf: 23 08 61 31

E-post: jon.rogstad@samfunnsforskning.no

Røed, Marianne

Dr. polit., samfunnsøkonomi, forsker II

Arbeidsfelt: Migrasjon, utdanningsøkonomi, lønnsutvikling

Tlf: 23 08 61 92

E-post: marianne.roed@samfunnsforskning.no

Saglie, Jo

Dr. polit., statsvitenskap, forsker II

Arbeidsfelt: Partiorganisasjoner, valg, lokalpolitikk

Tlf: 23 08 61 50

E-post: jo.saglie@samfunnsforskning.no

Sandmo, Erling

Dr. art., historie, forsker II (til 31. juli)

Arbeidsfelt: Rettshistorie, kulturhistorie, historieteori

Schøne, Pål

Dr. polit., samfunnsøkonomi, forsker II

Arbeidsfelt: lønn, kompetanse, arbeidstilbud

Tlf: 23 08 61 82

E-post: pal.schone@samfunnsforskning.no

Seippel, Ørnulf

Dr. polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Frivillige organisasjoner, idretts sosiologi, sosiale bevegelser og miljø sosiologi

Tlf: 23 08 61 23

E-post: ornulf.seippel@samfunnsforskning.no

Sejersted, Francis

Dr. h.c., historie, forsker I

Arbeidsfelt: Moderne historie

E-post: francis.sejersted@samfunnsforskning.no

Tlf: 23 08 61 41

Sivesind, Karl Henrik

Dr. polit., sosiologi, forsker I

Arbeidsfelt: Frivillige organisasjoner, sivilsamfunn, velferd

Tlf: 23 08 61 27

E-post: karl.henrik.sivesind@samfunnsforskning.no

Skjorten, Kristin

Dr. philos, kriminologi, forsker II

Arbeidsfelt: kjønn, velferdsstat, familie

Tlf: 23 08 61 36

E-post: kristin.skjorten@samfunnsforskning.no

Slagstad, Rune

Dr. philos., idéhistorie/filosofi, forsker I
Arbeidsfelt: Moderne idéhistorie og teologi

Solheim, Jorun

Mag. art, antropologi, forsker I
Forskningsleder Kjønn og samfunn (vikariat, fra 28. november)
Arbeidsfelt: kjønn, kultur, modernitet
Tlf: 23 08 61 85
E-post: jorun.solheim@samfunnsforskning.no

Stavn, Guro Elin

Bachelor, statsvitenskap, vit.ass
Tlf: 23 08 61 43
E-post: gst@samfunnsforskning.no

Storvik, Aagoth Elise

Dr. polit., sosiologi, forsker II
Arbeidsfelt: Kjønn, ansettelsesprosesser, eliter, inkluderende arbeidsliv
Tlf: 23 08 61 32
E-post: aagoth.storvik@samfunnsforskning.no

Teigen, Mari

Dr. polit., sosiologi
Forskningsleder Kjønn og samfunn (permisjon fra 28. november)
Arbeidsfelt: likestilling, kjønn, arbeidsliv og politikk
Tlf: 23 08 61 85
E-post: mari.teigen@samfunnsforskning.no

Theien, Iselin

Ph. D., moderne historie, forsker II (permisjon til 30. juni 2006)
Arbeidsfelt: Forbrukerorganisering, politisk idéhistorie
E-post: iselin.theien@samfunnsforskning.no

Torp, Hege

Lic. philos., økonomi, forsker II (permisjon fra 15. september)
Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, arbeidsliv og arbeidsmarkedspolitik.

Ulseth, Anne-Lene Bakken

Cand. polit., sosiologi, stipendiat

Arbeidsfelt: Idrettssosiologi, kjønn, frivillige organisasjoner

Tlf: 23 08 61 66

E-post: anne-lene.b.ulseth@samfunnsforskning.no

Waldahl, Ragnhild Holmen

Cand.polit, statsvitenskap, vit.ass. (50% stilling fra 1. august)

Tlf: 23 08 61 46

E-post: ragnhild.h.waldahl@samfunnsforskning.no

Aardal, Bernt

Dr. philos., statsvitenskap

Forskningsleder Politikk, opinion og demokrati

Arbeidsfelt: Valgforskning, politiske stridsspørsmål, offentlig opinion

Tlf: 23 08 61 60

E-post: bernt.aardal@samfunnsforskning.no

3.2 Øvrige vitenskapelige medarbeidere

Omfatter medarbeidere som har arbeidsplass ved Institutt for samfunnsforskning, uten et formelt ansettelsesforhold.

Bjørklund, Tor

Professor i statsvitenskap, Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Lokalvalg, komparativ politikk

E-post: tor.bjorklund@stv.uio.no

Tlf: 23 08 61 33

Narud, Hanne Marthe

Professor i statsvitenskap, Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Valg og regjeringsdannelser, politisk representasjon, politiske nominasjoner

E-post: h.m.narud@stv.uio.no

Tlf: 23 08 61 00

Valen, Henry

Professor emeritus i statsvitenskap, Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Valg, politisk lederskap, komparativ politikk

E-post: henry.valen@samfunnsforskning.no

Tlf: 23 08 61 61

3.3 Gjesteforskere

Garbi Schmidt

Socialforskningsinstituttet, København

17.–24. februar 2005

Arnlaug Leira

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo

Mai – juni 2005

John Bowman

Department of Political Science, Queens College of the City of New York

13.–17. juni 2005

3.4 Prosjektassistenter

Claus-Gunnar Berge

Nina Drange

Lene Katrin Guthu

Hilde Johannesen

Knut Kirknes

Anders Nordstoga

Morten Rosenkvist

Magnus Rønneberg Ruud

Nina Skrove Falch

Sturla Smari Hanssen

Jon Vatnaland

3.5 Administrasjonen

Engelstad, Fredrik

Instituttleder

Tlf: 23 08 61 56

E-post: fredrik.engelstad@samfunnsforskning.no

Søgaard, Eli

Kontorleder

Arbeidsfelt: Personal, økonomi

Tlf: 23 08 61 48

E-post: eli.sogard@samfunnsforskning.no

Denstad, Katrine

Førstekonsulent

Arbeidsfelt: Administrasjon, interninformasjon, Tidsskrift for samfunnsforskning, P.M. Røwdes stiftelse

E-post: katrine.denstad@samfunnsforskning.no

Tlf: 23 08 61 86

Lund, Lillian

Førstekonsulent

Arbeidsfelt: Lønn, personal og prosjekter/arkiv

Tlf: 23 08 61 49

E-post: lillian.lund@samfunnsforskning.no*Severinsen, Johanne*

Førstefullmektig (50% og 80% stilling)

Arbeidsfelt: Post, resepsjon, internett

Aarseth, Jorunn

Konsulent (64% stilling)

Arbeidsfelt: Post, resepsjon, registre

Tlf: 23 08 61 17

E-post: jorunn.aarseth@samfunnsforskning.no

3.6 Informasjonsavdelingen

Moland, Jørgen

Informasjonsleder

Arbeidsfelt: Informasjon og samfunnskontakt

Tlf: 23 08 61 67

E-post: jorgen.moland@samfunnsforskning.no*Aanes, Guttorm*

Informasjonsrådgiver

Arbeidsfelt: Internett, presse, publikasjoner, arrangementer

Tlf: 23 08 61 25

E-post: guttorm.aanes@samfunnsforskning.no

3.7 Biblioteket

Lindblad, Sven

Hovedbibliotekar

Tlf: 23 08 61 91

E-post: sven.a.lindblad@samfunnsforskning.no

Grevle, Sidsel

Bibliotekar (50% stilling)

Tlf: 23 08 61 90

E-post: sidsel.grevle@samfunnsforskning.no

Hagen, Eva

Avdelingsbibliotekar

Tlf: 22 54 12 57

E-post: eva.hagen@samfunnsforskning.no

Hoelseth, Rune

Bibliotekassistent

Tlf: 23 08 61 90

E-post: rune.hoelseth@samfunnsforskning.no

Hustad, Jon Haakon

Bibliotekar

Tlf: 22 54 12 76

E-post: jon.h.hustad@samfunnsforskning.no

3.8 IT-avdelingen

Naas, Nils-Eivind

Avdelingsleder

Tlf: 23 08 61 87

E-post: nils-eivind.naas@samfunnsforskning.no

Kleiven, Vegard

Driftsleder

Tlf: 23 08 61 88

E-post: vegard.kleiven@samfunnsforskning.no

Muren, Stig
Konsulent IT
Tlf: 23 08 61 28
E-post: stig.muren@samfunnsforskning.no

3.9 Kantinen

Skistad, Wenche
Kantineleder
Tlf: 23 08 61 97

Haugen, Audhild
Kantineassistent (50% stilling)
Tlf: 23 08 61 97

3.10 Faglig bakgrunn i staben

Sett på bakgrunn av utdanning fordeler den vitenskapelige staben seg som vist i tabell 1.

Tabellen beskriver det samlede forskningsmiljø ved ISF. For 2005 er ansatte i mindre enn 1/2 stilling ikke tatt med i statistikken. Heltids ansatte i permisjon er regnet inn.

Tabell 1. Den vitenskapelige staben etter fagområde, pr. 31. desember 2005

Fagområde	2003	2004	2005
Sosiologi	17	14	12
Statsvitenskap	4	4	6
Økonomi	7	7	7
Filosofi/Idéhistorie	1	1	1
Sosialantropologi	4	4	6
Historie	4	5	3
Kriminologi	1	1	1
Samfunnsgeografi	1	1	1
I alt	39	37	37

3.11 Forskningsledere

Ved utgangen av 2005 har instituttet følgende forskningsledere:

- Erling Barth (Sysselsetting og arbeidsvilkår)
- Grete Brochmann (Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner)
- Håkon Lorentzen (Sivilsamfunn i endring). Lorentzen koordinerer også forskere og prosjekt innen Idrettsforskningsprogrammet i Norges forskningsråd.
- Jurun Solheim (Kjønn og samfunn, vikariat)
- Mari Teigen (Kjønn og samfunn, i permisjon)
- Bernt Aardal (Politikk, opinion og demokrati).

3.12 Vitenskapelig kompetanse

Vitenskapelige medarbeiderne tilkjennes formell kompetanse etter samme regler som gjelder ved universitetene. De fordelte seg etter kompetanse som vist i tabell 2. Ved utgangen av 2005 hadde instituttet 31 ansatte med kompetanse som forsker II/I og 3 ansatt i stipendiatstillinger.

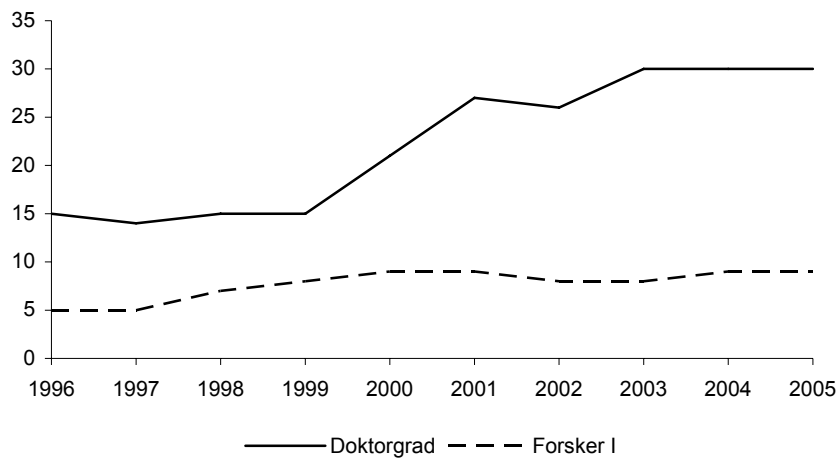
Tabell 2. Ansatte forskere etter kompetanse, pr. 31. desember 2005

	2003	2004	2005
Forsker I	8	9	9
Forsker II	25	24	22
Stipendiat	2	2	3
Vitenskapelig assistent	4	2	3
I alt	39	37	37

Tabellen omfatter de forskere som er nevnt under pkt. 3.10 foran. Ansatte i mindre enn 1/2 stilling er ikke tatt med. Heltids ansatte i permisjon er regnet inn.

Ved årets utgang hadde 30 forskere ved instituttet doktorgrad.

Figur 1. Antall ansatte forskere med med doktorgrad og kompetanse som forsker I pr. 31. desember 1996–2005

Prosjekter under arbeid i 2005

Ved instituttet ble det i 2005 arbeidet med i alt 86 prosjekter. De fleste av disse prosjektene kan grupperes innenfor fem hovedområder:

- Sysselsetting og arbeidsvilkår
- Kjønn og samfunn
- Sivilsamfunn i endring
- Politikk, opinion og demokrati
- Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner

Mellom enkeltprosjekter er det i mange tilfeller et nært samarbeid. Instituttet ønsker en rimelig balanse mellom integrering av enkeltprosjekter i samlende forskningsprogrammer på den ene siden og åpenhet for å ta opp problemstillinger som faller utenfor de opptrukne rammer på den andre. Forskningen ved ISF omfatter derfor også prosjekter som ikke lar seg plassere naturlig innenfor noen av de fem hovedområdene.

Ved hvert prosjekt er de viktigste publiserte arbeider tatt med. Av plasshensyn er ikke all rapportering ført opp.

En økonomisk oversikt over prosjektbevilgningene etter kilde, er gitt i kapittel 11.4.

4.1 Sysselsetting og arbeidsvilkår

Education and wage inequality in Europe (EDWIN)

Bemanning: Erling Barth
Harald Dale-Olsen
Tidsplan: 2002–2005
Finansiering: EU
Prosjekt nr. 410.29

Prosjektbeskrivelse

The EDWIN project is a collaboration between researchers in nine European countries; Finland, France, Germany, Greece, Italy, Norway, Portugal, Sweden and the UK. The overarching objective of the project is to undertake in-depth analysis of the interplay between educational expansion and wage inequality in Europe over the past few decades, up to the new millennium. Web page: <http://www.etla.fi/edwin/>

De viktigste arbeidene

Barth, Erling (2004) «Hvorfor så store forskjeller i lønnsstruktur mellom land?» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 21 (2):285–288.
Asplund, Rita og Barth, Erling (2005) *Education and Wage Inequality in Europe. A Literature Review*. EDWIN . Vantaa: Taloustieto Oy.

Lønnsutvikling for forskere i offentlig sektor

Bemanning: Marianne Røed
Pål Schøne
Tidsplan: 2003–2004
Finansiering: Norsk Forskerforbund
Prosjekt nr. 410.35

Prosjektbeskrivelse

I dette prosjektet analyseres lønnsutviklingen for forskere og undervisningspersonell innen den offentlige universitets- og høyskolesektoren i Norge, fra 1997 og fremover. Hensikten er å beskrive hvordan det gjennomsnittlige lønnsnivået og skjevheten (spredningen) i lønnsfordelingen har utviklet seg for denne gruppen sammenlignet med tilsvarende utdannings- og stillingsgrupper innen privat sektor, og innenfor andre deler av det offentlige. Tilsvarende grupper blir i denne sammenheng definert som arbeidstakere med samme utdanningsnivå, fagområde og stillingstype.

De viktigste arbeidene

Røed, Marianne og Schøne, Pål (2003) *Forske eller administrere: Hva lønner seg? Lønn og karriereutvikling for ansatte i universitets- og høyskolesektoren*. ISF-rapport 2003:6.

Røed, Marianne og Schøne, Pål (2004) *Forskernes plass i den norske lønnsfordelingen*. ISF-rapport 2004:4.

Røed, Marianne og Schøne, Pål (2005) *Forskning eller høy lønn? Lønnsutviklingen for norske forskere 1997–2003*. ISF-rapport 2005:12.

Förändrade lönestrukturer och förhandlingssystem i Norden

Bemanning: Erling Barth
Rita Asplund, ETLA
Harald Dale-Olsen

Tidsplan: 2003–2005

Finansiering: NOS-S

Prosjekt nr. 410.36

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er et samarbeid med Trade Union Institute for Economic Research, Stockholm, Universitetet i Reykjavik, Handelshøyskolen i Aarhus og ETLA, Helsinki. Prosjektet tar for seg sammenhengen mellom lønnsspredning og forhandlingssystemer i Norden. Prosjektet har fokus på trekk ved den nordiske forhandlingsmodellen som er under endring, og hvilke konsekvenser disse endringene kan få for lønnsstrukturen i de nordiske landene.

Medvirkning, læring og belønning i det nye arbeidslivet

Bemanning: Pål Schøne
Erling Barth
Harald Dale-Olsen
Hege Torp

Tidsplan: 2003–2006

Finansiering: Norges Forskningsråd

Prosjekt nr. 410.37

Prosjektbeskrivelse

Har norske virksomheter tatt i bruk nye, mer fleksible måter å organisere arbeidet på? Har arbeidstakerne fått større innflytelse over eget arbeid? Har de samtidig fått mindre innflytelse over arbeidsplassen? Er de kollektive lønnsavtalenes tid forbi? Går det i retning av resultatbasert belønning og individuelle kontrakter? Vil lønnsforskjellene øke – mellom virksomheter og mellom arbeidstakere? Gir det nye arbeidslivet større muligheter for hver enkelt til å utnytte og utvikle sine sterke sider? Men hva skjer med arbeidstakere som ikke kan leve opp til produktivitetskravene?

Arbeidslivet er i kontinuerlig endring. De fleste endringene skjer med små skritt. Det kan likevel være meningsfullt å bruke betegnelsen «det nye arbeidslivet» om visse utviklingstrekk som har vært særlig påfallende det siste tiåret – men som ennå ikke er særlig godt kartlagt eller forstått. Dette gjelder utviklingstrekk knyttet til forhold på hver enkelt arbeidsplass: organisering av arbeidet, bruk av teknologi, samarbeid mellom ledelse og ansatte, og belønningssystemer. I nært samspill med dette skjer det også endringer i arbeidsmarkedet.

Hovedmålet med prosjektet er å frembringe kunnskap om dagens arbeidsliv i Norge samt å gi innsikt i utviklingstrekk og prosesser som vil være med på å forme arbeidslivet i framtida. Grunnlaget for de empiriske analysene er Arbeids- og bedriftsundersøkelsen 2003, en intervjuundersøkelse blant daglige ledere for et representativt utvalg av norske virksomheter i privat og offentlig sektor (2358 virksomheter) med mer enn 10 ansatte. Intervjuet med daglig leder er koblet til registerbasert informasjon om virksomhetene og de ansatte for perioden 1995-2003. Dette gir oss paneldata og dermed bedre muligheter til å identifisere kausale sammenhenger enn man har med rene tverrsnittsdata.

Prosjektet gjennomføres som et samarbeidsprosjekt mellom Institutt for samfunnsforskning, Institutt for sosiologi og statsvitenskap ved NTNU, Forskningsstiftelsen Fafo, og Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning. Prosjektet er organisert i åtte temagrupper med 3-6 deltakere fra de samarbeidende institusjonene i hver gruppe.

De viktigste arbeidene

Torp, Hege (red.) (2005) *Nytt arbeidsliv. Medvirkning, inkludering og belønning*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Dale-Olsen, Harald (2005) «Attraktive frynsegoder?» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (1):83–93.

Torp, Hege (2005) «Det nye arbeidslivet: Forklaringer og konsekvenser.» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (1):129–139.

Kunnskapsoversikt på området Det nye arbeidsmarkedet

Bemanning: Pål Schøne
Harald Dale-Olsen
Hege Torp
Marianne Røed
Erling Barth
Tidsplan: 2004–2004
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 410.46

Prosjektbeskrivelse

Program for Arbeidslivsforskning i Norges forskningsråd startet opp i 2002, og skal etter planen gå til og med 2011. Det overordnede målet er å bidra med vesentlig ny innsikt om viktige utviklingstrekk i arbeidslivet med særlig vekt på forhold og prosesser som påvirker den enkeltes deltakelse, utvikling, nærvær og fravær i arbeidslivet. I første fase av programmet er det lagt sterkt vekt på forhold av betydning for et inkluderende arbeidsliv. I 2005 ble programplanen revidert på grunnlag av en gjennomgang av forskningsstatus og trender på feltet arbeidslivsforskning. Gjennomgangen bidrar til en revidert strategi og programplan for Arbeidslivsforskningen i årene som kommer.

Programstyret tok initiativ til to artikkelsamlinger med beskrivelser av utviklingstrekk, kunnskapsstatus og forskningsmessige utfordringer: Den ene samlingen har fokus på arbeidsmarkedet, den andre har fokus på arbeidsliv.

De viktigste arbeidene

Schøne, Pål (red.) (2005) *Det nye arbeidsmarkedet. Kunnskapsstatus og problemstillinger*. Oslo: Norges Forskningsråd.

Schøne, Pål og Torp, Hege (2005) «Opplæring i arbeidslivet.» I: Bente Rasmussen (red.) *Et bærekraftig nytt arbeidsliv? Kunnskapsstatus og problemstillinger*. Oslo: Norges Forskningsråd:59–75.

Lønnsutvikling for kvinner og menn i fengselsvesenet og kriminalomsorgen

Bemanning: Pål Schøne
Marianne Røed
Tidsplan: 2005–2005
Finansiering: Kriminalomsorgens utdanningssenter
Prosjekt nr. 410.48

Prosjektbeskrivelse

Dette prosjektet beskriver mulige lønnsforskjeller mellom kvinner og menn innenfor fengselsvesenet og kriminalomsorgen med fokus på tre problemstillinger:

Det første er en analyse av bruttolønnsforskjeller mellom kvinner og menn i fengselsvesenet og kriminalomsorgen. Det betyr at vi sammenlignet utvikling i den gjennomsnittlige lønnsforskjellen mellom kvinner og menn uten kontroll for observerte forskjeller mellom kvinner og menn.

Det andre er en analyse av netto lønnsforskjeller mellom kvinner og menn innenfor i fengselsvesenet og kriminalomsorgen. Kvinner og menn kan være forskjellige med hensyn til observerte kjennetegn som påvirker lønn. Det kan være utdanning, alder, arbeidstid, sivil status, bosted, antall barn, osv. Ved å kontrollere for variasjon i slike kjennetegn får vi sammenlignet lønnsnivåene til kvinner og menn som er relativt like (eller likere) med hensyn til generell kompetanse, geografisk lokalisering og arbeidsmarkedsatferd.

Det tredje er en analyse av opprykksansynligheter for kvinner og menn. Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn kan oppstå innen eller mellom stillinger. Ved hjelp av informasjon om stillinger kan vi svare om kjønnsforskjeller i opprykksansynligheter er viktige for å forklare lønnsforskjeller mellom kjønnene.

Lønn, yrke og segregering

Bemanning: Erling Barth

Pål Schøne

Marianne Røed

Tidsplan: 2004–2005

Finansiering: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Prosjekt nr. 410.49

Prosjektbeskrivelse

Et hovedformål med prosjektet er å ta i bruk individdata fra lønnsstatistikken for å studere lønnsstrukturen i Norge. Prosjektet tar for seg lønnsstrukturen i både privat og offentlig sektor, med vekt på lønnspremien for kompetanse i de to sektorene. Prosjektet har tre fokus.

For det første beskrives den lønsmessige avkastningen av ulike former for kompetanse i de to sektorene.

For det andre tas spesielt opp ansiennitetsprofiler i de to sektorene.

For det tredje beregnes bidraget fra ulike deler av lønnsstrukturen til generell ulikhet i arbeidsmarkedet. Vi ser spesielt på sammenhengen mellom sektorvalg og lønnsstrukturen, denne sammenhengen går to veier: lønnsstrukturen påvirker sektorvalg og sektorvalg påvirker vår måling av lønnsstrukturen. Prosjektet gjennomføres i 2004 og 2005.

Det viktigste arbeidet

Barth, Erling, Marianne Røed og Pål Schøne (2005) «Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i privat sektor. Betydning av yrke og virksomhet.» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (2):211–216.

Rekruttering til lederstillinger og betydningen av nettverk

Bemanning: Aagoth Elise Storvik
Tidsplan: 2005
Finansiering: Moderniseringsdepartementet
Prosjekt nr. 410.50

Prosjektbeskrivelse

Bakgrunnen for prosjektet er et ønske om mer kunnskap om lederrekruttering i staten. Både formelle og uformelle prosesser i tilknytning til rekrutteringen søkes kartlagt. Likeledes ledernes motivasjon for å søke seg til høyere stillinger i staten.

Prosjektet undersøker følgende problemstillinger: Om det er slik at kvinner sjeldnere oppfordres til å søke lederstillinger enn menn / Om det er slik at kvinner sjeldnere velger å følge oppfordringen om å søke / Om flere menn enn kvinner kan tenke seg å søke en lederstilling uten å ha blitt oppfordret til å søke / Om det er slik at kvinner i mindre grad ønsker å rykke opp enn menn, og om dette i tilfellet skyldes forhold på arbeidsplassen / Om kvinner ønsker et eget lederopplæringskurs bare for kvinner / Om menn oftere får henvendelser fra rekrutteringsbyråer

Datatilfang: En elektronisk spørreundersøkelse benyttes. Spørreskjemaet er sendt til alle ledere i departementer og direktorater.

Det viktigste arbeidet

Storvik, Aagoth Elise (2005) «Kjønn, ledelse og rekruttering i staten.» ISF Paper 2005:7.

Unemployment insurance and the dynamics of employment and economic exclusion among low income earners

Bemanning: Hege Torp
Inés Hardoy
Marianne Røed
Tidsplan: 2005–2007
Finansiering: NOS-SH
Prosjekt nr. 410.51

Prosjektbeskrivelse

Formålet med prosjektet er å analysere effekten av stønadsordningene rettet mot arbeidsløse arbeidssøkere på sannsynligheten for å returnere til lønnet arbeid. Oppmerksomheten er rettet mot arbeidstakere med lite utdanning og erfaring – med utsikter til relativt dårlig betalt arbeid. For den samme gruppen vil vi studere inntektsmobilitet i arbeidsmarkedet, dvs. hvor lenge de blir værende i jobber med lav lønn og om de deretter klatrer oppover i lønnsfordelingen eller trekker seg ut av arbeidsmarkedet, for eksempel som uføretrygdet.

Analysene utnytter komparative data fra Danmark, Finland og Norge over en periode på 15 år. Dette gjør oss i stand til å sammenlikne på tvers av tre arbeidsmarkeder, tre lønnsfordelinger og tre stønadssystemer – riktignok med mange likhetstrekk, men også med viktige forskjeller, for eksempel når det gjelder dekningsgrad og kompensasjonsgrad.

Prosjektleder er Reija Lilja, Labour Institute for Economic Research, Helsinki. Fra samme institutt deltar Merja Kauhanen. Danske samarbeidspartnere er Nina Smith og Iben Bolvig, Handelshøjskolen i Århus. Fra Norge deltar Hege Torp og Inés Hardoy, begge ISF.

Yrkesaktivitet blant personer med redusert funksjonsevne og effekter av intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv

Bemanning: Hege Torp
Inés Hardoy
Aagoth Elise Storvik
Harald Dale-Olsen
Tidsplan: 2005–2005
Finansiering: Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Prosjekt nr. 410.52

Prosjektbeskrivelse

Livskvalitet er for mange knyttet til muligheter for selvforsørgelse og deltakelse i arbeidslivet. Et overordnet mål for *intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv* (IA-avtalen) er et arbeidsliv med plass for alle som kan og vil jobbe, ved at forholdene legges til rette for at også personer med redusert yteevne skal kunne være yrkesaktive.

Formålet med dette prosjektet har vært å evaluere arbeidet med delmål 2 i Intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv. Delmål 2 er å øke sysselsettingen blant personer med redusert funksjons- eller arbeidsevne. Evalueringen er blant annet baseres på kvalitative intervjuer med et lite utvalg av informanter fra de tre sentrale aktørene: Aetat lokal, Arbeidslivssentrene og IA-virksomhetene, der IA virksomhetene blir valgt ut fra 'best practice'. I tillegg ble det innhentet kvantitative spørreskjemadata fra et større utvalg av IA-bedrifter. Vi utnyttet også data fra Arbeidskraftundersøkelsen tilleggsunder-

søkelser om funksjonshemmedes situasjon på arbeidsmarkedet (Statistisk sentralbyrå), og fra Arbeids- og bedriftsundersøkelsen 2003.

Tre typer av problemstillinger ble analysert:

- (a) Hvordan har de tre aktørene arbeidet med IA-avtalens delmål 2?
- (b) Hvordan har samarbeidet mellom de tre vært organisert?
- (c) Hvilke resultater er oppnådd som aktørene ikke ville oppnådd uten IA-avtalen?

Analysene indikerer at det er framgang i arbeidet med avtalens delmål 2, men det er fremdeles ikke mulig å se effekter på nasjonalt nivå når det gjelder sysselsetting blant personer med redusert funksjonsevne. Selve saken har fått større oppmerksomhet hos de sentrale aktørene: IA-virksomhetene, arbeidslivssentrene og Aetat lokal. IA-virksomhetene er i hovedsak fornøyd med bistanden fra de offentlige etatene. Men samarbeidet mellom arbeidslivssentrene og Aetat lokal synes fremdeles lite strukturert. IA-virksomhetene har lykkes bedre med å beholde medarbeidere med redusert funksjonsevne enn med nytilsetting. Tre av ti IA-virksomheter rapporterer at IA-avtalen har ført til at de har beholdt medarbeidere som ellers måtte ha sluttet. Én av tjue rapporterer at avtalen har ført til at de har nyansatt personer med redusert funksjonsevne.

De viktigste arbeidene

Dale-Olsen, Harald Inés Hardoy, Aagoth Elise Storvik og Hege Torp (2005) *IA-avtalen og yrkesaktivitet blant personer med redusert funksjonsevne*. ISF-rapport 2005:9.

Dale-Olsen, Harald og Hardoy, Inés og Storvik, Aagoth Elise og Torp, Hege (2005) «IA-avtalen og yrkesaktivitet blant personer med redusert funksjonsevne.» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (2):269–281.

Tilpasning i arbeidsmarkedet blant voksne med lite utdanning. Effekten av arbeidsløshetsstønader. En sammenlignende analyse av tre nordiske land

Bemanningsliste:
Hege Torp
Inés Hardoy
Marianne Røed
Iben Bolvig
Reija Lilja
Merja Kauhanen
Nina Smith

Tidsplan: 2005–2007

Finansiering: Nordisk Ministerråd

Prosjekt nr. 410.53

Prosjektbeskrivelse

Formålet med prosjektet er å frambringe kunnskap om arbeidsmarkedstilpasningen for voksne med lite utdanning (fullført grunnskole eller mindre) – for på den måten å styrke beslutningsgrunnlaget for utforming av arbeidsmarkeds-, sosial- og utdanningspolitikken i Norden.

For det første skal vi gi en komparativ beskrivelse og diskusjon av tilpasningen innenfor og utenfor arbeidsmarkedet for voksne med lite utdanning. Denne delen av prosjektet vil også gi en beskrivelse og vurdering av utdanningspolitiske tiltak rettet mot voksne med lite utdanning og arbeidsmarkedspolitiske kvalifiseringstiltak rettet mot arbeidsløse arbeidssøkere.

For det andre skal vi – med registerbaserte individdata – analysere sammenhengen mellom arbeidsmarkedstilpasning for voksne med lite utdanning og økonomiske og institusjonelle forhold samt arbeidsmarkedspolitikken innretning. For å få innsikt i årsakssammenhenger utnyttes variasjoner over tid, mellom land og mellom grupper – for eksempel etter utdanning. Prosjektet har et særskilt fokus på varighet av arbeidsløshet og overgang fra arbeidsløshet til sysselsetting eller alternativt yrkespassivitet – og arbeidsløshetsstønadenes kvalifiseringskrav, kompensasjonsgrad og varighet.

Analysene vil utnytte komparative data fra Danmark, Finland og Norge over en periode på 10-15 år. Dette gjør oss i stand til å sammenlikne på tvers av tre arbeidsmarkeder og tre utdanningspolitiske og arbeidsmarkedspolitiske regimer – riktignok med mange likhetstrekk, men også med viktige forskjeller, for eksempel når det gjelder lønnsstruktur og arbeidsløshetstrygdens dekningsgrad og kompensasjonsgrad.

Analyse av registerdata om effekter av ungdomsgarantien

Bemanning: Inés Hardoy

Hege Torp

Knut Røed, Frischsenteret

Tao Zhang, Frischsenteret

Tidsplan: 2005–2005

Finansiering: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Prosjekt nr. 410.54

Prosjektbeskrivelse

Garantien om arbeidsmarkedstiltak for ungdom uten jobb og uten skoleplass under 20 år ble innført i 1979. Garantien ble utvidet til å gjelde ungdom 20-24 år i 1995 og seinere avvirket i 1998. Motivasjonen for den forsterkede innsatsen ble uttrykt slik: «... å hindre at enkelte blir gående ledige over lang tid og hopper av arbeidssporet» (statsminister Brundtland, Utøya, 13. juli 1995).

Formålet med dette prosjektet er å framskaffe kunnskap om effektene av *selve garantien* om tiltak for ungdom i alderen 20-24 år i perioden 1995-98,

mao det er garantien, ikke tiltak som skal evalueres. Når det gjelder effekt, vil vi konsentrere oppmerksomheten om overgang fra arbeidsledighet til ordinært arbeid og ordinær utdanning: Førte garantiordningen til at arbeidsledig ungdom kom raskere i jobb eller utdanning?

Prosjektet er basert på statistiske og økonometriske analyser av individdata hentet fra administrative registre for perioden 1992-2002. Vi vil ta i bruk best tilgjengelige evalueringsteknikker, blant annet forløpsanalyse og sannsynlighetsmatching.

Det viktigste arbeidet

Hardoy, Inés, Knut Røed, Hege Torp og Tao Zhang (2006) *Ungdomsgarantien for 20-24-åringene: Har den satt spor?* ISF-rapport 2006:4.

Det felles nordiske arbeidsmarked, 1954-2004

Bemanning: Marianne Røed
Peder J. Pedersen, Universitetet i Århus
Eskild Wadensjö
Tidsplan: 2004–2005
Finansiering: Universitetet i Århus
Nordisk Ministerråd
Prosjekt nr. 410.55

Prosjektbeskrivelse

Formålet med prosjektet er å beskrive og analysere mobiliteten mellom Nordiske land i de femti årene det felles nordiske arbeidsmarkedet har vært i funksjon. I hvilken grad har utviklingen i de nasjonale arbeidsmarkedene påvirket migrasjonsstrømmene og hvordan har arbeidskrafts bevegelsene mellom landene påvirket velferd og vekst i deltakerlandene?

Analyse av registerdata om Aetats kvalifiserings- og opplæringstiltak

Bemanning: Hege Torp
Inés Hardoy
Knut Røed, Frischsenteret
Tao Zhang, Frischsenteret
Tidsplan: 2005–2005
Finansiering: Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Utdannings- og forskningsdepartementet
Prosjekt nr. 410.56

Prosjektbeskrivelse

Formålet med prosjektet er å framskaffe kunnskap om kvalifiserings- og opplæringstiltak både for ordinære arbeidssøkere og yrkeshemmede. I forhold til tidligere analyser vil dette prosjektet i større grad se på bredden av tiltak i sammenheng og på hele forløpet – fra rekruttering, via fullføring, til eventuelle effekter. I tillegg vil vi se på sammenhengen mellom arbeidsmarkeds- og utdanningspolitikken.

Delstudie 1 er i hovedsak beskrivende med fokus på omfang og fordeling av tiltak, rekruttering til tiltak og gjennomføring. Analysene av rekruttering til kvalifiserings- og opplæringstiltak vil gi grunnlag for å karakterisere fordelingen av knappe tiltaksplasser (etter alder, kjønn, tidligere utdanning, arbeids- og ledighetserfaring, trygdestatus, bosted osv.), og om det har funnet sted viktige endringer i måten denne fordelingen skjer på som følge av nedtrappingen for ordinære arbeidssøkere og opptrappingen for yrkeshemmede.

Delstudie 2 inneholder to typer effektevalueringer: i) for ordinære arbeidssøkere, basert på statistisk forløpsanalyse; og ii) for yrkeshemmede, basert på sannsynlighetsmatching av deltagere i ulike typer tiltak og av ikke-deltagere. Som utgangspunkt vil vi legge til grunn at tiltakenes suksesskriterium er *overgang til ordinært arbeid*, eventuelt ordinær utdanning.

Prosjektet gjøres på oppdrag for Arbeids- og inkluderingsdepartementet samt Utdannings- og forskningsdepartementet i samarbeid med Frischsenteret.

En bærekraftig velferdsstat**Likhet og stabilitet**

Bemanning: Erling Barth
Nina Eirin Drange
Michael Wallerstein, Yale University
Kalle Moene, Univeritetet i Oslo

Tidsplan: 2005–2008

Finansiering: Norges forskningsråd og Frischsenteret

Prosjekt nr. 410.57

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet tar for seg sammenhengen mellom økonomisk utjevning og velferdsstatens evne til å opprettholde seg selv. På den ene siden bidrar omfattende velferdsordninger til økt likhet. På den andre siden påvirker inntektsutjevningen velferdsstatens oppslutning.

Prosjektet har både et teoretisk og empirisk utgangspunkt. Den empiriske delen vil benytte omfattende komparative internasjonale analyser. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt med Frischsenteret, Institutt for Økonomi ved Univeritetet i Oslo og Yale University.

Undersøkelse av lønnsgapet mellom kvinner og menn

Bemanning: Pål Schøne
Erling Barth
Tidsplan: 2005–2005
Finansiering: Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Prosjekt nr. 410.58

Prosjektbeskrivelse

Dette prosjektet gir en oversikt over en del norske studier av lønnsforskjeller mellom kvinner og menn fra de senere årene. Vi begrenser oss i hovedsak til studier som er gjort i perioden 2000–2005. I tillegg til å presentere foreliggende resultater inkluderer vi også noen resultater fra analyser av lønnsforskjeller mellom kvinner og menn for perioden 1997–2003, basert på grunnlagsdataene til Statistisk sentralbyrås Lønnstatistikk.

Det viktigste arbeidet

Barth, Erling og Pål Schøne (2006) «Undersøkelser av lønnsforskjellene mellom kvinner og menn, 2000–2005». Vedlegg 3 til *Om grunnlaget for Teknisk Beregningsutvalg*, rapport fra Teknisk Beregningsutvalg. Oslo: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Analyse av total mobilitet 1990–2004

Bemanning: Harald Dale-Olsen
Tidsplan: 2005–2006
Finansiering: Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Prosjekt nr. 410.59

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet beskriver og analyserer utviklingen i arbeidstakermobilitet i perioden 1990–2004. Med arbeidstakermobilitet menes her ansettelser og avgang av ansatte. Prosjektet ser spesielt på om utviklingen har vært forskjellig for ansatte i småbedrifter og ansatte i større bedrifter.

Lønnsforskjeller og forhandlingssystem i Staten

Bemanning: Pål Schøne
Erling Barth
Tidsplan: 1993–2004
Finansiering: Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Prosjekt nr. 411.14

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet studerer sammenhengen mellom lønns- og forhandlingsystemene og lønnsforskjeller innen staten. Hva er konsekvensene av økt vekt på lokal lønnspolitikk i staten? Prosjektet fokuserer særlig på lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, men tar også for seg lønnsforskjeller langs en rekke andre dimensjoner, blant annet avkastningen av utdanning og lønnsforskjeller mellom etater i staten. Prosjektet benytter både intervjuer og data fra Statens sentrale tjenestemannsregister.

De viktigste arbeidene

Schøne, Pål (2006) *Lønnsnivå og lønnsforskjeller blant statsansatte 1987-2004*. ISF-rapport 2006:3.

Schøne, Pål (2004) *Lønnsforskjeller i offentlig og privat sektor*. ISF-rapport 2004:2.

Schøne, Pål (2002) *Ti år med et mer desentralisert lønns- og forhandlingsystem i staten: Hva har skjedd?* ISF-rapport 2002:3.

Schøne, Pål (1999) *Lønnsdannelse og lønnsforskjeller i staten 1987-1998*. ISF-rapport 1999:15.

Schøne, Pål (1997) *Lønnsforskjeller i staten. En analyse av ansiennitetstillegg, avkastning av utdanning og begynnerlønnsforskjeller*. ISF-rapport 1997:20.

Barth, Erling (1996) *Lønnsforskjeller og lønnsystem i staten*. ISF-rapport 1996:4.

Jensen, Ragnhild Steen (1994) *Stillingsvurdering og likelønn i staten*. ISF-rapport 1994:21.

Strategisk instituttprogram

Eierskap: utfordringer til eierrollen i moderne økonomi

Bemanning: Trygve Gulbrandsen
Ragnhild Steen Jensen
Pål Schøne

Tidsplan: 2005–2007

Finansiering: Norges Forskningsråd

Prosjekt nr. 418.27

Prosjektbeskrivelse

Privat eierskap ses i vår type økonomi som en sentral forutsetning for effektivitet og vekst i økonomien. Eierrollen i private bedrifter utfordres i dag på ulike måter. Ansatte har over tid fått omfattende rettigheter som utfordrer eierens styringsrett og de uformelle relasjonene mellom eiere, ledelse og ansatte i familiebedrifter. De ansattes rettigheter målbæres av fagforeningene.

Det første delprosjektet skal studere hvordan familiebedrifter forholder seg til fagorganisering blant de ansatte.

Det andre delprosjektet vil diskutere hvordan den økende betydningen av kunnskapskapital i en norsk økonomi skaper spenning omkring hvem som skal ha eierrettighetene til og avkastningen av ny kunnskap.

I det tredje delprosjektet er fokus på utfordringen fra likestillingen til den tradisjonelt kjønnsensidige overføringen av eierskap gjennom arv innenfor familiebedrifter.

4.2 Kjønn og samfunn

Barnefordelingssaker, forelderskap og barns beste

Bemanning: Kristin Skjørten
Tidsplan: 2001–2005
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 412.41

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet omhandler temaet barn og foreldre med utgangspunkt i høyesteretts- og lagmannsrettsavgjørelser om barnefordeling på slutten av 90-tallet. Det utgis ingen offentlig statistikk på familierettens område, og vi vet lite om rettspraksis og grunnlaget for avgjørelser om barnefordeling på 90-tallet. Tidligere undersøkelser av slike saker fra 70- og 80-tallet gir mulighet til sammenlikning av rettspraksis over tid.

Et særpreg ved barnefordelingssakene er at det viktigste kriteriet som legges til grunn – barnets beste – i hovedsak er et skjønnsspørsmål. Dermed er disse sakene i større grad enn mange andre rettsavgjørelser egnet til å belyse forholdet mellom holdningsendringer i samfunnet og rettspraksis.

Resultatene fra prosjektet er formidlet i boken *Samlivsbrudd og barnefordeling* fra 2005. Analysene viste blant annet:

Mest strid om unge barn: I perioden 1998 – 2000 var det 129 domsavgjørelser om fast bosted i lagmannsrettene. I disse sakene ble det totalt fordelt 198 barn. 56 prosent av sakene omhandlet ett barn, 35 prosent omhandlet to barn og 9 prosent omhandlet 3 barn. Bare 10 prosent av disse barna var tolv år eller eldre, mens over halvparten av barna var syv år eller yngre.

Forskjellig argumentasjon hos mor og far: Det viser seg å være tildels store kjønnskillinger i partenes argumentasjon på visse områder. For eksempel fremstår argumentene om hovedomsorg i samlivet og barnets følelsesmessige tilknytning som mødre-argumenter, mens stabile forhold i hjemmet er et fedre-argument.

Ulike rettslige begrunnelser: I rettens begrunnelser for avgjørelsene er risiko ved miljøskifte det momentet som hyppigst legges til grunn. Dernest følger argumenter knyttet til stabilitet og forutsigbarhet i omsorgssituasjonen, og vurderinger av personlige egenskaper ved foreldrene. Barnas følelsesmessige tilknytning og barnas ønsker blir også ofte vektlagt. I en del saker ble det også lagt vekt på hovedomsorg i samlivet, eller hvem av foreldrene som kan sikre barnet mest samlet foreldrekontakt. I tillegg er retten opptatt av å ikke splitte søsken og barns behov for kjønnsidentifikasjon. Argumenter retten legger til grunn i disse sakene forteller om normer for vurderinger av omsorg for barn.

De viktigste arbeidene

Skjørten, Kristin (2005) *Samlivsbrudd og barnefordeling*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Skjørten, Kristin (2004) «Forståelser av overgrep i barnefordelingssaker.» *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål* 2 (3-4).

Medieframstilling om vold i familien

Bemanning: Kristin Skjørten

Tidsplan: 2002–2005

Finansiering: Norges Forskningsråd

Prosjekt nr. 412.43

Kunnskap om massemedienes fremstilling av vold er av betydning fordi vi i stor grad «ser» volden gjennom medieprismet. Større oppslag kan antas å bidra til påvirkning av allmennhetens forståelse om vold, og har innflytelse på den politiske dagsorden. Prosjektet Mediefremstilling om vold i familien skal analysere et utvalg større avisoppslag om vold i hjemmet, hentet fra to landsdekkende aviser.

Hovedproblemstilling: Hva forteller medieprismet om volden, og hvilken sammenheng er det mellom mediefremstillingen og forskningsbasert kunnskap? De kvalitative sidene ved avisoppslagene skal analyseres med sikte på å identifisere vesentlige kjennetegn ved oppslagene. På denne bakgrunn kan det utvikles en teoretisk modell i form av idealtyper basert på konstruksjonen av ulike oppslag.

Mediefremstilling om vold i familien er også et sentralt tema for et internasjonalt forskningssamarbeid: COST A 18 Domestic Violence Working Group. Prosjektleder er invitert til deltakelse i denne COST- aksjonen.

Dette internasjonale samarbeidet forventes å bringe viktige impulser til prosjektet. Samtidig vil prosjektarbeidet frembringe kunnskap som vil styrke aktiv deltakelse fra Norge i COST- samarbeidet.

De viktigste arbeidene

Skjørten, Kristin (2005) «Medieprisme på vold mot kvinner.» *Tidsskrift for kjønnsforskning* (4/2005).

Skjørten, Kristin (2004) «Kvinnemishandling – kunnskap og politikk». *Kvinneforskning* 2004 (3):63–75.

Postindustriell arbeidstid – nye begreper, nye realiteter?

Bemanning: Anne Lise Ellingsæter

Tidsplan: 2004–2006

Finansiering: Norges Forskningsråd

Prosjekt nr. 412.46

Prosjektbeskrivelse

Prosjektets hovedspørsmål er dette: I hvilken grad – og på hvilke måter – fører omstrukturering av lønnsarbeidet i den postindustrielle økonomien til endring i arbeidets temporalitet, og hvilke konsekvenser har dette for ulike grupper arbeidstakere? Med arbeidets temporalitet menes lønnsarbeidets tidsstruktur, -praksis og -normer, og sosial mening knyttet til disse. Prosjektet retter seg mot de implikasjoner endringer har for ulike sosiale gruppers deltakelse i arbeidslivet og for deres opplevelser av lønnsarbeidet. Arbeidstidens organisering og mening endres gjennom kompliserte og motsetningsfylte prosesser. Den store empiriske variasjonen dette skaper, gjør at prosjektet får en synte-sepreget karakter.

Det viktigste arbeidet

Ellingsæter, Anne Lise (2005) «'Tidsklemme' – metafor for vår tid.» *Tidsskrift for samfunnsforskning* 46 (3):297–326.

Kvinner og eierskap

Bemanning: Mari Teigen
Ragnhild Steen Jensen
Tidsplan: 2003–2005
Finansiering: Barne- og familiedepartementet
EU
Innovasjon Norge
Prosjekt nr. 412.47

Prosjektbeskrivelse

Hensikten med studien er ønsket om mer og bedre kunnskap om kvinners eierskap i næringslivet. Prosjektet omfatter fem europeiske land: Hellas, Island, Latvia, Norge og Sverige. Fokuset er rettet mot å kartlegge kvinners veier til eierskap og kvinners utøvelse av eierskap. Når det gjelder veier til eierskap er det to forhold er særlig sentrale: arv og entreprenørskap. I forhold til utøvelse av eierskap blir det undersøkt i hvilken grad kvinner er aktive eiere, det vil si om de er daglige ledere eller styreledere i virksomheten.

Dise forholdene er kartlagt i hvert av landene, og det er laget en komparativ analyse. Prosjektet har både vitenskaplige og praktiske siktemål. Det frembringer ny kunnskap om kvinners eierskap og peker på hva som fremmer og hva som hindrer kvinner som eiere i næringslivet.

Undersøkelsene i de fem landene viste at kvinneeide bedrifter har en nøkkelrolle som motorer for økonomisk vekst og jobbdannelse. I samtlige land representerer likevel kvinner en minoritet blant eierne i næringsliv eller landbruk. Dette kan ses i sammenheng med at kvinner i familieeide bedrifter og bondegårder ofte har viktige roller, men de er som oftest ikke formelt regist-

rerte som eiere. Dette har ført til et feilaktig bilde av kvinnenes rolle i næringslivet. Prosjektet demonstrerte også at det eksisterer lite kunnskap om kvinner som bedriftseiere. Det er et generelt behov for bedre statistikk og mer sammenhengende informasjon om kvinnelige bedriftseiere.

ISF er ansvarlig for den norske delen av prosjektet og for den komparative analysen.

De viktigste arbeidene

Jensen, Ragnhild Steen (2005) *Women towards ownership, in business and agriculture. National report Norway*. Oslo: Innovation Norway.

Jensen, Ragnhild Steen (2005) *Women towards ownership, in business and agriculture. International report*. Oslo: Innovation Norway.

Barns og foreldres erfaringer med delt bosted

Bemanning: Kristin Skjørten
Hilde Lidén
Rolf barlindhaug, Byggforsk
Tidsplan: 2004–2006
Finansiering: Barne- og familiedepartementet
Prosjekt nr. 412.48

Prosjektbeskrivelse

Undersøkelsen består av tre delprosjekter som samlet vil belyse ulike sider ved barn og foreldres erfaringer med delt fast bosted.

Delprosjekt 1: Barns erfaringer med delt fast bosted

I dette delprosjektet innhentes erfaringer med delt fast bosted fra barn i ulike aldersgrupper. Vi intervjuer 30 barn fordelt likt på tre aldersgrupper: barne- skoletrinnet (9–13 år), ungdomsskoletrinnet (14–15-åringer) og 16–18-åringer. De yngste barna er i en alder hvor de er aktive i forhold til fritidsaktiviteter og venner, men samtidig avhengige av foreldrenes organisering og tilrettelegging av deres hverdag. De eldste barna kan i større grad organisere og tilrettelegge for fritidsaktiviteter og kontakt med venner på egen hånd. De yngste barna kan bidra med kunnskap ut fra et «foreldreavhengighetsperspektiv», og de eldre barnas erfaringer preges av et «forhandlings- og selvstendig-gjøringsperspektiv». Den eldste gruppen kan også bidra med erfaringer i et retrospektivt perspektiv. Intervjuet vil omhandle temaer som familierelasjoner, vennerelasjoner, fritidsaktiviteter og stedstilhørighet.

Delprosjekt 2: *Foreldres erfaringer med delt fast bosted*

Dette prosjektet er en spørreundersøkelse til et større utvalg foreldre som praktiserer delt fast bosted for barn etter samlivsbrudd. Undersøkelsen vil belyse årsaker til valg av delt løsning, erfaringer med dette og karakteristika ved bosituasjonen. Viktige temaer er foreldrenes vurderinger av hvorledes delt fast bosted oppleves for barna, og hvilken innflytelse barna selv har i forhold til hverdagslivet i de to hjem. Videre spør vi om foreldrenes erfaringer med tilrettelegging av nettverkstilknytning og fritidsaktiviteter for barna, og oppfølging i forhold til skolesituasjonen.

Delprosjekt 3: *Omsorgsformer, boforhold og økonomi*

Delt bosted stiller krav til boligene. Vi inkorporerer derfor problemstillinger knyttet til boligsituasjonen. Dette gjøres på to måter – gjennom en egen modul i spørreundersøkelsen som er beskrevet ovenfor og gjennom analyse av data fra levokårsundersøkelsen. Opplysningene om boforhold blant foreldre med delt fast bosted sammenliknes med bosituasjonen for samværsforeldre, dels for å vurdere egnetheten i samværsforeldrenes bosituasjon for eventuell overgang til delt løsning.

Kjønn, kapital og eierskap – en studie av det moderne kjønnsforholdets kulturelle økonomi

Bemanning: Jorun Solheim
Ragnhild Steen Jensen
Tidsplan: 2005–2007
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 412.49

Prosjektbeskrivelse

Et gjennomgående trekk ved moderne samfunn er at økonomisk entreprenørskap og eiendom og forvaltning av større kapitalverdier framstår som et mannlig domene, mens kvinner er nærmest usynlige i offentligheten som eiere og kapitalforvaltere. Prosjektet søker å avdekke de underliggende kulturelle meningsaspekter som bidrar til å reprodusere denne vedvarende kjønnsulikhet, ved å studere hvordan symbolske forestillinger om kjønn er – og historisk har vært – koblet til forvaltning av kapital og eiendom i det moderne Norge.

Prosjektet består av to delstudier. Den ene studien er en undersøkelse av hvordan ulike typer kapitalverdier fordeler seg på kjønn i dagens Norge, og hvordan kvinner forvalter sitt eierskap relativt til menn. Et hovedformål er å klarlegge de ideer og forestillinger som knytter seg til mannlig og kvinnelig eierskap – hvordan penger, kapital og eiendom inngår i en kulturell diskurs om kvinnelighet og mannlighet. Den andre delstudien handler om å spore opp

disse forestillingenes historie. Vi vil gi et omriss av viktige institusjonelle og legale rammer som har strukturert tilgang på kapital og eiendom for kvinner og menn gjennom den moderen epoke i Norge, og drøfte teoretisk hvordan disse rammer kan ses som uttrykk for – og har produsert skiftene kulturelle oppfatninger om kjønn.

Det viktigste arbeidet

Jensen, Ragnhild Steen (2005) «Kvinnens eierskap i næringslivet: hva vet vi om det?» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (2):165–169.

Kunnskapsoversikt om det kjønnsdelte arbeidslivet

Bemanning: Mari Teigen

Tidsplan: 2005

Finansiering: Barne- og familiedepartementet

Prosjekt nr. 412.50

Prosjektbeskrivelse

Tendensen til at kvinner og menn arbeider innenfor ulike yrker, og på ulike nivåer, er et grunnleggende strukturtrekk ved det norske arbeidsmarkedet. Dette har en rekke konsekvenser; på individ-, organisasjons- og samfunnsnivå. Mangelen på likestilling på en rekke sentrale samfunnsområder, bl.a. kjønnsforskjeller i lønninger, er koplet sammen med segregeringsprosesser på arbeidsmarkedet. Til tross for hvor viktig kjønnssegregeringen i arbeidslivet antas å være for å forklare vedvarende kjønnskjevheter i det norske samfunn, finnes det lite systematisert kunnskap om tilstand, endring og stabilitet i disse mønstrene.

Hensikten med å utarbeide en kunnskapsoversikt om det kjønnsdelte arbeidslivet, er å kartlegge omfanget av foreliggende studier som belyser utvalgte sider ved disse mønstrene og systematisere den kunnskap de representerer langs utvalgte kriterier. Det blir særlig lagt vekt på endringer i løpet av det siste tiåret.

Det viktigste arbeidet

Mari Teigen (2006) *Det kjønnsdelte arbeidslivet. En kunnskapsoversikt*. ISF-rapport 2006:2.

Kjønn, makt og dannelse i politiske og statlige organisasjoner. En sammenlignende studie av Norge og Frankrike

Bemanning: Anne Krogstad
Aagoth Elise Storvik
Tidsplan: 2005–2007
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 414.48

Prosjektbeskrivelse

Hvilke dannelsesidealer finnes blant norske og franske toppledere? Komikeren Otto Jespersen ga i Torsdagsklubben følgende beskrivelse av stortingsrepresentant og nestleder i Fremskrittspartiet, Siv Jensen: «Hun er som en trailersjåfør, innpakket i kroppen til en formfullendt blondine.» Med dette utsagnet fikk han sagt at hun var for lite kvinnelig, for mye kvinnelig/sexy og dessuten manglet «klasse». Tre ting på en gang, med andre ord. Vil andre innvendinger rettes mot kvinnelige politikere i Frankrike? Edith Cresson, Frankrikes første og eneste kvinnelige statsminister, har hevdet følgende: « Livet som kvinne i politikken er et helvete her, med mindre man er gammel og stygg.»

Hovedspørsmålet i prosjektet er hvordan makt og dannelse preger oppfatningene av kvinnelige og mannlige politiske ledere i Norge og Frankrike. Målet er å kartlegge hvordan dannelsens utforming påvirkes av kjønn, politisk/statlig sektor og nasjonale kulturelle repertoarer. Sistnevnte representerer et slags verktøysett som inneholder redskaper i form av begrunnelsesstrategier som skaper legitimitet i spesifikke nasjonale kontekster. Hvordan beskrives vellykkede og mindre vellykkede kvinner og menn i de to sektorene/landene? Hvilke former for kulturell og moralsk kapital preger dannelsesidealene i de ulike kontekstene? Forventninger når det gjelder forskjeller mellom de to landene vil særlig knyttes til balansen mellom familie og arbeid, andel kvinner i de ulike kontekstene, vektlegging av attraktivitet, krav til kunnskap, intern/ekstern representasjon og egalitære/hierarkiske tradisjoner.

Nasjonal satsing – avslutning av programmet «Kjønn og vold i Norden»

Bemanning: Kristin Skjærten
Tidsplan: 2005
Finansiering: Nordisk Ministerråd
Prosjekt nr. 417.38

Prosjektbeskrivelse

Nordisk ministerråds forskingsprogram «Kjønn og vold i Norden» ble gjennomført i perioden 2000-2004. Kristin Skjærten var norsk representant i programkomiteen. I 2005 ble det gjennomført to avsluttende arrangementer: En konferanse om minoritetskvinnens rett til oppholdstillatelse i Norden når de

har blitt utsatt for vold, og en gjesteforelesning av Uma Narayan ved Senter for kvinne- og kjønnsforskning, Universitetet i Oslo.

A Comparative Study of Gender Attitudes

Bemanning: Johannes Bergh

Tidsplan: 2003–2007

Finansiering: Norges Forskningsråd
Institutt for samfunnsforskning

Prosjekt nr. 418.25

Prosjektbeskrivelse

Formålet med doktorgradsprosjektet er å studere holdninger til kjønnsroller og likestilling i et komparativt perspektiv. To overordnede problemstillinger står sentralt: 1) Hva forklarer variasjon i holdninger til likestilling, mellom land og på individnivå? 2) Hva er effekten av disse holdningene på stemmegivning?

Doktorgradsprosjektet tar i bruk et stort utvalg av nasjonale og internasjonale survey-undersøkelser. Til nå har følgende undersøkelser vært en del av analysene: den norske medborgerundersøkelsen fra 2003, «National Election Studies» og «General Social Surveys» fra USA, den internasjonale undersøkelsen «World Values Surveys», samt en del av de Europeiske undersøkelsene som går under navnet «Eurobarometer».

To delprosjekter (av til sammen fire) er til nå avsluttet:

«Gender Attitudes and Modernization Processes». Prosjektet tar for seg flere vestlige land, og forsøker å forklare holdninger til kjønnsroller ved hjelp av en teori om «materielle forklaringer», samt en teori om «verdiforklaringer». De materielle faktorene som er en del av analysen har alltid større forklaringskraft. En hypotese om at verdier er viktigere i land med høyt utviklingsnivå, enten økonomisk eller på likestillingsområdet, finner ikke støtte. Begge forklaringstypene (materielle faktorer og verdier) får økt forklaringskraft med høyere utviklingsnivå.

«Explaining the Gender Gap». Utgangspunktet for dette prosjektet er en internasjonal trend de siste 10-20 år, hvor kvinner har en sterkere tilbøyelighet til å stemme på politiske partier på venstresiden enn menn, mens menn er overrepresentert på den politiske høyresiden. Ved å kombinere flere forklaringer fra den akademiske litteraturen på området, lager Bergh en modell som kan forklare «kjønnsgapet» i flere land hvor dette fenomenet eksisterer. Modellen testes i tre land: Norge, USA og Nederland. Et sentralt funn er betydningen av «feministisk bevissthet». En stor del av kjønnsgapet kan forklares av menns og kvinners ulike grad av «feministisk bevissthet», noe som i liten grad har vært vektlagt i den omfattende statsvitenskapelige forskningen på dette området tidligere.

4.3 Sivilsamfunn i endring

Offentlig politikk og frivillig organisering i idretten

Beskrivelse av for- og hovedprosjekt

Bemanning: Bernard Enjolras

Tidsplan: 2001–2005

Finansiering: Kulturdepartementet

Prosjekt nr. 413.41

Prosjektbeskrivelse

Hovedhensikten med prosjektet er å belyse måten Norges Idrettsforbund skjønner sin rolle som iverksetter av offentlig politikk på. Vi vil spesielt sette søkelyset på tildelings-rollen; hvordan samspillet mellom NIF og den offentlige politikken ser ut. Ikke minst vil det være viktig å undersøke hvordan fordelingen av offentlig støtte foregår, og hvordan denne oppgaven tilpasses de øvrige funksjonene organisasjonen skal ha. Spørsmål blir her å vurdere hvordan endringene i NIFs fordelingsprosedyrer påvirker forbundene og kretsens interne organisering, målsettinger og strategier.

Den statlige grunnstøtten til NIF sentralt/regionalt og særforbundene har tre overordnede formål:

- 1) bidra til å opprettholde og utvikle NIF som en frivillig medlemsbasert organisasjon
- 2) bidra til å opprettholde og utvikle et godt aktivitetstilbud gjennom den organiserte idretten
- 3) bidra til å bevare og sikre NIF som en åpen og inkluderende organisasjon, og at idrettslagene fremstår som arenaer for meningsdannelse og verdifulle rammer for sosialt fellesskap

I dette perspektivet vil vi sette søkelyset på (i) hvordan NIFs struktur er tilpasset implementeringen av disse formålene og (ii) i hvilken grad tiltakene og pengeoverføringer bidrar til å realisere formålene. I 2000 ble for første gang overføringene fra Kulturdepartementet til NIF regulert av en ny type kontraktrelasjoner. En av hensiktene med prosjektet er å evaluere virkningene av dette rammeverket på NIFs struktur og virkemåte.

Det viktigste arbeidet

Enjolras, Bernard (2004) *Idrett mellom statlig styring og selvbestemmelse. Idrettens bruk av spillemidler*. ISF-rapport 2004:7.

Idrett som integrasjonsarena

Bemanning: Ørnulf Seippel

Tidsplan: 2002–2006

Finansiering: Norges Forskningsråd

Prosjekt nr. 413.43

Prosjektbeskrivelse

Prosjektets hovedmål er å arbeide videre med databasene som er blitt utviklet i de to tidligere prosjektene «Panelundersøkelse av norske idrettslag og deres medlemmer» og «Sosial integrasjon i idrettsorganisasjoner». På idrettslagsnivå er undersøkelsen gjennomført i 1999, 2001 og 2004. På individnivå (medlemmer i idrettslag) ble første runde av undersøkelsen gjennomført i 2000, og en ny runde ble gjennomført i 2004. Tre delprosjekter utgjør kjernen i rapporteringen fra prosjektet.

For det første fokuseres det på endringer i de frivillige idrettslagenes struktur, økonomi og arbeid (frivillig og betalt). For det andre ser vi på «Kjønn, lederskap og frafall» som uttrykk for integrasjon i norske idrettslag. Analysene i de foregående prosjektene viste at det var store kjønnsforskjeller i norsk idrett, og vi vil gå videre med dette på lagsnivå – lederposisjoner, styreplasser, tillitsverv – og på individnivå, der vi vil se på forskjeller i aktivitetsmønster og hvordan idretten fyller ulike sosiale funksjoner for ulike grupper. Som et uttrykk for desintegrasjon i idretten ser vi også nærmere på frafallsproblematikken. For det tredje analyseres forsøk på å utvikle og anvende kunnskap i forbindelse med idretten; som kompetanseutvikling på lagsnivå, som fagliggjøring/profesjonalisering på individnivå.

*De viktigste arbeidene*Seippel, Ørnulf (2002) *Idrett og sosial integrasjon*. ISF-rapport 2002:9.Seippel, Ørnulf (2002) «Frivillighet og profesjonalitet i norsk idrett: Visjoner, fakta og framtidssutsikter.» I: Ørnulf Seippel (red.) *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*. Oslo: Novus forlag:202–228.Seippel, Ørnulf (2002) «Volunteers and Professionals in Norwegian Sport Organizations.» *Voluntas. International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. 13 (September) (3):253–270.Seippel, Ørnulf (2003) *Norske idrettslag 2002. Kunnskap, ledelse og styring*. ISF-rapport 2003:7.Seippel, Ørnulf (2004) «The World According to Voluntary Sport Organizations: Voluntarism, Economy and Facilities.» *International Review for the Sociology of Sport* 39 (2):223–232.Seippel, Ørnulf (2004) *Treneren: Konkurransen, glede, samhold og medbestemmelse?* ISF-rapport 2004:11.Seippel, Ørnulf (2005) *Orker ikke, gidder ikke, passer ikke? Om frafallet i norsk idrett*. ISF-rapport 2005:3.Seippel, Ørnulf (2005) «Sport, Civil Society and Social Integration.» *Journal of Civil Society*. 1(3).Seippel, Ørnulf (2006) «The Meanings of Sport: Fun, health, beauty or community?» *Sport in Society* 9 (1):51–70.

Treningssentre og idrettslag: Trening i det moderne samfunn

Bemanning: Anne-Lene Bakken Ulseth
Håkon Lorentzen
Tidsplan: 2003–2006
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 413.44

Prosjektbeskrivelse

Formålet med prosjektet er å forklare den økningen i kommersielle trenings-
sentre som har funnet sted i siste del av 1990-årene. Hva er det med samfun-
net og den frivillige idrettens utvikling som gjør at treningsentrene har blitt
så populære? Videre undersøkes det hvordan utviklingen setter sitt preg på
aktiviteten blant de som trener på disse to treningsarenaene. Her blir forhold
omkring klasse, kjønn og sosial integrasjon tatt opp. Det blir også gitt en be-
skrivelse av hvilke tilbud treningsentrene har. Prosjektet er et doktorgrads-
prosjekt.

De viktigste arbeidene

Ulseth, Anne-Lene Bakken (2002) «Rekreasjon eller prestasjon? Kvinner og menns begrun-
nelser for å trene.» I: Ørnulf Seippel (red.) *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i
et moderne samfunn*. Oslo: Novus forlag:44–70.
Ulseth, Anne-Lene Bakken (2003) *Treningssentre og idrettslag. Konkurrerende eller supple-
rende tilbud?* ISF-rapport 2003:2.
Ulseth, Anne-Lene Bakken (2004) «Social Integration in Modern Sport. Commercial Fitness
Centres and Voluntary Sports Clubs.» *European Sport Management Quarterly* Vol. 4 (2).

Fordeling av momskompensasjon til frivillige organisasjoner

Bemanning: Karl Henrik Sivesind
Tidsplan: 2004–2005
Finansiering: FRISAM
Kultur- og kirkedepartementet
Lotteri- og stiftelsestilsynet
Prosjekt nr. 413.50

Prosjektbeskrivelse

Stortinget har satt av 170 millioner kroner som skal brukes til kompensasjon
for innføring av moms på tjenester for frivillige organisasjoner i 2004 og 16,5
millioner kroner som tillegg til fordelingen for 2003. Stiftelses- og lotteritil-
synet administrerer ordningen for Kultur- og kirkedepartementet.

ISF har bidratt til uformingen av en sjablongmodell som inngår i retningslin-
jene for fordeling av midler mellom kategorier av frivillige organisasjoner
med utgangspunkt i organisasjonenes økonomi og frivillige arbeid. ISF skal

opptre som rådgiver overfor Stiftelses- og lotteritilsynet, noe som bl.a. innebærer:

- Bearbeidelse og oversendelse av data fra tidligere års saksbehandling
- Beregning av sjablongtildeling til hver organisasjon basert på en nasjonal spørreundersøkelse om frivillig arbeid som ble gjennomført av SSB våren 2004.
- Deling av kompensasjonsbeløp mellom dokumentert og sjablongordning.
- Finne ut hvilke organisasjoner som er kvalifisert for ettertildeling for 2003.
- Foreslå plassering av organisasjoner som søker momskompensasjon i kategorier med utgangspunkt i FNs «Handbook for Non-Profit Institutions in the System of National Accounts».

Seniorers deltakelse i organisasjonslivet i Norge

Bemanning: Karl Henrik Sivesind

Håkon Lorentzen

Tidsplan: 2004–2005

Finansiering: Statens seniorråd

Prosjekt nr. 413.51

Prosjektbeskrivelse

På bakgrunn av tilgjengelig statistikk og datamateriale er det utarbeidet et notat om seniorers deltakelse i frivillig arbeid med utgangspunkt i SSBs Omnibusundersøkelse i april/mai 2004.

Spørsmål som belyses er: Skiller seniorers deltakelse seg fra andre aldersgrupper når det gjelder hvilke typer organisasjoner de deltar i og deltakernes sosiale bakgrunn? Med sosial bakgrunn menes: utdanning, økonomisk status, yrkesdeltakelse og husstanddata.

Resultatene fra prosjektet viste at kvinnelige seniorer har en lavere deltakelsesrate og bidrar med en mindre andel av de frivillige arbeidstimene. Det er ingen systematiske forskjeller mellom landsdeler, men det er en mindre andel aktive seniorer i storbyene. De bidrar med en mindre andel av det frivillige arbeidet enn på mindre steder. Gruppene med høyere utdanning har jevnt over høyere deltakelsesrate og bidrar med flere timer i gjennomsnitt enn andre. Deltakelsen i frivillig arbeid øker også med inntektsnivå. De som har barn under 20 år eller som lever i et parforhold, deltar i større grad og med flere timer frivillig arbeid enn andre. Enslige seniorer har de laveste deltakelsesratene. Yrkesaktive seniorer har dessuten en høyere deltakelsesrate enn ikke yrkesaktive.

Mange frivillige organisasjoner er preget av selektiv integrasjon. Ulike alders- og befolkningsgrupper deltar i ulik grad og i ulike organisasjoner. De samme utstøtelsesmekanismene ser ut til å gjøre seg gjeldende i frivillig arbeid som i arbeidslivet. Det stilles høyere krav til utdanning, relevant erfa-

ring, nettverk, personlige egenskaper og at man er mest mulig lik de mest to-neangivende personene i miljøet. Dermed er de gruppene som kunne hatt mest nytte av å delta i frivillig arbeid med tanke på å utvikle seg personlig, lære nye ting, få sosial kontakt og større nettverk, blant de minst aktive. Holdninger og manglende tilrettelegging i organisasjonene kan være årsaker til dette. I tillegg kan hindre for bevegelseshemmede og folk med orienteringsvansker i offentlig transport, gatemiljø og bygninger medvirke. Dette må imidlertid bli temaer for videre forskning.

Det viktigste arbeidet

Sivesind, Karl Henrik (2005) «Seniorers deltakelse i frivillig arbeid. Betydningen av alder og livssituasjon.» Dokumentasjonsrapport. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

European Voluntary Associations network

Bemanning: Karl Henrik Sivesind
Per Selle, Universitetet i Bergen
Tidsplan: 2005–2007
Finansiering: NOR-FA
Prosjekt nr. 413.52

Prosjektbeskrivelse

The aim of this project is to form a network of distinguished scholars and young researchers who study voluntary associations in contemporary Europe both in a comparative and historical perspective. Extensive research undertaken in a range of national contexts from across Europe will be brought together to analyze nationally differentiated cultures of association-patterns, parameters and functions – and through this work to illuminate wider differences in political cultures.

The network organizes every year an interdisciplinary seminar and two workshops for the doctoral students. The seminars will be held with invited established scholars from selected countries to compare the national cases, with the aim of producing a major edited volume on voluntary associations in historical and comparative perspective. The workshops will be led by the members of the steering committee. The foci will be, first, on the nationally specific conceptions and parameters of associations, and, second, on the nature of associational activity at a micro level. The first theme implies the study of voluntary associations in relation to the state and other forms of collective action and pressure group activity. The second theme will enable a close-textured examination of the character of associational activity in relation to community structures, sociability, innovation and local identity.

Samfunnsvitenskapelige data om idrett og fysisk aktivitet

Bemanning: Håkon Lorentzen
Tidsplan: 2005
Finansiering: Kultur- og kirke departementet
Prosjekt nr. 413.53

Prosjektbeskrivelse

Prosjektets mål er å utarbeide en oversikt over samfunnsvitenskapelig databaser knyttet til temaene idrett og fysisk aktivitet. Oversikten vil vise hvilke institusjoner som har ansvar for de ulike databasene, hva som er hovedtema og undertemaer for basene, hvilke enheter den er basert på, hva slags utvalg av enheter som er gjort, kvaliteten på utvalget, tidspunkt for undersøkelsen, og om og eventuelt hvordan de mange databasene er tilgjengelige.

Det viktigste arbeidet

Lorentzen, Håkon (2005) *Idrettens datasett*. ISF-rapport 2005:10.

Frivillig innsats i Oslo-idretten

Bemanning: Ørnulf Seippel
Håkon Lorentzen
Tidsplan: 2005–2006
Finansiering: Oslo Idrettskrets
Prosjekt nr. 413.54

Prosjektbeskrivelse

Frivillig innsats er en forutsetning for driften av og aktiviteten i norske idrettslag. Målet for prosjektet er å kartlegge det frivillige arbeidet som legges ned i de frivillige idrettslagene i Oslo. Mer konkret ønsker vi (1) å få en oversikt over omfanget av det frivillige arbeidet, (2) å se hvilke arbeidsoppgaver frivillige brukes til og (3) å anslå den økonomiske verdien av dette arbeidet.

Prosjektet har for det første vist at sammensetningen av lag er forskjellig i Oslo og resten av landet: flere små lag og store lag i Oslo, og følgelig mindre mellomstore lag. Det er i gjennomsnitt 16 tillitsvalgte pr lag i Oslo. En leder i et idrettslag sitter gjennomsnittlig 5 år, men så mange som 28 prosent har bare sittet ett år eller mindre, og noen få har sittet veldig lenge. Det er flere lag i Oslo (74 prosent) enn i landet for øvrig (66 prosent) der alt arbeidet gjøres av frivillige. Motsatt er det også flere lag i Oslo (7 prosent) enn i landet for øvrig (4 prosent) der en betydelig andel av arbeidet ikke gjøres av frivillige.

Det legges ned 96 timer frivillig arbeid i et gjennomsnittlig idrettslag i Oslo i en gjennomsnittlig uke, noe som tilsvarer godt over 3 millioner timer i året og nesten 1775 årsverk. De viktigste arbeidsoppgavene for de frivillige er «støtteapparat», «trening og instruksjon» og «administrasjon». Av frivillig

innsats som er knyttet til mer enkeltstående prosjekter, er det tre typer som dominerer: (1) idrettsarrangementer (konkurranser, idrettskoler, treningsopplegg), (2) lotterier, salg og loppemarkeder og (3) jobb eller oppdrag utført for betaling (flytting, kataloger og lignende). Omtrent 70 prosent av lagene har vært med på slike arrangementer, og i gjennomsnitt har hvert lag deltatt i 3 slike arrangementer og brukt litt over 700 timer på denne typen frivillig arbeid. Dette tilsvarer 475000 timer i året og utgjør nesten 275 årsverk. 24 prosent av lagene har folk ansatt («til daglig») og det legges ned 1,5 timer betalt arbeid pr uke pr lag. Samlet ble det lagt ned nesten 3,5 millioner timer frivillig arbeid i Oslo-idretten i 2005, noe som tilsvarer 2000 årsverk som igjen har en verdi på over 690 millioner kroner.

Det viktigste arbeidet

Seippel, Ørnulf (2006) *Frivillig innsats i Oslo-idretten*. ISF-rapport 2006:5.

Offentlig styring for frivillig idrett

Bemanning: Ørnulf Seippel
Hilmar Rommetvedt, Rogalandsforskning
Ståle Opedal, Rogalandsforskning
Svein Ingve Nødland, Rogalandsforskning
Nils Asle Bergsgard, Rogalandsforskning
Tidsplan: 2005–2007
Finansiering: Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 413.55

Prosjektbeskrivelse

Siktemålet med dette prosjektet er å undersøke hvordan de offentlige styringsvirkemidlene overfor den frivillige idretten virker i forhold til visjonen om idrett og fysisk aktivitet for alle. Søkelyset rettes særlig mot sammenhengene mellom sentrale statlige og kommunale virkemidler, og de virkningene disse har for idretten på lokalt nivå. Statens og kommunenes idrettspolitiske mål og virkemidler vil bli sett i sammenheng med den autonomi og det selvstyre idretten som frivillig organisasjon forutsettes å ha. Det vil også være en sentral oppgave å videreutvikle teoretiske perspektiver som kan tilpasses de særegne forholdene som gjør seg gjeldende på det idrettspolitiske feltet.

Idrettsdemokratiet: deltakelse og diskurs

Bemanning: Bernard Enjolras
Ragnhild Holmen Waldahl
Tidsplan: 2005–2007
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 413.56

Prosjektbeskrivelse

Fungerer det demokratiske, representative systemet i idretten etter sine intensjoner i det komplekse samspillet mellom sivile, offentlige og markedsbaserte interesser? Dette spørsmålet danner utgangspunkt for dette prosjektet.

Norsk idrett koordineres gjennom den nasjonale paraplyorganisasjonen Norges Idrettsforbund. Denne enheten skal ivareta interessene til breddeidrettens lokale lag og foreninger, men også en rekke spesialiserte idretter med utøvere på høyt internasjonalt nivå. Idrettens fremste samarbeidspartner er offentlige myndigheter, i første rekke staten som hvert år sluser i overkant av en milliard kroner til bevegelsens formål.

Demokrati kan sees som en måte å oppnå enighet om en fordeling av et felles gode. Teoretisk skiller en gjerne mellom en numerisk og diskursiv forståelse av demokratiet. Et tilleggsmoment, spesielt for organisasjonsdemokratiet, er spørsmålet om representasjon. Mot denne bakgrunnen vil prosjektet undersøke tre aspekter ved organisasjonsdemokratiet.

For det første det numeriske: Hvor mange deltar i beslutningssammenhenger, i diskusjoner og ved avstemninger? Forholdet mellom de som kan delta og de som faktisk involverer seg er en viktig indikator på om idrettsdemokratiet fungerer etter sine intensjoner.

For det annet det representative: For at øverste ledd i beslutningspyramiden skal ivareta interessene til «grasrota» må det representative systemet fungere. Representasjon handler om hvordan medlemmene er representert oppover i systemet.

For det tredje det diskursive: Det diskursive elementet dreier seg om hvilke saksforhold som blir gjenstand for demokratisk meningsdanning, hvem som ytrer seg, hva slags argumenter som benyttes og hvem som vinner fram og hvorfor. Mens de to foregående punktene dreier seg om formelle sider ved idrettsdemokratiet, er det her de faktiske saksforholdene og måten de håndteres på, som kommer i fokus.

CINEFOGO – Network of Excellence

Bemanning: Karl Henrik Sivesind
Bernard Enjolras
Per Selle, Universitetet i Bergen
Guro Ødegård, NOVA
Gunnar C. Aakvaag, , Universitetet i Oslo
Dag Wollebæk, Universitetet i Bergen
Kristin Strømsnes, Universitetet i Bergen

Tidsplan: 2005–2009

Finansiering: EU

Prosjekt nr. 413.57

Prosjektbeskrivelse

Civil Society and New Forms of governance in Europe (CINEFOGO) er et nettverk med fokus på betydningen av å bedre medborgernes deltakelse i styring. Dette krever ny kunnskap om betydningen av mangfoldige av identiteter, aktivt medborgerskap og det organiserte sivilsamfunnet.

CINEFOGO er et konsortium bestående av mer enn førti universiteter og forskningsinstitutter, samt en rekke samfunnsinstitusjoner i femten europeiske land. I tillegg deltar Harvard University fra USA. Til sammen inkluderer nettverket rundt 100 forskere. Karl Henrik Sivesind fra ISF er koordinator for den norske aktiviteten i nettverket. De øvrige norske deltakerne i nettverket kommer fra NOVA, Universitetet i Bergen og Universitetet i Oslo.

Nettverkets målsetning er å generere og spre kunnskap om utviklingen av samfunnsborgerskap og mangfoldige identiteter i Europa, samt årsaker til sivil apati og sosial eksklusjon i Europa. CINEFOGO har organisert sine aktiviteter ved å sette fokus på forskning, utdanning og offentlig debatt innen tre tematiske områder, som alle reflekterer nettverkets hovedmål og ambisjoner: «Identities, Values, and Civic Cultures – Integration and Diversity», «Citizenship and Civic Participation in Relation to Social Protection» og «Multi-level Governance and Organized Civil Society.»

Nettverket gjør seg nytte av de deltakende forskningsinstitusjonenes og forskernes felles målsetninger, samt av utvalgte deltakere utenfor academia med erfaring og engasjement for spredning av informasjon og deltakelse i den offentlige debatt. Dette samspillet er ment å sikre bred dekning og effektiv spredning av forskningsresultater.

Et annet resultat av CINEFOGO vil være utviklingen av en internasjonalt anerkjent forskningsplattform for kobling av sivilsamfunn og styring i et Europa preget av en økende grad av kulturelt mangfold.

Idrettens strateger

Bemanning: Rune Slagstad
Tidsplan: 2001–2005
Finansiering: Kulturdepartementet
Prosjekt nr. 415.79

Prosjektbeskrivelse

Studien *De nasjonale strateger* (1998) søker å rekonstruere norsk historie gjennom 1800- og 1900-tallet, organisert rundt beskrivelsen av de tre regimer «embetsmannsstaten» (1814–1884), «venstrestaten» (1884–1940) og «arbeiderpartistaten» (1945 ca. 1980). Studien munner ut i en skisse av dagens uoversiktelige regimesituasjon («Skiftende fronter»).

En av tesene i *De nasjonale strateger* er at arbeiderpartistaten i mye er venstrestatens fortsettelse langs tre dimensjoner: som reguleringsstat, som velferdsstat og som idrettsstat. I beskrivelsen av arbeiderpartistaten stilles Rolf Hofmo, idrettens store handlingsideolog, sammen med Haakon Lie og Einar Gerhardsen: «Skal en forstå arbeiderpartistatens egenart som et politisk kommissariat, er Gerhardsen-Lies duumvirat for knapt. Arbeiderpartistaten var et kommissarisk triumvirat.»

I den nye studien utvides idrettens plass ved historiske studier med et samtididiagnostisk sikte. Studien søker å fange ulike dimensjoner, så som samfunnslivets utvikling analysert med idretten som prisme; idrettens egenutvikling; idrettens vitenskapeliggjøring – vitenskapens plass i idretten og idrettens plass i vitenskapen.

Det viktigste arbeidet

Slagstad, Rune (2004) «Nietzsche som sportsfilosof.» *Morgenbladet* 23.04.2004.

Norwegian images of 'Self' and 'Other'. A study of a transnational knowledge regime

Bemanning: Marianne Gullestad
Tidsplan: 2003–2005
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 415.83

Prosjektbeskrivelse

Norwegian debates on immigration, developmental aid and international relations are generally characterized by an image of Norway as being outside the history of colonialism and racism. I have examined some of these ideas in my most recent project on the Norwegian immigration debates. The aim of this new project is to examine closely some of the historical beginnings of categories, ideas and images that are currently regarded as natural and self-evident,

in order to assess to what extent and in what ways present cultural changes and transformations are grounded in historical continuity. This research interest also includes attempting to make explicit in what ways present-day preoccupations are shaping the representations of the past.

I make a qualitative interpretation of a collection of photographs taken by Norwegian missionaries in Northern Cameroon from 1925-1998. In the project I contextualize the photographs by other photographs from the same period, by written material, as well as by informal interviews with missionaries and local people. The Norwegian evangelical missionary project in Northern Cameroon relates to local people in a multiethnic region where Islam as the dominant religion coexists with local religious practices (referred to as 'magic' and 'sorcery' in the anthropological literature).

Over time missionaries and local people have produced a transcultural knowledge regime with wide-ranging consequences for Norwegian ideas about Africans, as well as about what it is to be Norwegian. In particular I examine representations of gender, family life and childhood in the photographs, and the complex interactions among the producers of the photographs, the photographic technologies, the subjects of the images, and past and present viewers. Theoretically the project draws together a wide set of ideas and perspectives – anthropological culture theory, cultural studies, visual anthropology, photographic picture theory, post-colonial studies and feminism.

Det viktigste arbeidet

Gullestad, Marianne (2004) «Nær Afrika – langt fra Brussel.» *Klassekampen* 11.12.2004.

4.4 Politikk, opinion og demokrati

Stortingsvalgundersøkelsene

Bemanning: Bernt Aardal
Henry Valen
Rune Karlsen
Frode Berglund
Hanne Marthe Narud
Guro Elin Stavn

Tidsplan: 2005–2008

Finansiering: Kommunal og regionaldepartementet

Prosjekt nr. 414.28

Prosjektbeskrivelse

Valgundersøkelsene er en videreføring av et forskningsprogram som kom i gang ved Institutt for samfunnsforskning (ISF) i 1957, og som omfatter samtlige senere stortingsvalg, med unntak av valget i 1961. Forskningsprogrammet har hele tiden lagt vekt på å analysere sosiale og politiske endringsprosesser i det moderne samfunn. Gjennom valgstudier i mer enn 40 år er det ikke bare etablert verdifulle tidsserier for analyser av det norske samfunn, men det er også skrevet en lang rekke bøker, artikler og avhandlinger med utgangspunkt i Valgforskningsprogrammets datamateriale.

Selv om analyser av valgutfall og velgerbevegelser er en viktig del av enhver valgundersøkelse, har det hele tiden vært en viktig ledetråd å sette det enkelte valg inn i en større sammenheng, der ikke minst spørsmålet om demokratets vilkår og helsetilstand står i sentrum. Valgforskning er derfor vel så mye demokratiforskning som forskning om valgutfall i snever forstand. De senere års synkende valgdeltakelse, økte velgervandringer og stigende misnøye aktualiserer denne problemstillingen. Økt bevegelighet og misnøye innebærer ikke nødvendigvis at demokratiet befinner seg i en krisetilstand. Tidligere forskning peker klart i retning av at selv om tilliten til politikkenes aktører har vært satt under press, er tilliten til det politiske system og sentrale samfunnsinstitusjoner fortsatt høy her i landet.

Selv om ethvert demokrati bygger på en forutsetning om at borgerne har grunnleggende kunnskaper om politiske forhold slik at de kan fatte selvstendige beslutninger om deltakelse og engasjement i valg og andre former for politisk virksomhet, har dette vært et forsømt forskningsfelt frem til de to siste valgundersøkelsene (1997 og 2001). Boken fra den siste valgundersøkelsen inneholder imidlertid en interessant analyse av disse spørsmålene, og viser at kunnskap har stor betydning for politisk engasjement og aktivitet. De som har mye kunnskap om politikk deltar mer både i valg og aksjoner, og de er tettere

knyttet til de politiske partiene. Det viser seg også at deltakelsen blant unge velgere først og fremst er lav blant de med lite kunnskap om politikk, mens den er relativt høy blant unge med mye kunnskap. Dette er et viktig funn når man skal sette i gang med tiltak for øke deltakelsen blant de yngste velgerne.

De viktigste arbeidene

Aardal, Bernt, Anne Krogstad og Hanne Marthe Narud (red.) (2004) *I valgkampens hete. Strategisk kommunikasjon og politisk usikkerhet*. Oslo: Universitetsforlaget

Aardal, Bernt (red.) (2003) *Velgere i villrede... En analyse av stortingsvalget 2001*. Oslo: N.W.Damm & søn.

Aardal, Bernt og Valen, Henry og Karlsen, Rune og Kleven, Øyvinn og Normann, Tor Morten (2003) *Valgundersøkelsen 2001. Dokumentasjonsrapport*. SSB-rapport 2003/14. Oslo: Statistisk sentralbyrå.

Aardal, Bernt og Valen, Henry og Karlsen, Rune (2002) «Aldri har så mange skiftet parti.» *Samfunnsspeilet* 2002;16 (2):35–40.

Valen, Henry (1999) «Fra klassekamp til kamp om dagsorden. Norsk valgforskning gjennom 40 år.» *Nytt Norsk Tidsskrift* 1999, 16 (4):271–284.

Aardal, Bernt, i samarbeid med Frode Berglund, Hanne Marthe narud og Henry Valen (1999) *Velgere i 90-årene*. Oslo: NKS-forlaget.

Delegering og ansvar i et flerpartisystem

Bemanning: Henry Valen
Hanne Marthe Narud
Tidsplan: 2000–2005

«Delegering» og «ansvar» er to nøkkelbegreper innen teorier om politisk representasjon. Gjennom valg delegerer velgerne makt til et lite sett av partirepresentanter, som skal ivareta deres interesser i den valgte forsamlingen. I neste omgang skal velgerne holde de samme representantene ansvarlige for den politikk som er blitt ført.

I dette bokprosjektet retter vi søkelyset på hvordan partiene forvalter den makt de blir tildelt. Hvor effektive er partiene som instrumenter for delegering og ansvar? Og hvor lydhøre er de for strømninger blant velgerne? Eksisterende normative teorier om politisk representasjon baserer seg alle på at det er en eller annen form for samsvar mellom de styrte og de som styrer. I faglitteraturen regnes representasjonsprosessen som mer effektiv og legitim jo større samsvar det er mellom velgernes preferanser og de politiske elitenes handlinger. Samtidig stilles det krav om at borgerne skal kunne «straffe» eller «belønne» de som styrer alt etter hvor vellykket de synes den førte politikken har vært. Kravet om ansvar som en demokratisk verdi kommer derfor som en konsekvens av maktdelegeringen. Spørsmålet er hvordan dette normative grunnlaget ser ut i praksis. I hvilken grad avspeiler representanten opinionen i befolkningen? Hvordan og i hvilken grad makter representanten å målbære velgernes krav, interesser og holdninger i den politiske beslutningsprosess?

Og i hvilken utstrekning kan velgerne holde de valgte ansvarlig for politiske tiltak?

Vi analyserer disse spørsmålene i lys av modellen «det betingede partimandat», som vi har utviklet for studiet av representasjon. Vår generelle hypotese er at forholdet mellom velgere og representanter vil være betinget av et lands konfliktstruktur. Vi antar slik sett at partienes mandat varierer med deres ideologiske staved, og at dette har konsekvenser for hvordan de folkevalgte definerer sin rolle som representanter. Analysene er basert på en rekke datakilder, blant annet valgforskningsprogrammet, et sett av nordiske elitestudier, og en ny begrenset undersøkelse av velgere og politiske ledere.

De viktigste arbeidene

Narud, Hanne Marthe, Mogens N. Pedersen og Henry Valen (red.) (2002) *Party Sovereignty and Citizen Control. Selecting candidates for parliamentary elections in Denmark, Finland, Iceland and Norway*. Odense: University Press of Southern Denmark

Narud, Hanne Marthe og Henry Valen (2000) «Does Social Background Matter?» I: Peter Esaiasson og Knut Heidar, red., *Beyond Westminster and Congress. The Nordic Experience*. Columbus: Ohio State University Press: 83–106.

Valen, Henry, Hanne Marthe Narud og Ólafur Th. Hardarson (2000) *Geography and Political Representation*. Columbus: Ohio State University Press.

Narud, Hanne Marthe og Henry Valen (2000) «What kind of future and why? Attitudes of Voters and Representatives.» I: Peter Esaiasson og Knut Heidar (red.), *Beyond Westminster and Congress: The Nordic Experience*. Columbus: Ohio State University Press: 365–384

Lokalvalgundersøkelsen 2003

Bemanning: Jo Saglie
Tor Bjørklund, Universitetet i Oslo
Lawrence Rose, Universitetet i Oslo
Per Stava, KS
Tidsplan: 2003–2005
Finansiering: Kommunal og regionaldepartementet
Prosjekt nr. 414.41

Prosjektbeskrivelse

Institutt for samfunnsforskning har hatt ansvaret for å gjennomføre de tidligere lokalvalsundersøkelsene i 1995 og 1999, og har dermed begynt å bygge opp en tidsserie som vil bli vesentlig for å kartlegge endringer i lokaldemokratiet. Undersøkelsen i 2003 tar vare på denne kontinuiteten. Spørsmål om nye deltakelsesformer og nye stridsspørsmål er også tatt inn, slik at undersøkelsen kan fange opp nye utviklingstrekk og reformer. Prosjektet samarbeider med flere forskningsmiljøer utenfor ISF. Data er samlet inn av Statistisk sentralbyrå, ved hjelp av telefonintervju og spørreskjema. I undersøkelsen inngår også et panel: halvparten av utvalget ble også intervjuet i 1999.

Et hovedtema for undersøkelsen er selve lokalvalget. Medborgernes partivalg avgjør kommunestyrets sammensetning, og er slik sett det mest sentrale element i lokaldemokratiet. Velgernes vandringer siden forrige kommunevalg gir et bilde av dynamikken i lokaldemokratiet. I 2003 er de institusjonelle rammene for valget endret gjennom den nye personvalgordningen. Hvordan den nye ordningen fungerer og hvem som gjør bruk av mulighetene for listeretting er et sentralt tema når 2003-valget skal beskrives.

Valgdeltakelsen er et emne som vekker mye oppmerksomhet, og var et hovedtema i 1999-undersøkelsen. Vi utforsker fortsatt borgernormer om deltakelse, og går dessuten inn på valgkampen som en sentral arena for politisk dialog i lokalsamfunnet; på aktivitet, diskusjon og kilder for informasjon både under valgkampen og i den lokalpolitiske debatten generelt. Like sentralt som selve lokalvalget står lokaldemokratiets virkemåte også utenom valgene. Et tema er medborgernes politiske deltakelse, der vi fanger opp både de tradisjonelle deltakelsesformene og nye aktiviteter.

Lokaldemokratiets legitimitet er også et viktig emne. Dels dreier det seg om holdninger til kommuneinstitusjonen isolert sett, men minst like viktig er medborgernes holdninger til oppgavefordelingen mellom kommune, fylkeskommune og stat. Vi går dessuten inn på hvordan kommunene organiseres. Kommunesammenslutninger, konkurranseutsetting og brukerstyring er blant de aktuelle reformene som både berører kommunens legitimitet og diskuteres i den offentlige debatten. Et grunnleggende spørsmål er hva medborgerne oppfatter som et godt lokaldemokrati.

De viktigste arbeidene

Saglie, Jo og Bjørklund, Tor (red.) (2005) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Saglie, Jo og Bjørklund, Tor (2004) «Does the Labour Party Suffer from Low Turnout? Evidence from Norwegian Local Elections.» Paper presented to the workshop «Low turnout – does it matter?» at the The European Consortium for Political Research Joint Sessions of Workshops, Uppsala, Sweden, 13-18 April 2004.

Saglie, Jo og Vabo, Signy Irene (2005) «Online participation in Norwegian local politics – the rise of digital divides?» Paper presentert på arbeidsgruppa «Local Participation in Different Contexts», ECPR Joint Sessions of Workshops, Granada, 14–19. april 2005, og på arbeidsgruppa «Lokal politisk deltakelse» på den 14. nordiske statsviterkonferansen (NOPSA), Reykjavik, 11-13. august 2005.

Makten på nettet, makten i nettet: Informasjonsregimer i 24-timersdemokratiet

Bemanning: Jo Saglie
Rune Karlsen
Anne Krogstad
Harald Baldersheim, Universitetet i Oslo
Morten Øgård, Høgskolen i Agder
Signe Bock Seggaard, Universitetet i Oslo
Are Vegard Haug, Universitetet i Oslo

Tidsplan: 2004–2007

Finansiering: Norges Forskningsråd
Fritt ord

Prosjekt nr. 414.45

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er i hovedsak finansiert av Norges Forskningsråds program for kommunikasjon, IKT og medier (KIM), og vil analysere hvilken betydning IKT har for makt og demokrati i samfunnet. I debatten finnes glødende optimister, som gjerne kombinerer kritikk av tradisjonelle representative systemer med teknologisk entusiasme. Pessimister framhever derimot problemer knyttet til en digitalisering av demokratiet. Vårt inntak til debatten er analyser av digitalt baserte informasjonsregimer i sentrale demokratiske institusjoner (politiske partier, medier, offentlig forvaltning) i Norge – med vekt på den omformede effekt som slike regimer har på institusjonene.

Med «informasjonsregimer» siktes det til valg av informasjonsplattformer og organisasjonsformer for forvaltning av digitale kommunikasjonskanaler. Effektene studeres mht. deltakelsesmønstre, offentlighetsstrukturer og lederskap. Nærmere bestemt studerer prosjektet fire mulige omformingsprosesser: For det første, i hvilken grad medborgernes politiske deltakelse endres gjennom bruk av internettbaserte kanaler. For det andre, omforming av politisk kommunikasjon innenfor og mellom partier og nyhetsmedier, og dermed omforming av den nasjonale politiske offentligheten. For det tredje, omforming av politisk deltakelse og kommunikasjon innenfor de politiske partiene. For det fjerde, framveksten av «nettforvaltning» i form av digitale partnerskap på regionalt og kommunalt nivå, med vekt på potensial og problemer mht. politisk-demokratisk styring.

Prosjektet har sitt eget nettsted på www.samfunnsforskning.no/kim.

De viktigste arbeidene

- Pedersen, Karina og Saglie, Jo (2005) «New Technology in Ageing Parties: Internet Use in Danish and Norwegian Parties.» *Party Politics* 11 (3):359–377.
- Saglie, Jo og Vabo, Signy Irene (2005) «Elektronisk politisk deltakelse – en aktivitet for de få?» I: Jo Saglie og Tor Bjørklund (red.) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Karlsen, Rune og Aardal, Bernt og Christensen, Dag Arne (2005) «Elektronisk stemmegivning. De første norske erfaringer.» I: Jo Saglie og Tor Bjørklund (red.) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Elektroniske valg

Bemanning: Guro Stavn

Tidsplan: 2004–2006

Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet

Prosjekt nr. 414.46

Prosjektbeskrivelse

Institutt for samfunnsforskning deltar i arbeidsgruppen «Bruk av elektroniske medier når stemme avgis ved valg til storting, fylkesting og kommunestyre» oppnevnt av Kommunal- og regionaldepartementet 26. mai 2004. Arbeidsgruppen skal på prinsipielt grunnlag vurdere og ta stilling til om og eventuelt hvordan det bør innføres muligheter for elektronisk stemmegivning her i landet. Videre skal gruppen vurdere og forslå hvilke regler og krav som bør stilles til systemer for elektronisk stemmegivning.

Det viktigste arbeidet

Aardal, Bernt, Rune Karlsen og Guro Elin Stavn (red.) (2006) *Elektronisk stemmegivning – utfordringer og muligheter*. Rapport. Oslo: Kommunal- og regionaldepartementet

The politics of welfare policy

Bemanning: Jo Saglie

Rune Karlsen

Ann-Helén Bay, NOVA

Elin Haugsgjerd Allern, Universitetet i Oslo

Axel West Pedersen, NOVA

Henning Finseraas, NOVA

Tidsplan: 2005–2008

Finansiering: NOVA v/ NFR

Prosjekt nr. 414.49

Prosjektbeskrivelse

Hovedmålet for prosjektet er å analysere den velferdspolitiske debatten på elitenivå, opinionens velferdspolitiske oppfatninger og samspillet mellom disse. Søkelyset rettes spesielt mot pensjonsreform og fattigdomsbekjempelse. Prosjektet inneholder nærstudier av disse forholdene i Norge, og sammenlignende studier av europeiske land.

En vesentlig del av tidligere forskning om hva som former velferdspolitikken har vært opptatt av samfunnsmessige endringer som betingelse for vel-

ferdspolitiske reformer, så som utvikling i demografi, økonomiske rammebetingelser og befolkningens krav og forventninger. For å forklare nasjonale variasjoner i betydningen av disse faktorene for enkeltlands velferdspolitik, har man særlig framhevet institusjonelle og konstitusjonelle forhold. Vekten på sosial endring kan imidlertid ta oppmerksomheten vekk fra det faktum at det er politikere som, med betydelige frihetsgrader, fatter beslutninger om velferdspolitik. Vi fokuserer derfor her på de politiske elitene: de valgene de står overfor, de alternativene de diskuterer og bekjenner seg til. Ettersom politikere er ansvarlige overfor velgerne, må vi også inkludere velgernes oppfatninger. Ved å studere politiske eliter og velgere rettes oppmerksomheten mot «the politics of welfare policy».

Nærmere bestemt studerer prosjektet: 1) norske politiske partiers utforming av velferdspolitiske programmer foran valget i 2005; 2) velferdspolitikens rolle i den norske valgkampen i 2005, og opinionens reaksjoner på partiernes velferdspolitiske markeringer; og 3) velferdspolitisk relevante verdiorienteringer i europeiske land, den velferdspolitiske debatten på elitenivå i de samme landene, og mulige sammenhenger mellom disse.

Høyesteretts historie

Bemanning: Erling Sandmo
Nils Rune Langeland
Tidsplan: 1997–2005
Finansiering: Justisdepartementet
Universitetet i Oslo
Lovsamlingsfondet
Prosjekt nr. 415.71

Prosjektbeskrivelse

Høyesteretts prøvingsrett i forhold til lover «var en kjepp med vilje kastet inn i demokratiets hjul, en siste handling, bak Stortingets rygg, av den detroniserte embedsstand», skrev Jens Arup Seip. Denne formuleringen er blitt paradigmatiske i ettertid. Etter Seip har få historikere beskjeftiget seg med Høyesterett, kanskje fordi domstolen er blitt oppfattet som antimoderne og på et vis en motsats til den demokratiseringsprosessen og samfunnsmoderniseringen som ellers har preget norsk historie i vårt århundre. Og når man har befattet seg med Høyesteretts historie, har det overgripende temaet typisk vært Høyesterett som politisk organ – klart manifestert i prøvingsretten.

Når det nå skulle skrives en samlet Høyesteretts historie, var det et siktemål å komme ut av denne litt snevre oppfatningen av hva en slik historie handler om. Mens det har vært skrevet en hel del om domstolen som politisk organ, har det vært arbeidet uhyre lite med domstolen som det den først og fremst er: en domstol, preget av skiftende rettsteoretiske strømninger og en

viktig part i en løpende samfunnssamtale om verdier og forestillinger om rett, kultur og politikk. For å få belyst Høyesteretts rolle i norsk samfunnsliv, er det dermed nødvendig å studere dens virksomhet bredt, med blick for skiftende tankeretninger og for det særegne ved de menneskene som har befolket institusjonen til enhver tid. Slik sikter dette verket mot en historie som integrerer det rettsteoretiske, det idehistoriske, det samfunns- og politisk historiske og det kulturanthropologiske.

Framstillingen er delt i to: Bind 1 tar for seg perioden 1814–1905, mens bind 2 omhandler 1905–1965.

De viktigste arbeidene

Langeland, Nils Rune (2005) *Siste ord. Høyesterett i norsk historie 1814–1905*. Oslo: Cappelen.
Sandmo, Erling (2005) *Siste ord. Høyesterett i norsk historie 1905–1965*. Oslo: Cappelen.

Sosialdemokratiets tidsalder. Norge og Sverige i det 20. århundre

Bemanning: Francis Sejersted

Tidsplan: 1999–2004

Finansiering: KUF

Prosjekt nr. 415.77

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en del av et større prosjekt, Sverige/Norge 1814–2005, som skal utgis i anledning 100-årsjubileet for unionsopp-løsningen i 1905. Prosjektet behandler forholdet mellom Sverige og Norge i det angjeldende tidsrom. Dessuten skal det foretas en sammenlignende analyse av fremveksten av den samfunnsform som gjerne går under betegnelsen «Den skandinaviske modell». Finnes det en slik modell, og hva er det karakteristiske ved den?

De viktigste arbeidene

Sejersted, Francis (2005) *Sosialdemokratiets tidsalder. Norge og Sverige i det 20. århundre*. Oslo: Pax.

Sejersted, Francis (2001) «Capitalism and Democracy. A Comparison between Norway and Sweden.» I: Haldor Byrkjeflot, Sissel Myklebust, Christine & Francis Sejersted (red.) *The Democratic Challenge to Capitalism*. Bergen: Fagbokforlaget:87–119.

Sejersted, Francis (2001) «Telia-Telenor-saken i historisk perspektiv.» *Voksenåsen*, 15. februar 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.

Sejersted, Francis (2003) «Nationalism in the epoch of organised capitalism – Norway and Sweden choosing different paths.» I: Alice Teichova and Herbert Matis (red.) *Nation, State, and the Economy in History*. Cambridge : Cambridge University Press.

Sejersted, Francis (2003) «Utviklingen av kommunikasjonsstaten i Sverige og Norge.» I: Martin Kylhammar og Jean-François Battail (red.) *På väg mot en kommunikativ demokrati? Sexton humanister om makten, medier*. Stockholm: Carlsson bokförlag AB..

Sejersted, Francis (2004) «Sosialdemokratiets tidsalder.» *Nytt Norsk Tidsskrift* 21 (3-4).

Sejersted, Francis (2002) «Nordische Wirtschaftszusammenarbeit: Ein unerfüllbarer Traum? Der Fall Telia/Telenor in historischer Perspektive.» *Nordeuropaforum* (2).

Sejersted, Francis (2005) «Nordisk økonomisk samarbeid – en urealisert drøm?» I: Øystein Sørensen og Torbjörn Nilsson (red.) *Norsk-svenske relasjoner i 200 år*. Oslo: Aschehoug:28–40.

Forbrukersamvirkets historie

Bemanning: Iselin Theien
Even Lange
Espen Ekberg
Jon Vatnaland
Eivind Merok
Tidsplan: 2000–2006
Finansiering: Coop NKL
Prosjekt nr. 415.80

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet behandler forbrukersamvirkets utvikling i Norge, men trekker også inn relevante aspekter ved den internasjonale kooperative bevegelse. Formålet er å plassere kooperasjonen i en bred samfunnskontekst. Gjennom prosjektperioden skal det lages delrapporter om avgrensede emner. Prosjektet vil kunne ut i et historieverk til NKLS 100 års jubileum i 2006.

Et kjernespor vil være hvordan forbrukersamvirket har søkt å forene sosiale og forretningsmessige mål. Hvilken betydning har den særegne eierformen hatt for samvirkets slagkraft? Kooperasjonens ideologi-utvikling og forholdet til politiske bevegelser og det politiske system i Norge vil ha krav på særlig interesse. Den økonomiske dimensjon omfatter så vel interne økonomiske resultater som forbrukersamvirkets rolle i utviklingen av norsk varehandel mer allment.

Forbrukersamvirkets organisasjonsutvikling er et eget hovedtema. Det dreier seg både om forbrukerbevegelsens formelle strukturer, og om rekruttering og deltakelse gjennom de ulike periodene. Forholdet mellom ulike deler av samvirket, særlig ulikheter mellom landsdelene og samspillet periferi sentrum vil stå sentralt.

Det internasjonale samarbeidet har flere dimensjoner. Her er det tale både om utenlandske forbilder, samarbeid over landegrensene og komparasjon med hovedtrekk i andre land. Utviklingen i det nordiske området danner en naturlig referanseramme, men det blir også aktuelt å bruke materiale fra andre europeiske nasjoner.

De viktigste arbeidene

Ekberg, Espen og Vatnaland, Jon (2003) *Visjonen som brast. Forbrukersamvirkets møbelsatsing 1993-2001*. ISF-rapport 2003:5.

- Theien, Iselin (2002) «Socialism, Liberalism or Political Neutrality. The Balancing Act of the Consumer Co-operatives in inter-war Norway.» *Journal of Co-operative Studies* 35:3 (106):167–182.
- Espeli, Harald (2003) *Samvirkebeskatningen i Norge. En historisk analyse med hovedvekt på forbrukerkooperasjonen på 1900-tallet*. ISF-rapport 2003:9.
- Aakvaag, Gunnar C. (2004) *Forbrukersamvirket og medlemmene 1970-2004. Mellom sosialdemokratisk modernisering og nyliberal individualisering*. ISF-rapport 2004:18.
- Theien, Iselin og Lange, Even (2004) *Affluence and Activism. Organized Consumers in the Post-War Era*. Oslo Academic Press: Unipub forlag.
- Theien, Iselin (2004) «L'Etat et les consommateurs en regime social-democrate. le cas de la Norvege (1945-1960).» I: Chatriot, Alain, Marie-Emmanuelle Chessel & Matthew Hilton (red.) *Au Nom du Consommateur*. Paris: La Deouverte.

Voldens historie

Bemanning: Erling Sandmo
Tidsplan: 2001–2004
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 415.81

Prosjektbeskrivelse

«Voldens historie» er et bokprosjekt som skal munne ut i en bred kulturhistorisk diskusjon av volden i vestlig kultur og samfunn fra seinmiddelalderen til i dag. Den vil i hovedsak konsentrere seg om den sivile volden, ikke om krig, men grenseoppgangen her kan ikke gjøres knivskarp.

Diskusjonen vil bevege seg på flere plan. For det første vil den gi en historisk fremstilling av volden som samfunnsfenomen, altså av den faktisk forekommende fysiske volden. Hovedlinjen her er tilbakegang – en hovedlinje som er vel belagt i en bred litteratur allerede. Parallelt med statsveksten fra middelalderen av, skjer det en pasifisering av hverdagslivet. Allerede i samtiden ble det å bekjempe volden mellom innbyggerne, oppfattet som en hovedoppgave for staten, og ved inngangen til moderne tid etableres det en bred teoretisk diskusjon om forholdet mellom stat og samfunn og mellom makt og vold: Bodin, Hobbes, Locke og Montesquieu leverer sentrale bidrag. Dette vil dermed være studiens andre nivå: En historisk diskusjon av tenkningen og talen om vold, fra disse tidlige teoretikerne til 1900-tallets – til Elias, Foucault, Girard og andre. Men denne diskusjonen skal ikke begrenses til den idehistoriske kanon: Det grunnleggende kulturhistoriske anliggendet er å studere hvordan folk gjennom historien har tenkt om volden og gitt form til sine erfaringer med den. En foreløpig hovedtese her er at volden ikke er noe historisk gitt, men en kulturell konstruksjon: Som tankekategori skapes den gjennom periodens begreps- og kulturhistorie.

Sentral i så måte blir også den «store» kulturhistorien, om litteratur, musikk og kunst. Erfaringen av volden som en ting i seg selv og som destruktiv er noe som utvikles – fra Rabelais via Shakespeare til Brett Easton Ellis, fra

renessansens lystige musikalske slagscener til Arnold Schönbergs En overlevende fra Warszawa og fra 1400-tallets malerier av uanfektete martyrer til Francis Bacons forvridd og forpinte menneskekropper.

Det særegne ved denne boken vil være ambisjonen om å se på sammenhengen mellom disse nivåene, mellom voldskriminaliteten og teateret, mellom knivstikking, kunst og konsertsal. Slik vil det forhåpentligvis kunne sies noe om hvordan vår kultur på helt grunnleggende måter er tuftet på historiske forestillinger om vold både som smertefull erfaring, som sivilisasjonens motsats – og som estetikk.

De viktigste arbeidene

Sandmo, Erling (2004) «Volden i hvitøyet. Drapets estetikk og betydning hos Shakespeare, Callot og Goya.» I: Eva Österberg & Marie Lindstedt Cronberg (red.) *Voldets Mening. Makt, minne, myt*. Lund: Nordic Academic Press.

4.5 Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske minoriteter

Flerkulturelle demokratier og politisk integrasjon i storbyer

En komparativ studie

Bemanning: Jon Rogstad
Tidsplan: 2003–2005
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 415.03

Prosjektbeskrivelse

Hva forklarer variasjonen mellom ulike etniske grupper når det gjelder politisk deltakelse og tillit til lokale politiske institusjoner? Problemstillingen vil besvares gjennom å studere: a) variasjoner mellom ulike etniske grupper, b) hvilke institusjonelle føringer de opererer innenfor, og c) i hvilken grad deres organisasjoner er en kanal for innflytelse.

Gjennom et bredt europisk nettverk legges det opp til et komparativt design hvor fire etniske grupper i 11 europeiske byer studeres. Det empiriske materialet vil være kvantitativt og kvalitativt. Det er gjennomført en felles survey-undersøkelse blant etniske minoriteter i alle landene som inngår i et europeisk nettverk. I tillegg gjennomføres en kartlegging av den politiske mulighetsstrukturen, samt kvalitative intervjuer med utvalgte informanter.

Hovedmålet i prosjektet er å forstå hvilke forhold som hemmer, og hvilke som eventuelt fremmer at nye grupper bruker sine rettigheter til å delta i sentrale beslutningsprosesser. Siktemålet er å beskrive samspillet mellom den politiske mulighetsstrukturen på den ene siden, og individuell variasjon på den andre for å forklare variasjoner i deltakelsen. I tillegg skal studien gi bedre forståelse av hvordan etablerte majoritetsinstitusjoner fungerer når de settes under press fordi nye grupper kommer inn i samfunnet. På den måten kan den utfordre forutsetninger som legges til grunn i generelle teorier om demokratiet.

Det viktigste arbeidet

Brochmann, Grete og Rogstad, Jon (2004) «På sidelinjen? Vilkår for deltakelse i politikk og organisasjonsliv i Norge.» I: Bo Bengtsson (red.) *Föreningsliv, makt och integration*. Departementsserien 2004:49.:315–341.

Integrering og byråkrati. Forvaltning, kunnskap og makt i den flerkulturelle byen.

Bemanning: Anniken Hagelund
Tidsplan: 2003–2006
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 415.05

Prosjektbeskrivelse

Når det flerkulturelle samfunn og etniske relasjoner står på dagsorden, fremstår kultur og kulturelt mangfold som objekt for politikk og styring, og integrering har blitt selve kjernebegrepet i myndighetenes tilnærming til denne problematikken. Prosjektet er en studie av lokale integreringsbyråkratier, nærmere bestemt av lokal politikk og forvaltning rettet inn mot å tilrettelegge for og regulere kulturell forskjellighet og integrering av etniske minoriteter i en flerkulturell norsk by. Slike lokale integreringsbyråkratier kan forstås som et felt for meningsdannelse og fortolkning i skjæringspunktet mellom policy og praktiske problemer. Utgangspunktet er at aktørene i dette feltet stadig stilles overfor ubehagelige valg og dilemmaer hvor respekten for kulturell forskjellighet kan stå i konflikt med behovet for felles verdier og målet om like muligheter for alle. Målet er å beskrive hvordan lokale byråkratier og kommunale medarbeidere forholder seg til de dilemmaer, begrensninger og muligheter som tilgjengelig kunnskap, moralske forestillinger, politikk, budsjett, retningslinjer og arbeidsoppgaver stiller dem overfor. Med utgangspunkt i et begrep om diskursive repertoarer tilstreber prosjektet å bringe innsikter om språkets virkelighetskonstituerende kapasiteter inn i en studie av spesifikke praksisfelt.

Det viktigste arbeidet

Hagelund, Anniken: «Why it is bad to be kind. Educating refugees to life in the welfare state. A case study from Norway.» *Social Policy and Administration* 39 (6):669–683.

Innvandringens velferdspolitiske konsekvenser – kunnskapsstatus for nordisk velferdsforskning

Bemanning: Grete Brochmann
Anniken Hagelund
Tidsplan: 2003–2004
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 415.06

Prosjektbeskrivelse

I dette prosjektet har vi undersøkt sentrale forskningstemaer i grenseflaten mellom velferdsstats- og IMER-forskning. Resultatene fra prosjektet er publi-

sert av Nordisk Ministerråd. Rapporten kretser dels rundt spørsmål om *deltakelse* – deltakelse i arbeidslivet, deltakelse som medborgere og om hvordan velferdsstaten kan innrettes på måter som muliggjør slik deltakelse. Dernest ser vi på forskning om innvandrere som en av velferdsstatens mange brukergrupper.

Problemstillingene her handler dels om hvordan og i hvilken grad innvandrere benytter seg av velferdsstatens tjenester, dels om hvordan velferdsstatens institusjoner forholder seg til innvandrere som brukere av tjenester. Vi presenterer sentrale problemstillinger og ulike nordiske forskeres arbeid for å besvare disse. Vi gir også en kortfattet oppsummering av situasjonen i hvert enkelt nordisk land med hensyn til innvandringshistorikk, sentrale forskningsmiljøer og -temaer.

Den viktigste publikasjonen

Brochmann, Grete og Anniken Hagelund (2005), *Innvandringens velferdspolitiske konsekvenser. Nordisk kunnskapsstatus*. Tema Nord 2005: 506. København: Nordisk Ministerråd

Veiledning i egenvaluering av helhetlig introduksjonsprogram for nyankomne flyktninger

Bemanning: Hilde Lidén
Tidsplan: 2003–2005
Finansiering: Oslo kommune/Bydel Alna
Prosjekt nr. 415.08

Prosjektbeskrivelse

Den eksterne veiledningen av bydelens egnevaluering har to formål:

- 1) Utforme design for internevaluering i dialog med prosjektledelsen og bistå gjennomføringen av evalueringen. Et delmål er å skriftliggjøre gode rutiner og arbeidsmetoder både for videreføring av prosjektet og for formidlingsformål.
- 2) Utarbeide metode og verktøy for egnevaluering som har overføringsverdi til andre kommuner.

Serieekteskap – art, omfang og kompleksitet

Bemanning: Hilde Lidén
Tidsplan: 2004–2005
Finansiering: Utlendingsdirektoratet
Prosjekt nr. 415.18

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet handler om menn bosatt i Norge som gjentatte ganger inngår ekteskap med en utenlandsk kvinne som han utsetter for vold, seksuelle overgrep

eller andre krenkelser. I flere tilfeller opphører samlivet før kvinnen har fått varig oppholdstillatelse og kvinnen søker om forlenget opphold ihht Utlendingsforskriften «mishandlingsbestemmelse». Også kvinnenes særkullsbarn kan oppleve krenkelser. Prosjektet inkluderer menn som henter kvinner på besøks- eller såkalte forlovelsesvisum og utnytter dem på ulike måter. Målet er å identifisere omfang og kjennetegn ved voldelige serieekteskap, samt belyse barnas situasjon, gjennom

- Analyser av UDIs datamateriale, samt en case-studie av utvalgte saker.
- En kartleggingsstudie av de aktuelle kvinner som oppsøker krisesentrene høsten 2004, samt intervju med et utvalg av disse kvinnene og deres eventuelle særkullsbarn.
- Intervju med nøkkelinformanter.
- Dokumentstudier, inklusive en gjennomgang av Sverige og Danmarks lovbestemmelser på området.

UDI har særlig ønsket en vurdering av i hvilken grad menn i Norge bevisst bruker de ulike oppholdsgrunnlagene i utlendingsloven for å utnytte utenlandske kvinner og barn. Hensikten er å gi et forskningsbasert grunnlag for eventuelle fremtidige tiltak.

Det viktigste arbeidet

Lidén, Hilde (2005) *Transnasjonale serieekteskap. Art, omfang og kompleksitet*. ISF-rapport 2005:11.

Demokrati, religionsfrihet og kvinners menneskerettigheter

Bemanning: Tordis Borchgrevink
Kari Elisabeth Børresen, Universitetet i Oslo
Anne Hellum, Universitetet i Oslo
Hege Skjeie, Universitetet i Oslo

Tidsplan: 2004–2007

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 415.19

Prosjektbeskrivelse

ISF gjennomfører et delprosjekt under det tverrfaglige samarbeidsprosjektet *Demokrati, religionsfrihet og menneskerettigheter*. Delprosjektet bærer tittelen «Et stykke tøy til besvær: Muslimske kvinners sivile og religiøse rettigheter i sekulær kontekst». Her analyseres ulike aspekter ved spenningsforholdet mellom religionsfrihet og kvinners menneskerettigheter, og mellom teologisk basert rettsoppfatning og sekulære rettssystemer. Temaet er brennbart både nasjonalt og internasjonalt, og ikke minst inkorporering av FN's kvinnekonvensjon (CEDAW) i det nasjonale lovverket presser frem spørsmål om begrensning av trossamfunnenes autonomi i demokratiske (semi) sekulære sta-

ter. Samarbeidsprosjektets praktiske ambisjon er å etablere et kunnskapsgrunnlag for rettighetstenkning og rettighetspolitikk i konkrete kontekster der kvinners rett til ikke-diskriminering kommer på kollisjonskurs med retten til trosfrihet.

Delprosjektet tar utgangspunkt i den rettighetskonflikt som oppstår ved at gjeldende islamsk familierett fratrukker troende muslimske kvinner en rekke av de sivile rettigheter disse personene har som samfunnsborgere i liberale demokratier. Her står rett mot rett, og prosjektets empiriske fokus gjelder implikasjoner av muslimske kvinners krav om å bære religiøst hodeplagg i sekulære kontekster. Kravet er tvetydig, og inneholder et endringspotensiale som også er tvetydig. Mulige konsekvenser av en liberal/restriktiv lovgivning på området undersøkes med utgangspunkt i følgende antagelser: 1. Bruk av *hijab* gir religiøs legitimitet til samfunnsdeltakelse, og et fotfeste i majoritetssamfunnet som vil styrke kvinnenens kultiske posisjon med henblikk på intern teologisk/juridisk revisjon. 2. Fortetning av religiøsitet i det offentlige rom inspirer til konkurranse om medborgeres religionstilknytning; styrker majoritetspolitiske interesser for å koble kristendom og nasjonal identitet; åpner for juridisk pluralisme, og underminerer den sekulære rettsorden som gjør det mulig å kombinere religionsfrihet med borgernes likhet for loven. Prosjektet vil legge særlig vekt på å få frem hijab-brukeres oppfatning av egen religionsfrihet og av sitt medansvar for reproduksjon av samfunnsborgerskapets ikke-partikularistiske goder.

I samarbeidsprosjektet deltar forskere innen rettsvitenskap, religionsvitenskap, teologi, filosofi, statsvitenskap og sosialantropologi. Prosjektansvarlig institusjon: Juridisk fakultet, Institutt for offentlig rett, avdeling for kvinnerett.

De viktigste arbeidene

- Borchgrevink, Tordis (2004) *Dishonourable Integration: Between Honour and Shame*. AMID Working Paper Series 36/2004. Aalborg: Academy for Migration Studies in Denmark.
- Borchgrevink, Tordis (2004) «Globalizing Secularity? Human Rights between Belief and the Pragmatics of Civility.» I: Stålsett, Sturla J. og Oddbjørn Leirvik (red.) *The Power of Faith in Global Politics*. Oslo: Novus Forlag:56–69.

I velferdsstatens grenseland – Evaluering av ordningen med bortfall av botilbud i statlige asylmottak for personer med endelig avslag på asylsøknaden

Bemanning: Jan-Paul Brekke
Susanne Søholt, Byggforsk

Tidsplan: 2004–2005

Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet

Prosjekt nr. 415.20

Prosjektbeskrivelse

Asylsøkere som har fått avslag men likevel ikke drar tilbake til hjemlandet skaper problemer for norske myndigheter. For å presse frem en retur besluttet man ved inngangen til 2004 å kutte det offentlige tilbudet til denne gruppen. De som ikke samarbeidet om retur skulle som hovedregel miste retten til mottaksplass og økonomisk støtte. Gruppen omfatter de som er vanskelige å returnere enten på grunn av usikker identitet, fordi forhold i hjemlandet ikke åpner for en tvangsretur, eller fordi avviste asylsøkere går i skjul.

Den overordnede problemstillingen for evalueringen er å undersøke i hvilken grad ordningen har bidratt til raskere returer av avviste asylsøkere, samt hvordan ordningen virker for dem som ikke returnerer. Det omfatter:

1. De individuelle handlingsvalg for begge grupper – de som velger å returnere og de som velger å bli inntil videre

2. Konsekvenser for lokalmiljø og lokalforvaltning

3. Problemstillinger på nasjonalt nivå. Har ordningen bidratt til raskere retur? Er det flere som drar? Har ordningen en preventiv effekt for nye ankomster med tilsvarende bakgrunn som de som nå mister mottaksplass? Hvordan står ordningen i forhold til den bredere debatten rundt vilkårene asylsøkere i Norge?

Tverrfaglig kompetanse på asylfeltet kombineres med kjennskap til etniske minoriteter i Norge og studier av bostedløse. Til sammen gir dette en god bakgrunn for å evaluere ordningen myntet på personer som i dobbel forstand befinner seg i den norske velferdsstatens grenseland.

De viktigste arbeidene

Brekke, Jan-Paul og Søholt, Susanne (2005) *I velferdsstatens grenseland. En evaluering av ordningen med bortfall av botilbud i mottak for personer med endelig avslag på asylsøknaden*. ISF-rapport 2005:5.

Nordisk kunnskapsoversikt om barn og unge fra nasjonale minoriteter

Bemanning: Hilde Lidén

Tidsplan: 2005–2005

Finansiering: Barne- og familiedepartementet

Prosjekt nr. 415.21

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet skal dokumentere og systematisere kunnskap om barn og unge fra nasjonale minoriteter og om deres oppvekst- og livssituasjon. Formålet med å utarbeide en nordisk kunnskapsoversikt er å:

- kartlegge omfanget av og tematikken innenfor forskning, utredninger, rapporter, artikler, eventuelt også skjønnlitteratur og andre referanser som

- omhandler oppvekstvilkårene til og livssituasjonen til barn og ungdom fra nasjonale minoriteter
- identifisere *nordiske* fagpersoner og fagmiljøer som har kunnskap om gruppen
 - få belyst enkelte dagsaktuelle problemstillinger eller utfordringer

De viktigste arbeidene

Lidén, Hilde: *Barn og unge fra nasjonale minoriteter. En nordisk kunnskapsoversikt*. ISF-rapport 2005:7.

Vi er jo en familie. Arrangerte ekteskap, autonomi og fellesskap blant unge norsk-asiater

Bemanning: Anja Bredal

Tidsplan: 2005

Finansiering: Regionsenter for barn og unges psykiske helse

Prosjekt nr. 415.22

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet skal munne ut i en artikkel med arbeidstittelen «Familiesamhold på godt og vondt. Unge minoritetskvinner, autonomi og psykisk helse». Artikkelen bygger på Bredals doktorgradsavhandling i sosiologi.

Hovedmålet er å dokumentere og diskutere forståelsen av det psykiske presset som potensielt er en del av den sosiale logikken som familiearrangert ekteskap er en del av. Hovedvekten vil ligge på konsekvenser for hjelpeapparatets tilbud til de unge kvinner (og menn) som motsetter seg foreldrenes ønsker og planer.

De viktigste arbeidene

Bredal, Anja (2006) «*Vi er jo en familie*». *Arrangerte ekteskap, autonomi og fellesskap blant unge norsk-asiater*. Oslo: Unipax.

Bredal, Anja (2005) «Tackling Forced Marriages in the Nordic Countries: Between Women's Rights and Immigration Control.» I: Lynn Welchman og Sara Hossain (red.) *'Honour' – Crimes, Paradigms and Violence Against Women*. London: Zed Books Ltd.

Asylsøkerbarn og barns rettigheter

Bemanning: Hilde Lidén

Tidsplan: 2005–2008

Finansiering: Helse og Rehabilitering

Prosjekt nr. 415.23

Prosjektbeskrivelse

Hensikten er å diskutere norsk flyktningpolitikk ut fra barnekonvensjonens artikler om helse, omsorg, utdanning og medvirkning. Prosjektet er todelt:

- 1) En kartleggingsstudie av situasjonen for barn i norske asylmottak, både barn som kommer sammen med sine familier og enslige mindreårige asylsøkere,
- 2) Case-studier i to asylmottak av barn og deres familie. Sentrale forsknings-spørsmål er: I hvilken grad gis barn individuelle rettigheter i asylsøkerprosessen og asyloppholdet? Gis de samme rett til f.eks. barnevern og helsetjenester, som andre barn? Hvordan opplever de flukt og asylopphold?

Det blir benyttet ulike metoder for å frambringe barns erfaringer og synspunkter, som foto/tegning og drama i tillegg til samtaler og intervjuer. Arbeidet vil munne ut i forslag til tiltak for å bedre livsvilkårene for barnefamilier som kan forebygge skader som asyloppholdet kan føre til.

Innvandring gjennom studenttillatelser

Bemanning: Jan-Paul Brekke
Pål Schøne
Tidsplan: 2005–2006
Finansiering: Utlendingsdirektoratet
Prosjekt nr. 415.25

Prosjektbeskrivelse

De siste fem årene har norske myndigheters endret syn på studenter som kommer langveisfra for å studere. Tidligere ønsket man at disse skulle vende tilbake til hjemlandet etter endte studier. Der skulle de bidra til å bygge opp sine hjemland. Man ville unngå å tappe disse landene for hjernekraft. Tanken om en restriktiv innvandringspolitikk gikk hånd i hånd med omtanke for studentenes hjemland. Nå er dette endret. For ville det ikke være nyttig for Norge hvis disse «norske» studentene kunne få bli når de ønsket det selv? Ville ikke det egentlig være en ønsket innvandring? Holdningsendringen overfor de utenlandske studentene har skjedd parallelt med en gradvis åpning for arbeidsinnvandring.

Som et av de første tiltakene her, fjernet norske myndigheter i 2002 regelen om at utlendinger som studerte i Norge måtte returnere til hjemlandet, med muligheten for å søke om å få komme tilbake til landet for å arbeide først etter et visst antall år. Man ønsket at flere skulle bli i landet etter endt utdanning. Endringen utgjør selve pivoteringspunktet i dette prosjektet. Bakteppet er møtetpunktet og motsetningene mellom politikkområdene for utdanning, innvandring, utvikling og arbeidsmarked.

Spørsmålene som skal besvares deles i tre grupper. Den første gruppen spørsmål gjelder art og omfang av innvandring gjennom studenttillatelser. Et

annet knippe spørsmål knytter seg til forklaringer på variasjonen i tallene. Hva er studentenes motivasjon for å studere i Norge og siden for å bli, dra hjem eller å dra videre til et tredje land? Den tredje gruppen med spørsmål sikter noe bredere. Disse er gruppert rundt det politiske regimet for studenttillatelse i Norge og i enkelte utvalgte relevante land.

Datagrunnlaget består av kvalitative intervjuer med ansatte i departement, etater og organisasjoner som arbeider med disse spørsmålene til daglig. For å kartlegge hvem som kommer for å studere og hva de gjør etterpå benytter studien tre kilder for statistikk. Utlendingsdirektoratet har opplysninger om oppholdstillatelse i sitt DUF-register, Statens Lånekasse har data om finansiering og flytting, mens Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste har data knyttet til internasjonale studenter og deres læresteder. I tillegg utføres en nettbasert spørreundersøkelse av de internasjonale studentene ved tre læresteder. Tidligere forskningsarbeider på området inngår som et viktig grunnlag sammen med en håndfull sentrale offentlige dokumenter.

Kön, heders- og äresföreställningar i de nordiske länderna från tidlig medeltid till nutid – i relation till dagens hedersmord

Bemanning: Erling Sandmo
Tordis Borchgrevink
Tidsplan: 2003–2004
Finansiering: NOR-FA
Prosjekt nr. 415.84

Prosjektbeskrivelse

Forestillinger om heder og ære har hatt grunnleggende betydning i menneskers liv i de nordiske landene i eldre tid. Æren var en personlig kapital som kunne økes eller svekkes. Æresforestillingene var kulturelt tvingende koder som ingen kunne stille seg utenfor uten ødeleggende følger. Dagens æresdrap, som vekker så stor oppmerksomhet, har funnet sted midt i det moderne samfunnet og i sterk kontrast til de dominerende tankestrukturene om likestilling mellom kjønnene og om individenes rett til selv å bestemme over sin seksualitet og sin personlige frihet. Men kodene om heder og ære kan synes å virke på samme tvingende måte som før, med de samme skjebnesvangre konsekvenser både for dem som utfører gjerningen, for dem som rammes og for hele familier og samfunn. I dette nettverket forsøker vi å tydeliggjøre likheter og forskjeller mellom datidens og nåtidens kulturelle koder, samt å følge æreskulturens historie frem til i dag. Sentralt i arbeidet står den æresrelaterte volden som retter seg mot kvinner.

**Strategisk instituttprogram:
Internasjonalisering, migrasjon og medborgerskap i det flerkulturelle
samfunnet**

Bemanning: Grete Brochmann
Marianne Røed
Erling Sandmo
Tordis Borchgrevink
Hilde Lidén
Tidsplan: 2002–2006
Finansiering: Norges Forskningsråd
Prosjekt nr. 418.26

Prosjektbeskrivelse

Det strategiske instituttprogrammet befinner seg i krysningsflatene mellom internasjonal migrasjon, velferdsstat/integrasjon/ citizenship og rettighetsorientering/internasjonal rettsliggjøring. Minoritetsrettigheter gir grupper rett til å leve i samsvar med sin religion, kultur og tradisjoner, en rett som kan være vanskelig å forene med barns rett til medbestemmelse og kvinners rett til likestilling, nedfelt i norsk lovverk. De senere årene har det skjedd et stadig sterkere gjennomslag for internasjonal rettighetslovgiving i norsk rettspraksis. Høyesterett har i løpet av et drøyt tiår beveget seg fra å gå ut fra at norsk rett forutsettes å være i samsvar med menneskerettighetene, til å hevde med stadig større styrke dels at det kan være motstrid, dels at internasjonal rett da skal gå foran den nasjonale. Sandmo studerer denne utviklingen historisk. De to andre delprosjektene (Borchgrevink og Lidén) studerer spenninger som oppstår når individuelle menneskerettigheter kommer i konflikt med kollektivt funderte minoritetsrettigheter. Minoritetsrettigheter gir grupper rett til å leve i samsvar med sin religion, kultur og tradisjoner, en rett som kan være vanskelig å forene med barns rett til medbestemmelse og kvinners rett til likestilling, nedfelt i norsk lovverk.

Tordis Borchgrevink: *Mellom tro og lov. Religionsfrihet versus kvinners menneskerettigheter*

Formålet med prosjektet er å undersøke utviklingen på menneskerettighetsområdet med fokus på spenningsforholdet mellom religionsfrihet og kvinners sivile rettigheter. Prosjektets empiriske utgangspunkt er den senere tids debatt i forbindelse med bruk av hijab i sekulær offentlighet i Europeiske nasjonalstater. Dette temaet føyer interne spenningsforhold i henholdvis trosbasert og sekulær rettsoppfatning sammen til et demokratisk fellesanliggende, og inviterer til problematisering av religionsfrihet som et juridisk saksforhold med sosiale og politiske konsekvenser for det samfunn religionsfrihet skal skal utøves i.

Hilde Lidén: *Rett til ulydighet? Barnekonvensjonen og minoritetsrettigheter*
Forskingsprosjektet har til hensikt å drøfte hvordan Barnekonvensjonen tolkes i forhold til minoritetsrettigheter. Hvordan skal et samfunn avveie krav om minoritetsforeldres rett til å bevare sine tradisjoner i forhold til barns rettigheter? I et flerkulturelt samfunn kan foreldre ha svært ulike oppfatninger når det gjelder barneoppdragelse, lydighet og barns rett til medbestemmelse. Barn vokser inn i familie- og trosfellesskap og gjennom hverdagslivet opplæres de i foreldrenes kulturelle og religiøse tradisjoner. Barn har på sin side rett til å ha innflytelse på bestemmelser over eget liv, også rett til ikke å være del av en gruppe. Dette reiser noen prinsipielle spørsmål som gjenfinnes i dilemmaer som barn, foreldre og velferdsinstitusjoner møter daglig.

De viktigste arbeidene

Brochmann, Grete (2003) «Arbeidsinnvandring og velferdsstatsdilemmaer i en europeisk kontekst.» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 20 (2):265–271.

Brochmann, Grete (2003) «Welfare state, integration and legitimacy of the majority. The case of Norway.» I: Jeroen Doomernik and H. Knippenberg (red.) *Migration and immigrants. Between policy and reality. A volume in honor of Hans van Amersfoort*. Amsterdam: Aksant Academic publishers.

Borchgrevink, Tordis (2004) «Globalizing Secularity? Human Rights between Belief and the Pragmatics of Civility.» I: Stålsett, Sturla J. og Oddbjørn Leirvik (red.) *The Power of Faith in Global Politics*. Oslo: Novus Forlag:56–69.

Tilknytning til universitetene

Tradisjonelt har Institutt for samfunnsforskning hatt god kontakt med samfunnsvitenskapelige miljøer ved universitetene, både gjennom forsknings-samarbeid og ved at instituttets forskere har gitt veiledning, undervisning eller hatt bistillinger.

Forholdet til Universitetet i Oslo er formalisert gjennom en samarbeidsavtale med det samfunnsvitenskapelige fakultet som favner om de eksisterende samarbeidsrelasjonene mellom de to institusjonene.

5.1 Bistillinger ved universiteter og høyskoler

Åtte av ISFs ansatte forskere har i 2005 hatt vitenskapelige II-stillinger:

- Erling Barth var ansatt som professor II ved Institutt for økonomi, Universitetet i Tromsø, og fra 1. august 2005 er han professor II ved Økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo.
- Grete Brochmann er ansatt som professor II ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- Fredrik Engelstad er ansatt som professor II ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- Bernard Enjolras er ansatt som førsteamanuensis II ved Norges Idrettshøgskole.
- Trygve Gulbrandsen er ansatt som professor II ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- Håkon Lorentzen har hatt bistilling som forsker ved Avdeling for forskning og utvikling, Diakonhjemmets høgskole.
- Jon Rogstad har bistilling som vitenskapelig rådgiver ved Frischsenteret, Universitetet i Oslo.
- Bernt Aardal er ansatt som professor II ved Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

5.2 Bistillinger ved ISF

ISF har også en bistillingsordning som går den andre veien:

- Even Lange er professor i moderne historie ved Historisk institutt, Universitetet i Oslo, men er samtidig knyttet til ISF gjennom prosjektet «Forbrukersamvirkets historie».

5.3 Undervisning og sensorvirksomhet

Foruten den undervisning som gis av forskere med bistillinger ved universitetene, har oppgavene ved universiteter og høyskoler fordelt seg som følger i 2005:

Undervisning: 20 forskere har undervist på høyskoler/universiteter eller andre forsknings- og utdanningsinstitusjoner.

Sensorarbeid: 23 forskere har hatt sensorarbeid.

Veiledning av studenter: 12 forskere har stått for veiledning av til sammen 58 mastergradsstudenter.

Veiledning av doktorgradsstudenter: 12 forskere har stått for veiledning av 25 doktorgradstudenter.

5.4 Bedømmelseskomitéer

En rekke av instituttets forskere har sittet i bedømmelseskomitéer ved universiteter og andre institusjoner som vurderer kompetanse etter de samme kriteriene som universitetene:

Erling Barth

- har deltatt i bedømmelseskomité for adjunktstilling ved Nationaløkonomisk Institutt, Handelshøyskolen i Århus.

Tordis Borchgrevink

- har deltatt i bedømmelseskomité for stipendiatstilling ved Senter for kvinne- og kjønnsforskning, Universitetet i Oslo.

Grete Brochmann

- har deltatt i to doktorgradskomiteer ved Universitetet i Oslo.
- har deltatt i komite for oppnevning av Willy Brandt-professorat i International Migration and Ethnic Relations, Malmö högskola.

Anne Lise Ellingsæter

- har deltatt i bedømmelseskomité for professorat ved Høgskolen i Oslo.
- har deltatt i bedømmelseskomité for stipendiatstilling i Arbeidslivsstudier, Universitetet i Oslo.
- har deltatt i bedømmelseskomité for stipendiatstilling i sosiologi, Universitetet i Oslo.
- har deltatt i opprykkskomité ved Rokkansenteret, Universitetet i Bergen.

Fredrik Engelstad

- har deltatt i doktorgradskomité ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- har deltatt i bedømmelseskomité for stipendiatstilling ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.

Trygve Gulbrandsen

- har deltatt i doktorgradskomité ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim.

Marianne Gullestad

- har deltatt i doktorgradskomité (PhD) ved University of Minnesota.

Hilde Lidén

- har deltatt i bedømmelseskomité for amanuensisstilling ved Danmarks Pædagogiske Universitet, København.

Jo Saglie

- har deltatt i bedømmelseskomité for stipendiatstilling ved Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA).

Erling Sandmo

- har deltatt i doktorgradskomité ved Institutt for musikk, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim.

Pål Schøne

- har deltatt i bedømmelseskomité for Forskerskolen på Universitetet i Oslo.

Bernt Aardal:

- har sittet i bedømmelseskomité for stipendiatstilling ved Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

Internasjonale kontakter og forskningssamarbeid

6.1 Prosjekter med utenlandske samarbeidspartnere:

Barth, Erling: *Education and wage inequality in Europe (EDWIN)*

Samarbeid med:

- The Research Institute of the Finnish Economy (ETLA) Finland: Dr. Rita Asplund
- Centre for Economic Research and Environmental Strategy, (CERES) Greece: Professor Panos Tsakloglou
- Fondazione Eni Enrico Mattei, Italy: Professor Claudio Lucifora
- Universidade da Madeira, Portugal: Professor Pedro Telhado Pereira
- Université Panthéon-Assas (Paris 2) Equipe de Recherche sur le Marchés, l'Emploi et la Simulation (ERMES), France: Professor Ali Skalli
- Stockholm University Swedish Institute for Social Research (SOFI), Sweden: Professor Carl le Grand
- Institute of Education, United Kingdom: Professor Peter Dolton
- Zentrum für Europäische Wirtschaftsforschung (ZEW), Germany: Professor Charlotte Lauer.

Barth, Erling: *NOS-S: Changes in wage structure and wage bargaining*

Samarbeid med:

- The Research Institute of the Finnish Economy, Finland: Dr. Rita Asplund
- Trade Union Institute for Economic Research, Stockholm: Docent Juhana Vartainen
- Nationaløkonomisk institutt, Universitetet i Århus: Professor Niels Westergaard Nielsen
- Faculty of Economics and Business Administration, University of Iceland: Thorolfur Matthiasson.

Barth, Erling: *Labor Market and the Welfare State*

Samarbeid med:

- Yale University, USA: Michael Wallerstein
- Universitetet i Oslo: Kalle Moene

Ellingsæter, Anne Lise og Arnlaug Leira: *Velferdsstat og hverdagsliv. Kontinuitet og brudd.*

Samarbeid med:

- Arbetslivsinstituttet, Stockholm: Anita Nyberg
- Roskilde Universitetscenter: Thomas P. Boje
- STAKES, Helsinki: Heikki Hiilamo, Johanna Lammi-Taskula, Minna Salmi
- VATT, Turku Universitet: Anita Hataaja
- Aalborg Universitet: Anette Borchorst.

Enjolras, Bernard: *Plural Economy and Socio-economic Regulation.*

Samarbeid med:

- CIRIEC Université de Liège (Belgia): Bernard Thiry
- Université de Rouen (Frankrike): Lionel Monnier
- Universidad de Valencia (Spania): Rafaël Chaves
- Université de Québec à Montréal (Canada): Marie Bouchard
- Universität Duisburg (Tyskland): Helmut Cox
- Katolieke Universiteit Brabant te Tilburg (Nederland): Peter Ruys
- Open University Milton Keynes (Storbritannia): Roger Spear.

Gullestad, Marianne: *Antroposprogrammet.*

Samarbeid med:

- Universitetet i Tromsø og Universitetet i Ngaoundéré, Kamerun: Professor Lisbet Holtedahl.

Gullestad, Marianne: *Loges et gardiens.*

Samarbeid med:

- L'IPRAUS, Paris: Professor Martine Segalen.

Gullestad, Marianne: *Neo-Nationalism inside the EU: Anthropological Perspectives.*

Samarbeid med

- Universitetet i Wien: Professor Marcus Banks og Professor Andre Gingrich.

Jensen, Ragnhild Steen og Mari Teigen: *Women towards ownership in business and agriculture*

Samarbeid med bl.a.:

- Byggðastofnun, Island: Sigríður Elin Thordardóttir
- Panteion University, Athen: Maria Stratigaki
- Verket för näringslivsutveckling, Stockholm: Kerstin Wenneberg
- University of Latvia, Riga: Linda Ziverte.

Krogstad, Anne: *Valbevakning i televisionen: Policy, praxis, programinnehåll. Et komparativt prosjekt*

Samarbeid med:

- Göteborg universitet/Högskolan i Halmstad: Nicklas Håkansson, Tom Carlsson og Bengt Johansson

Lorentzen, Håkon og Karl Henrik Sivesind: *The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Project.*

Samarbeid med:

- The Johns Hopkins University, Baltimore: Lester M. Salamon m.fl.

Rogstad, Jon og Grete Brochmann: *Flerkulturelle demokratier og politisk integrasjon i storbyer.*

Samarbeid med bl.a.:

- Uppsala Universitet: Bo Bengtsson
- Universiteit van Amsterdam: Meindert Fennema og Jean Tillie.

Røed, Marianne: *Det felles nordiske arbeidsmarkedet 1954-2004*

Samarbeid med

- Universitetet i Århus: Peder J. Pedersen.
- Universitetet i Stockholm: Eskild Wadensjö.

Røed, Marianne og Hege Torp: *Unemployment insurance and the dynamics of employment and economic exclusion among low income earners.*

Samarbeid med

- Labour Institute for Economic Research, Helsinki: Reija Lilja og Merja Kauhanen.
- Handelshøjskolen i Århus: Nina Smith og Iben Bolvig.

Røed, Marianne og Hege Torp: *Labour market outcome of low-skilled adults. The impact of unemployment benefits. A comparative analysis based on three Nordic countries.*

Samarbeid med

- Labour Institute for Economic Research, Helsinki: Reija Lilja og Merja Kauhanen.
- Handelshøjskolen i Århus: Nina Smith og Iben Bolvig.

Sandmo, Erling og Tordis Borchgrevink: *Kön, heders- och äresföreställningar i de nordiska länderna från tidigmedeltid till nutid – i realation til dagens hedersmord.*

Samarbeid med:

- Göteborgs Universitet: Audur Magnúsdóttir
- Helsinki Universitet: Seepo Aalto
- Lunds Universitet: Kenneth Johansson, Marie Lindstedt Cronberg, Eva Österberg og Borhanedin Yassin
- Statsarkivet i Stavanger: Hans Eyvind Næss
- Stockholm (frilans): Rasool Awla

Sejersted, Francis: *Prosjekt 1905. Svensk-norske relasjoner i 200 år.*

Samarbeid med:

- Det europeiske universitetsinstitutt i Firenze: Bo Stråth og en gruppe svenske og norske historikere under ledelse av Stig Ekman og Øystein Sørensen.

Sivesind, Karl Henrik og Bernard Enjolras: *CINEFOGO – Civil Society and New Forms of Governance in Europe*

Samarbeid med:

- Mer enn 150 deltakere ved 40 institusjoner i 15 europeiske land

Sivesind, Karl Henrik: *European Voluntary Associations in the Modern and the Contemporary Period*

Samarbeid med:

- Centre for Nordic Studies, University of Helsinki: Research Director Henrik Stenius
- Centre for Public Sector Research, University of Gothenburg: Research Director Erik Amnå
- Department of Comparative Politics, University of Bergen: Professor Per Selle
- Department of History, University of Copenhagen: Senior Lecturer Sidsel Eriksen
- Department of Political Science, University of Helsinki: Senior Lecturer Pasi Saukkonen

- Department of Sociology, Estonian Institute of Humanities: Researcher Erle Rikmann
- Department of Sociology, University of Helsinki: Professor Risto Alapuro,
- Institut für Politikwissenschaft, Westfälischen Wilhelms-Universität Münster: Associate Professor Annette Zimmer
- Stockholm School of Economics: Associate Professor Filip Wijkström

Storvik, Aagot Elise og Anne Krogstad: *Kjønn, makt og dannelse i politiske og statlige organisasjoner. En sammenlignende studie av Norge og Frankrike*
Samarbeid med:

- Centre National de la Recherche Scientifique, Bourdeaux, France: Jean-Pascal Daloz.

Teigen, Mari: *Politisk entydighet og sosial differensiering: En komparativ studie av skandinavisk statsfeminisme*

Samarbeid med:

- Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet: Lena Wängnerud.

Aardal, Bernt: *The Comparative Study of Electoral Systems (CSES)*

Samarbeid med:

- Forskningsinstitusjoner i mer enn 50 land i Afrika, Amerika, Asia og Europa.

Aardal, Bernt: *The European Voter*

Samarbeid med:

- Göteborgs Universitet: Sören Homberg, Maria Oskarson og Staffan Kumlin
- NIBR: Frode Berglund
- Social Science Research Center Berlin: Hans-Dieter Klingemann og Bernhard Wessels
- Universitetet i Oslo: Oddbjørn Knutsen
- University of Cologne: Ingvill C. Mochmann og Wolfgang Zenk-Moeltgen
- University of Heidelberg: Tanja Boerzel
- University of Mannheim: Hermann Schmitt
- University of Nottingham: Cees van der Eijk
- University of Strathclyde, Glasgow: John Curtice
- University of Twente: Jacques Thomassen og Kees Aarts

Aardal, Bernt: *Political Leaders and Democratic Elections*

Samarbeid med:

- Australian National University: Ian McAllister
- Göteborgs Universitet: Sören Holmberg Henrik Oscarsson
- McGill University, Montreal: Elisabeth Gidengil

- Social Science Research Center Berlin: Tanja Binder
- University of California: Martin Wattenberg
- University of Cologne: Dieter Ohr
- University of Mannheim: Hermann Schmitt
- University of Montreal: André Blais og Richard Nadeau
- University of Strathclyde, Glasgow: John Curtice
- University of Toronto: Neil Nevitte
- University of Twente: Kees Aarts

6.2 Forskeropphold ved utenlandske institusjoner

Følgende forskere har i 2005 hatt opphold ved utenlandske institusjoner:

- Harald Dale-Olsen var Research Affiliate ved Department of Economics, University College London, i perioden 1. november 2004 – 31. mai 2005.
- Fredrik Engelstad var gjesteforsker ved University of Chicago, i perioden 11. – 22. april 2005.
- Marianne Gullestad var Visiting Research Associate ved Department of Anthropology, University of Chicago, i perioden 4. juli – 7. august, og Nordic Scholar ved University of Edinburgh, 9. – 12. februar 2005.
- Anniken Hagelund var Visiting Research Fellow ved Centre for Migration Research, University of Sussex, fra 1. november 2004 – 31. mai 2005.
- Anne Krogstad var gjesteforsker ved University of California at Santa Barbara, i perioden 27. juli – 16. august.

6.3 Gjesteforelesninger ved utenlandske læresteder

Gjesteforelesninger ved utenlandske læresteder:

- Grete Brochmann: «Welfare state dilemmas in multicultural Scandinavia». Universitetet i København, mars 2005.
- Harald Dale-Olsen: «Fringe attraction. Compensation policies, worker turnover and establishment performance». Policy Studies Institute, London, 19. mai 2005.
- Fredrik Engelstad: «Makt og demokrati. Norge i komparativt perspektiv». Nordeuropa-Institut der Humboldt-Universität zu Berlin, 18. januar 2005.
- Marianne Gullestad: «Refiguring scholarly authority: Reflections based on social science studies in Norway.» University of Edinburgh, 10. februar 2005.
- Marianne Gullestad: «Come over and help us. Missionary texts and visualizations about their relation to the field». University of Edinburgh, 11. februar 2005.

- Marianne Gullestad: «Bilder av godhet.» Heinrich-Steffens-Vorlesung, Nordeuropa-Institut der Humboldt-Universität zu Berlin, 21. juni 2005.
- Anniken Hagelund: «Governing diversity, performing integration. Public discourse and local practices in Norway.» University of Sussex, januar 2005.
- Erling Sandmo og Nils Rune Langeland: «Høyesteretts historie». Nordeuropa-Institut der Humboldt-Universität zu Berlin, 6. desember 2005.

6.4 Verv i internasjonale faglige organisasjoner

Chaire d'Economie Sociale, Université de Québec à Montréal

- Bernard Enjolras var assosiert medlem.

The Comparative Study of Elections and Representative Democracy (CSES)

- Bernt Aardal var medlem av Planning Committee, Module III.

Cost Action 23: The Evaluation of European Labour Market Programmes

- Erling Barth var medlem av styringskomiteen og koordinator for området Employment Position and Legislation.

EMES European Research Network

- Bernard Enjolras var medlem.

EU Expert Network on Gender Equality in Employment and Social Inclusion

- Anne Lise Ellingsæter var medlem.

European Association of Labour Economists (EALE)

- Erling Barth var medlem av Executive Committee.

European Consortium for Sociological Research (ECSR)

- Fredrik Engelstad var styremedlem.

European Sociological Association

- Ørnulf Seippel var koordinator av forskernettverket «Sport & Society» og medlem av styret i forskernettverket «Environment & Society».
- Fredrik Engelstad var medlem av styret i «Sociology of Arts Network».

European Science Foundation

- Fredrik Engelstad var medlem av Search Committee for ny leder for Standing Committee for the Social Sciences.

European Voluntary Associations in the Modern and the Contemporary Period

- Karl Henrik Sivesind var medlem av styringsgruppen.

International Committee for Research into Election and Representative Democracy (ICORE)

- Bernt Aardal var medlem av Executive Board.

International Scientific Commission of CIRIEC on Social and Cooperative Economy

- Bernard Enjolras var koordinator for gruppen «Governance regime and general interest in social services».

International Political Science Association

- Trygve Gulbrandsen er styremedlem i komiteen for forskning om politiske eliter.

International Sociological Association

- Marianne Gullestad var medlem av rådet i forskningskomitéen «Biography and Society».

Modélisation appliquée trajectoires institutionnelles stratégies socio-économiques (MATISSE) Université Paris I, Pantheon-Sorbonne

- Bernard Enjolras var assosiert medlem.

New Opportunities for Research Funding Agency Co-operation in Europe (NORFACE) ERA-Net

- Hege Torp var varamedlem til Network Board. Oppnevnt av Norges forskningsråd.

Stabens faglige oppgaver utenom ISF

7.1 Norges forskningsråd

- Trygve Gulbrandsen var medlem av Norges forskningsråds komité for å diskutere og fordele midler til tiltak for å styrke infrastrukturen innenfor samfunnsforskning.
- Grete Brochmann var medlem av Divisjonsstyret for vitenskap (fra 1. desember 2005).
- Marianne Gullestad var medlem av programstyret for Velferdsprogrammet.
- Hilde Lidén var medlem av referansegruppe for Scientia – kunnskapsprosjekt for ungdom.
- Håkon Lorentzen var programstyreleder for programmet Idrett, samfunn og frivillig organisering.
- Erling Sandmo var programstyreleder for Program for kulturforskning.
- Hege Torp var medlem av Divisjonsstyret for vitenskap (til 15. juni 2005).

7.2 Forskningsinstitusjoner og styringsgrupper

Akademiet for Migrationsstudier i Danmark

- Grete Brochmann var medlem av bestyrelsen.

Det norske forbrukersamvirkets historie

- Trygve Gulbrandsen var medlem av styringsgruppen.
- Even Lange var medlem av styringsgruppen.

European Social Fund, Stockholm

- Jan-Paul Brekke var medlem av styret for Nationell Temagrupp for Asyl.

Forum for nordisk etnografi

- Hilde Lidén var medlem av styringsgruppen

Institutt for fredsforskning, PRIO

- Grete Brochmann var nestleder av styret.
- Jo Saglie var varamedlem av styret.

Københavns Universitet

- Grete Brochmann var rådgiver for Øresundsprosjektet.

Kjønn og vold i Norden (2000–2005) – Nordisk Ministerråd

- Kristin Skjørten var medlem av programkomiteen.

Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste

- Bernt Aardal var styreleder.

Norsk senter for barneforskning, NTNU

- Marianne Gullestad var medlem av fagrådet.

P.M. Røwdes stiftelse

- Katrine Denstad var sekretær i styret.
- Fredrik Engelstad var medlem av styret.
- Even Lange var medlem av styret.
- Rune Slagstad var medlem av styret.

Socialforskningsinstituttet, København

- Fredrik Engelstad var medlem av Scientific Advisory Board

Prosjekt 1905. Svensk-norske relasjoner i 200 år

- Francis Sejersted var medlem av referansegruppen.
- Rune Slagstad var medlem av referansegruppen.

Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning

- Hege Torp var varamedlem til rådet. Oppnevnt av Norges forskningsråd.

Universitetet i Oslo

- Tordis Borchgrevink var medlem av styret for det strategiske forskningsprogrammet «Kulturell kompleksitet i det nye Norge».
- Grete Brochmann var varamedlem til styret ved det strategiske forskningsprogrammet «Kulturell kompleksitet i det nye Norge».
- Grete Brochmann var varamedlem til styret ved Institutt for arkeologi, konservering og historiske studier.

- Marianne Gullestad var konsulent for det strategiske forskningsprogrammet «Kulturell kompleksitet i det nye Norge».
- Marianne Gullestad var konsulent for planlegging av prosjekt «Re-imagining religious roots of European identities» ved Teologisk fakultet.
- Fredrik Engelstad var medlem av styringsgruppen for sommerskole i komparative samfunnsvitenskapelige studier ved Universitetet i Oslo.
- Fredrik Engelstad var medlem av styret for Ibsen-senteret.
- Fredrik Engelstad var medlem av den faglige styringsgruppen for prosjektet Henrik Ibsens skrifter.

7.3 Søknadsbehandling og konsulentoppgaver

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap

- Anne Lise Ellingsæter har vurdert søknad.

Economic and Social Research Council, UK

- Erling Barth var Academic Referee.

Flexible working arrangements and the labour supply of women, European Commission

- Erling Barth var Independent Expert for Norway.

Høylandet film & TV produksjon AS

- Marianne Gullestad var medlem av vurderingsgruppe for dokumentarserie om nålevende nordmenn.

Nobels fredssenter

- Erling Sandmo var medlem av referansegruppen.

Nordisk ministerråds velferdsprogram

- Marianne Røed var medlem av programkomiteen.

Norge-Amerika foreningen

- Fredrik Engelstad var medlem av stipendkomitéen.

Norges forskningsråd

- Marianne Gullestad var fagekspert ved søknadsbehandling og fagkonsulent ved vurdering av publiseringsstøtte for Avdeling for vitenskap.
- Ørnulf Seippel har vurdert prosjektsøknader for Idrett, samfunn og frivillig organisering.

Riksbankens Jubileumsfond i Sverige

- Marianne Gullestad var peer reviewer.

Socialforskningsinstituttet, København

- Karl Henrik Sivesind var rådgiver for rapporten «Frivillig innsats i Danmark».

Stiftelses- og lotteritilsynet

- Karl Henrik Sivesind var rådgiver for fordeling av momskompensasjon til frivillige organisasjoner.

7.4 Verv i norske faglige organisasjoner

Den norske historiske forening

- Erling Sandmo var medlem av komiteen for Sverre Steen-prisen.

Norsk sosiologforening

- Jon Rogstad var leder.

7.5 Vitenskapelige akademier

Academia Europae

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.

Det Kongelige Norske Videnskapers Selskap

- Marianne Gullestad er innvalgt medlem.
- Henry Valen er innvalgt medlem.

Det Norske Videnskaps-Akademi

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.
- Henry Valen er innvalgt medlem.
- Rune Slagstad er innvalgt medlem.

Kungliga Vetenskapsakademien

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.

Norges Tekniske Vitenskapsakademi

- Francis Sejersted er innvalgt medlem.

7.6 Redaksjonelt arbeid

Erling Barth

- medlem av redaksjonen for *Nordic Journal of Political Economy*.
- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Jan-Paul Brekke

- redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Grete Brochmann

- medlem av redaksjonskomitéen for årboken *Comparative Social Research*.
- gjesteredaktør for *Tidsskrift for Velferdsforskning*.

Katrine Denstad

- redaksjonssekretær for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Anne Lise Ellingsæter

- medlem av redaksjonsrådet i *European Societies*.

Fredrik Engelstad

- medlem av redaksjonsrådet for *Acta Sociologica*.
- redaktør for årbokserien *Comparative Social Research*.

Bernard Enjolras

- medlem av redaksjonskomitéen for *International review of social economy (RECMA)*.
- medlem av redaksjonskomitéen for *The Annals of Public and Cooperative Economics*.
- medlem av redaksjonskomitéen for *Revista de Economia Publica*.

Trygve Gulbrandsen

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Marianne Gullestad

- medlem av redaksjonsrådet i *The European Journal of Cultural Studies*.
- medlem av redaksjonsrådet i *Gender & Society*.
- medlem av redaksjonsrådet i *Nora*.
- medlem av redaksjonsrådet i *Samtiden*.
- medlem av redaksjonsrådet i *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Anniken Hagelund

- gjesteredaktør for *Tidsskrift for Velferdsforskning*.

Ragnhild Steen Jensen

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.
- redaksjonssekretær i årboken *Comparative Social Research*.

Anne Krogstad

- ansvarlig redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Nils Rune Langeland

- medlem av redaksjonsrådet for tidsskriftet *Prosa*.

Jon Rogstad

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Marianne Røed

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Jo Saglie

- redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Erling Sandmo

- medlem av redaksjonsrådet for *Samtiden*.

Pål Schøne

- redaktør for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Ørnulf Seippel

- medlem av redaksjonsrådet for *Sosiologi i dag*.

Karl Henrik Sivesind

- medlem av redaksjonsrådet for *Sosiologi i dag*.

- redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Francis Sejersted

- medredaktør for *Nytt Norsk Tidsskrift*.

- formann i redaksjonsutvalget for «Norsk Hydros historie».

- medlem av redaksjonsutvalget for «Høyesteretts historie».

Rune Slagstad

- redaktør for *Nytt Norsk Tidsskrift*.

- medlem av redaksjonen for *Thorleif Dahls Kulturbibliotek*.

Hege Torp

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet* (til 15. september 2005).

Guttorm Aanes

- redaksjonssekretær for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Tidsskriftkonsulenter

Erling Barth var konsulent for *American Economic Review*, *Scandinavian Journal of Economics* og *Journal of Population Economics*

Jan-Paul Brekke var konsulent for *Journal of Refugee Studies*.

Anne Lise Ellingsæter var konsulent for *Acta Sociologica*, *European Societies*, *Marriage and Family Review* og *Tidsskrift for kjønnsforskning*.

Marianne Gullestad var konsulent for *European Journal of Cultural Studies*, *Social Anthropology/Anthropologie Sociale*, *The Journal of the Royal Anthropological Institute* og *Ethnos*.

Inés Hardoy var konsulent for *Scandinavian Journal of Economics*.

Ragnhild Steen Jensen var konsulent for *Tidsskrift for kjønnsforskning* og *Nordisk tidsskrift om maskulintetsforskning*.

Anne Krogstad var konsulent for *Internasjonal politikk* og *Sosiologisk tidsskrift*.

Jo Saglie var konsulent for *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*.

Erling Sandmo var konsulent for *Samtiden*.

Ørnulf Seippel var konsulent for *Sosiologisk Tidsskrift*, *European Societies* og *Sosiologi i dag*.

Karl Henrik Sivesind var konsulent for *Acta Sociologica*.

Kristin Skjørten var konsulent for *Nora*.

Jorun Solheim var konsulent for *Men and Masculinities*.

Aagoth Elise Storvik var konsulent for *Sosiologi i dag*.

Bernt Aardal var konsulent for *Scandinavian Political Studies*, *Statsvetenskaplig Tidsskrift*

7.7 Styrever, råd og utvalg

Evalueringsskommisjon for Riksbankens jubileumsfond, Stockholm

- Francis Sejersted var medlem av kommisjonen.

Flyktningshjelpen

- Grete Brochmann var styremedlem.

Fondet for dansk-norsk samarbeid

- Rune Slagstad var styremedlem.

Fritt Ord

- Francis Sejersted var formann i styret.

Kilden – Informasjons- og dokumentasjonssenter for kvinne- og kjønnsforskning i Norge

- Anne Lise Ellingsæter var styreleder.

Kommunal- og regionaldepartementets arbeidsgruppe for å utrede elektronisk stemmegivning

- Bernt Aardal var leder.

Minoriteter i Fokus i Akademia (MIFA)

- Grete Brochmann var medlem av faggruppen.

Morgenbladet

- Rune Slagstad var medlem av styret.

Norsk biografisk selskap

- Marianne Gullestad var medlem av styret.

Norsk Rikskringkasting

- Fredrik Engelstad var varamedlem til styret i Norsk Rikskringkasting.
- Erling Sandmo var medlem av juryen for prosjektet «Store norske».

Statistisk sentralbyrå

- Hege Torp var leder av styret til 15. september 2005. Oppnevnt av Finansdepartementet.

Stortingets lønnskommisjon

- Fredrik Engelstad var medlem av kommisjonen.

Publikasjoner

I dette kapitlet presenteres alfabetiske lister over publikasjoner av ansatte ved Institutt for samfunnsforskning i 2005. Kronologisk, nummerert liste (jf. siffer i slutten av hver referanse) refererer til ISFs interne nummerering slik publikasjonene presenteres på www.samfunnsforskning.no.

8.1 ISF-publikasjoner

Sluttresultater fra instituttets ulike forskningsprosjekter blir gjengitt i ISFs rapportserie. Instituttets rapporter og de tidligere utgitte arbeidsnotatene kan bestilles ved henvendelse til instituttet. Rapportene kan lastes ned gratis fra instituttets nettsider.

Lidén, Hilde: *Husadopsjon Røros. Evaluering av et samarbeidsprosjekt mellom Røros Museum og Røros grunnskole*. ISF-rapport 2005:2.

Seippel, Ørnulf: *Orker ikke, gidder ikke, passer ikke? Om frafallet i norsk idrett*. ISF-rapport 2005:3.

Røed, Marianne: *Effekter av innvandring i arbeidsmarkedet – en norsk kontekst*. ISF-rapport 2005:4.

Brekke, Jan-Paul & Susanne Søholt: *I velferdsstatens grenseland. En evaluering av ordningen med bortfall av botilbud i mottak for personer med endelig avslag på asylsøknaden*. ISF-rapport 2005:5.

Røed, Marianne & Pål Schøne: *Lønns- og karriereutvikling for kvinner og menn i Kriminalomsorgen*. ISF-rapport 2005:6.

Lidén, Hilde: *Barn og unge fra nasjonale minoriteter. En nordisk kunnskapsoversikt*. ISF-rapport 2005:7.

Enjolras, Bernard: *Idrettens økonomi og effektivitet*. ISF-rapport 2005:8.

Dale-Olsen, Harald, Inés Hardoy, Aagoth Elise Storvik & Hege Torp: *IA-avtalen og yrkesaktivitet blant personer med redusert funksjonsevne*. ISF-rapport 2005:9.

Lorentzen, Håkon: *Idrettens datasett*. ISF-rapport 2005:10.

Lidén, Hilde: *Transnasjonale serieekteskap. Art, omfang og kompleksitet*. ISF-rapport 2005:11.

Røed, Marianne & Pål Schøne: *Forskning eller høy lønn? Lønnsutviklingen for norske forskere 1997–2003*. ISF-rapport 2005:12.

8.2 Bøker og monografier

Bjørklund, Tor: *Hundre år med folkeavstemninger. Norge og Norden 1905-2005*. Oslo: Universitetsforlaget. (B 2005:6)

Engelstad, Fredrik, Kalleberg Ragnvald & Malnes Raino: *Introduksjon til samfunnsfag*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (B 2005:9)

Engelstad, Fredrik: *Hva er makt?* Oslo: Universitetsforlaget. (B 2005:12)

Enjolras, Bernard, Ørnulf Seippel & Ragnhild Holmen Waldahl: *Norsk idrett. Organisering, fellesskap og politikk*. Oslo: Akilles. (B 2005:7)

Langeland, Nils Rune: *Siste ord. Høgsterett i norsk historie 1814–1905*. Oslo: Cappelen. (B 2005:10)

Lidén, Hilde: *Mangfoldig barndom. Hverdagskunnskap og hierarki blant skolebarn*. Oslo: Unipax. (B 2005:3)

Saglie, Jo & Tor Bjørklund (red.): *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (B 2005:8)

Sandmo, Erling: *Siste ord. Høyesterett i norsk historie 1905–1965*. Oslo: Cappelen. (B 2005:11)

Sejersted, Francis: *Sosialdemokratiets tidsalder. Norge og Sverige i det 20. århundre*. Oslo: Pax. (B 2005:5)

Skjørtén, Kristin: *Samlivsbrudd og barnefordeling*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (B 2005:4)

Slagstad, Rune: *Utvalgte polemikker*. Oslo: Pax. (B 2005:1)

Torp, Hege (red.): *Nytt arbeidsliv. Medvirkning, inkludering og belønning*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (B 2005:2)

8.3 Rapporter utgitt av andre institusjoner

Asplund, Rita & Erling Barth: *Education and Wage Inequality in Europe. A Literature Review*. EDWIN Vantaa: Taloustieto Oy, 2005 (AR 2005:7)

Barth, Erling & Harald Dale-Olsen: *Employer Size or Skill-Group Size Effect on Wages?* IZA Discussion Paper No. 1888 Bonn: Institute for the Study of Labor, 2005 (AR 2005:9)

Barth, Erling & Tone Ognedal: *Unreported labour*. Memorandum 2005(28). Oslo: Department of Economics, University of Oslo, 2005. Også publisert som Discussion Paper No. 1893, Institute for the Study of Labour (IZA), Bonn. (AR 2005:8)

Brochmann, Grete & Anniken Hagelund: *Innvandringens velferdspolitiske konsekvenser. Nordisk kunnskapsstatus*. TemaNord 2005:506 København: Nordisk ministerråd, 2005 (AR 2005:4)

(Engelstad, Fredrik) Nordisk Ministerråds demokratiutvalg: *Demokrati i Norden*. ANP:2005:701 København: Nordisk ministerråd, 2005 (AR 2005:1)

(Engelstad, Fredrik) Ástgeirsdóttir, Kristín, Fredrik Engelstad & Ditte Maja Simonsen (red.): *Demokrati og engagement. Paradokser i de nordiske demokratier*. Nord 2005:2 København: Nordisk ministerråd, 2005 (AR 2005:2)

Jensen, Ragnhild Steen: *Women towards ownership, in business and agriculture. National Report Norway*. Oslo: Innovation Norway, 2005 (AR 2005:5)

Jensen, Ragnhild Steen: *Women towards ownership, in business and agriculture. International report*. Oslo: Innovation Norway, 2005 (AR 2005:6)

(Rogstad, Jon) Raaum, Oddbjørn, Jon Rogstad, Knut Røed & Lars Westlie: *Young and Out: An Application of a Prospects-Based Concept of Social Exclusion*. Memoranda 17:2005, Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo. (AR 2005:10)

Schøne, Pål (red.): *Det nye arbeidsmarkedet. Kunnskapsstatus og problemstillinger*. Oslo: Norges Forskningsråd, 2005 (AR 2005:3)

Sivesind, Karl Henrik: *Seniorers deltakelse i frivillig arbeid. Betydningen av alder og livssituasjon*. Dokumentasjonsrapport. Oslo: Institutt for samfunnsforskning. (AR 2005:11)

Lidén, Hilde: «Negotiating Autonomy: Girls and Parental Authority in Multiethnic Norway.» *Goldsmiths Anthropology Research Papers* (10). (AR 2005:12)

8.4 Tidsskrift- og bokartikler

Barth, Erling & Kristen Ringdal: «Fleksibel arbeidsorganisering 1997-2003 .» I: Hege Torp (red.) *Nytt arbeidsliv. Medvirkning, inkludering og belønning*. Oslo: Gyldendal Akademisk:35–54. (T 2005:11)

Barth, Erling & Pål Schøne: «Lønnsdannelse og lønnsforskjeller.» I: Pål Schøne (red.) *Det nye arbeidsmarkedet. Kunnskapsstatus og problemstillinger*. Oslo: Norges Forskningsråd:109–122. (T 2005:3)

Barth, Erling & Ragnhild Steen Jensen: «Arbeidsvurdering og likelønn: Er det noen sammenheng?» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (1):141–143. (T 2005:64)

Barth, Erling & Arne Mastekaasa: «Education and Inequality in Norway: A Review of the Literature». I: Asplund, Rita & Erling Barth: *Education and Wage Inequality in Europe. A Literature Review*. EDWIN Vantaa: Taloustieto Oy.

Barth, Erling, Marianne Røed & Pål Schøne: «Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i privat sektor. Betydning av yrke og virksomhet.» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (2):211–216. (T 2005:46)

Barth, Erling, Torbjørn Hægeland & Oddbjørn Raaum: «Større lønnsforskjeller i Norge: En følge av prestasjonslønn? .» I: Hege Torp (red.) *Nytt arbeidsliv. Medvirkning, inkludering og belønning*. Oslo: Gyldendal Akademisk:211–228. (T 2005:16)

Barth, Erling, Torbjørn Hægeland, Oddbjørn Raaum & Bernt Bratsberg: «Nye avlønningsformer.» I: Hege Torp (red.) *Nytt arbeidsliv. Medvirkning, inkludering og belønning*. Oslo: Gyldendal Akademisk:55–73. (T 2005:12)

Barth, Erling, Trygve Gulbrandsen & Pål Schøne: «Family ownership and productivity: The role of owner-management.» *Journal of Corporate Finance* 11 (1-2):107–127. (T 2005:1)

Barth, Erling: «Den samfunnsmessige avkastning av utdanning.» *Utdanning 2005 – deltakelse og kompetanse*. Statistiske analyser. (74). Oslo: Statistisk sentralbyrå:168–190. (T 2005:38)

Barth, Erling: «Prestasjonslønn – kan det bare gå oppover?» *Horisont. Næringspolitisk tidsskrift* 6 (4):113–122. (T 2005:53)

(Bergh, Johannes) Hellevik, Ottar og Johannes Bergh: «Personutvelgingen: Ny ordning – uendret resultat.» I: Jo Saglie og Tor Bjørklund (red.) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (T 2005:25)

Bjørklund, Tor & Jo Saglie: «Valgresultatet i 2003: Bakgrunn og perspektiver.» I: Jo Saglie og Tor Bjørklund (red.) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (T 2005:23)

Bjørklund, Tor & Johannes Bergh: «Innvandrerne i lokalpolitikken: en suksesshistorie?» I: Jo Saglie og Tor Bjørklund (red.) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (T 2005:28)

Bjørklund, Tor & Sven Lindblad: «Folkeavstemningene i 1905 i Follo.» *Follominne* (43): 33-51. (T 2005:66)

Bjørklund, Tor: «Lokalvalget 2003: På ny et velferdsvalg.» I: Jo Saglie og Tor Bjørklund (red.) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (T 2005:24)

Borchgrevink, Tordis: «Bokomtale: Runar Døving «Rype med lettøl» .» *Norsk Antropologisk Tidsskrift* (4). (T 2005:57)

Bredal, Anja: «Arranged Marriages as a Multicultural Battlefield.» I: Yngve Georg Lithman & Ove Sernhede (red.) *Youth, Otherness and the Plural City – Modes of Belonging and Social Life*. Göteborg: Daidalos. (T 2005:37)

Bredal, Anja: «Tackling Forced Marriages in the Nordic Countries: Between Women's Rights and Immigration Control .» I: Lynn Welchman og Sara Hossain (red.) *'Honour' – Crimes, Paradigms and Violence Against Women*. London: Zed Books Ltd. (T 2005:36)

Brekke, Jan-Paul: «Humanitet eller null-tolerans.» *Invandrare & Minoriteter* 32 (5-6):42–44. (T 2005:40)

Brochmann, Grete & Jon Erik Dølvik: «Encouraging immigration to counter demographic decline.» *Challenge Europe* (13)European Policy Centre. (T 2005:10)

Brochmann, Grete and Anniken Hagelund: «Hindrar velfærdsstaten integrasjonen?» *Invandrare & minoriteter* (29): 40-41. (T 2005:67)

Dale-Olsen, Harald, Inés Hardoy, Aagoth Elise Storvik & Hege Torp: «IA-avtalen og yrkesaktivitet blant personer med redusert funksjonsevne.» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (2):269–281. (T 2005:47)

Dale-Olsen, Harald: «Attraktive frynsegoder?» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (1):83–93. (T 2005:61)

Dale-Olsen, Harald: «Etablering og nedlegging av bedrifter, bedrifters størrelse og levetid .» I: Hege Torp (red.) *Nytt arbeidsliv. Medvirkning, inkludering og belønning*. Oslo: Gyldendal Akademisk:250–271. (T 2005:17)

Dale-Olsen, Harald: «Omstillinger.» I: Pål Schøne (red.) *Det nye arbeidsmarkedet. Kunnskapsstatus og problemstillinger*. Oslo: Norges Forskningsråd:49–76. (T 2005:4)

Ellingsæter, Anne Lise & Lars Gulbrandsen: «Den lange veien – barnehage som reell valgmulighet.» I: Berit Brandth, Brita Bungum og Elin Kvande (red.) *Valgfrihetens tid*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (T 2005:31)

Ellingsæter, Anne Lise: ««Tidsklemme» – metafor for vår tid.» *Tidsskrift for samfunnsforskning* 46 (3):297–326. (T 2005:32)

Ellingsæter, Anne Lise: «De «nye» mødrene og remoralisering av moderskapet.» *Nytt Norsk Tidsskrift* 22 (4):373–383. (T 2005:44)

Ellingsæter, Anne Lise: «Kjønnslikestilling – postindustrialismens krumtapp.» I: Lars Fr. H. Svendsen (red.) *Arbeid. Teori og praksis*. Oslo: Næringslivets Hovedorganisasjon:113–125. (T 2005:43)

Engelstad, Fredrik: «Tora Aasland». *Norsk biografisk leksikon*, bind 10. Oslo: Kunnskapforlaget. (T 2005:65)

Enjolras, Bernard: «Economie sociale et solidaire et régimes de gouvernance.» *Revue Internationale de l'Economie Sociale* (296):59–69. (T 2005:50)

Gulbrandsen, Trygve & Fredrik Engelstad: «Elite Consensus on the Norwegian Welfare State Model.» *West European Politics* 28 (4):899–919. (T 2005:22)

Gulbrandsen, Trygve: «Flexibility in Norwegian Family-Owned Enterprises.» *Family Business Review* XVIII (1):57–76. (T 2005:5)

Gulbrandsen, Trygve: «Ideological integration and variation within the private business elite in Norway.» *European Sociological Review* 21 (4):329–344. (T 2005:33)

Gulbrandsen, Trygve: «Norway: Trust Among Elites in a Corporatist Democracy.» *Comparative Sociology* 4 (1-2). Leiden: Brill:107–127. (T 2005:18)

Gullestad, Marianne: «Infâncias imaginadas. Construções do eu e da sociedade nas histórias de vida.» *Educação & Sociedade* 26:509–534. (T 2005:34)

Gullestad, Marianne: «Normalising racial boundaries. The Norwegian dispute about the term 'neger'.» *Social Anthropology* 13 (1):27–46. (T 2005:8)

Hagelund, Anniken: «En kulturangst uten særlig offentlig interesse. Bokanmeldelse.» *Prosa* 11 (2):62–64. (T 2005:9)

Hagelund, Anniken: «The Progress Party and the Problem of Culture. Immigration Politics and Right Wing Populism in Norway.» I: Jens Rydgren (red.) *Movements of Exclusion: Radical Right-wing Populism in the Western World*. New York: Nova Science Publishers. (T 2005:42)

Hagelund, Anniken: «Why it is bad to be kind. Educating refugees to life in the welfare state. A case study from Norway.» *Social Policy and Administration* 39 (6):669–683. (T 2005:41)

Hagelund, Anniken: «I anstendighetens navn – moral og retorikk i norsk innvandringspolitisk debatt». *Ragtime* 10 (1): 22-27. (T 2005:68)

Jensen, Ragnhild Steen: «Feministisk geografi. Bidrag til arbeidsmarkedsforskning og kjønnsforskning .» *Nordisk Samhällsgeografisk Tidskrift* 2005 (40). (T 2005:58)

Jensen, Ragnhild Steen: «Kvinnens eierskap i næringslivet: hva vet vi om det?» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (2):165–169. (T 2005:45)

Karlsen, Rune, Bernt Aardal & Dag Arne Christensen: «Elektronisk stemmegivning. De første norske erfaringer.» I: Jo Saglie og Tor Bjørklund (red.) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (T 2005:27)

Langeland, Nils Rune: «Kapitalen som historisk subjekt. Historia om Norsk Hydro 1905–2005.» *Prosa* (6). (T 2005:55)

Langeland, Nils Rune: «Den løyndomsfulle gjesten. Rettshistorie, metode». I: Dag Michalsen (red.) *Retthistoriske studier* nr. 16, Institutt for offentlig retts skriftserie nr. 2/ 2005. Oslo: Institutt for offentlig rett, Universitetet i Oslo. (T 2005:69)

Lindblad, Sven: «Det som skjedde – og ikke skjedde – ved Oscarsborg omkring 1905. Fra fakta til kontrafaktiske skildringer av krigen som ikke kom». *Follominne* (43): 67-105. (T 2005:70)

Pedersen, Karina & Jo Saglie: «New Technology in Ageing Parties: Internet Use in Danish and Norwegian Parties.» *Party Politics* 11 (3):359–377. (T 2005:19)

Røed, Marianne: «Ny arbeidsinnvandring – hvem blir tapere og vinnere?» *Horisont. Næringspolitisk tidsskrift* 6 (4):106–113. (T 2005:52)

Saglie, Jo: «Avslutning: Lokaldemokratiet – bedre enn sitt rykte». I: Jo Saglie & Tor Bjørklund (red.) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (T 2005:71)

Saglie, Jo & Ann-Helén Bay: «Markedsreformer og medborgerskap.» I: Jo Saglie og Tor Bjørklund (red.) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (T 2005:30)

Saglie, Jo & Signy Irene Vabo: «Elektronisk politisk deltakelse – en aktivitet for de få?» I: Jo Saglie og Tor Bjørklund (red.) *Lokalvalg og lokalt folkestyre*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (T 2005:26)

Saglie, Jo & Signy Irene Vabo: «Elektronisk politisk deltakelse i norske kommuner – en aktivitet for de få?» I: K. Ástgeirsdóttir, F. Engelstad og D.M. Simonsen (red.) *Demokrati og engagement. Paradokser i de nordiske demokratier*. Nord 2005:2. København: Nordisk ministerråd. (T 2005:20)

(Saglie, Jo) Hansen, Bernhard & Jo Saglie: «Who Should Govern Political Parties? Organizational Values in Norwegian and Danish Political Parties.» *Scandinavian Political Studies* 28 (1):1–23. (T 2005:7)

Sandmo, Erling: «Et uvisst sted». I: Thorvald Steen (red.) *Asylet: Gaustad sykehus 150 år*. Oslo: Aschehoug: 52-73. (T 2005:72)

Sandmo, Erling: «Etterord» I: Henrik Ibsen *Når vi døde vågner*. Oslo: Gyldendal. (T 2005:73)

Sandmo, Erling: «Thinking in the ting: Violence, discourse and truth in early modern Norway». I: Siri Gerrard m.fl. (red.) *Situated Knowledges: Gender, Culture and the Production of Knowledge*. Delft: Eburon Press. (T 2005:74)

Sandmo, Erling: «Atskillelsen mellom folkemusikk og kunstmusikk på 1700-tallet» *Musikk og lokalhistorie*. Norsk lokalhistorisk institutts årbok 2005 Oslo: NLI. (T 2005:75)

Sandmo, Erling: «Hvorfor ikke?» I: Kenneth Johansson (red.) *Hedersmord: Tusen år av hederskulturer*. Lund: Historiska Media. (T 2005:76)

Sandmo, Erling: «Æreskulturens fall og vekst». I: Kenneth Johansson (red.) *Hedersmord: Tusen år av hederskulturer*. Lund: Historiska Media. (T 2005:77)

Sandmo, Erling: Bokanmeldelse av *Brahms* av Dag Østerberg. *Agora* (1-2). (T 2005:78)

Schøne, Pål & Hege Torp: «Opplæring i arbeidslivet.» I: Bente Rasmussen (red.) *Et bærekraftig nytt arbeidsliv? Kunnskapsstatus og problemstillinger*. Oslo: Norges Forskningsråd:59–75. (T 2005:2)

Schøne, Pål: «Opplæring i arbeidslivet .» I: Hege Torp (red.) *Nytt arbeidsliv. Medvirkning, inkludering og belønning*. Oslo: Gyldendal Akademisk:74–95. (T 2005:13)

Schøne, Pål: «The Effect of a Family Policy Reform on Mother's Pay: A Natural Experiment Approach.» *Review of Economics of the Household*:145–170. (T 2005:6)

(Schøne, Pål) Kvinge, Torunn, Pål Schøne & Bjarne Grimsrud: «Ansattes medbestemmelse i norsk arbeidsliv. Omfang og kjennetegn.» I: Hege Torp (red.) *Nytt arbeidsliv. Medvirkning, inkludering og belønning*. Oslo: Gyldendal Akademisk:133–153. (T 2005:14)

Seippel, Ørnulf: «Sport, Civil Society and Social Integration.» *Journal of Civil Society* 1 (3). (T 2005:60)

Sejersted, Francis: «Das Zeitalter der Sozialdemokratie. Schweden und Norwegen im 20. Jahrhundert.» *Nordeuropa Forum* 15 (1/2005):47–61. (T 2005:39)

Sejersted, Francis: «Nordisk økonomisk samarbeid – en urealisert drøm?» I: Øystein Sørensen og Torbjörn Nilsson (red.) *Norsk-svenske relasjoner i 200 år*. Oslo: Aschehoug:28–40. (T 2005:56)

Skjørten, Kristin: «Medieprisme på vold mot kvinner.» *Tidsskrift for kjønnsforskning* (4/2005). (T 2005:51)

Solheim, Jorun: «Feminisme, frihet og kvinnelighetsbegrepet.» *Nytt Norsk Tidsskrift* 22 (4):384–397. (T 2005:49)

Teigen, Mari & Hege Skjeie: «Nødvendig – Nyttig – Rettferdig? . Likestillingsargumenter i offentlig debatt.» *Kvinder, køn og forskning* 14 (4):30–42. (T 2005:54)

Teigen, Mari og Hege Skjeie: «Political Constructions of Gender Equality: 'Travelling towards' a gender balanced society?» *NORA – the Nordic Journal of Women's Studies*, 13 (3). (T 2005:79)

Teigen, Mari: «Kunnskap om det kjønnsdelte arbeidsliv.» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (2):283–291. (T 2005:48)

Torp, Hege & Pål Schøne: «Økt avkastning av utdanning etter 2000.» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (1):95–101. (T 2005:62)

Torp, Hege: «Det nye arbeidslivet: Forklaringer og konsekvenser.» *Søkelys på arbeidsmarkedet* 22 (1):129–139. (T 2005:63)

(Torp, Hege) Mastekaasa, Arne & Hege Torp: «Sykefravær og nye former for arbeidsorganisering .» I: Hege Torp (red.) *Nytt arbeidsliv. Medvirkning, inkludering og belønning*. Oslo: Gyldendal Akademisk:192–210. (T 2005:15)

(Valen, Henry), Strøm, Kaare, Hanne Marthe Narud & Henry Valen: «A more fragile chain of governance in Norway.» *West European Politics* 28 (4):781–806. (T 2005:59)

Aardal, Bernt & Pieter van Wijnen: «Issue Voting.» I: Jacques Thomassen (red.) *The European Voter. A Comparative Study of Modern Democracies*. Oxford: Oxford University Press:191–211. (T 2005:35)

8.5 Vitenskapelig publisering

Tabell 3 inneholder en oversikt over instituttets vitenskapelige publikasjoner i 2005 sammenliknet med 2004 og 2003.

Oversikten er med hensikt gjort restriktiv. Den omfatter ikke hele publisasjonslisten. Her er bare tatt med arbeider av forskere som har ansettelse ved ISF og som er knyttet til instituttet på mer enn halv tid.

Tabellen er utarbeidet på bakgrunn av NIFU-STEPS kriterier for rapportering av nøkkeltall for forskningsinstitutter.

Tabell 3. Vitenskapelige publikasjoner

	2003	2004	2005
Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee	16	13	18
Artikler i norske vitenskapelige tidsskrifter med referee	19	13	10
Fagbøker, lærebøker eller andre selvstendige utgivelser	19	6	12
Kapitler eller artikler i fagbøker, lærebøker, konferanserapporter («proceedings»), fagtidsskrifter	55	29	35
Rapporter i egen rapportserie	10	17	11
Rapporter i eksternt rapportserie	11	3	11
Rapporter til oppdragsgivere (konfidensielle sluttrapporter)	3	0	1
Foredrag/fremleggelse av paper/poster	31	36	33
Populærvitenskapelige artikler og foredrag	140	126	97
Ledere, kommentarer, anmeldelser, kronikker o.l. publisert i tidsskrift, dagspresse	48	44	40

8.6 Kongresspapers og -foredrag

Barth, Erling, Claudio Lucifora & Panos Tsakoglou: «Wage Dispersion Markets and Institutions». Paper presented at the EALE/SOLE conference, San Fransisco, 2-5 June 2005.

Borchgrevink, Tordis: «Integrasjon, religion og rettighetskonflikter.» IMER-programmets nettsider, Norges forskningsråd. (P 2005:28)

Dale-Olsen, Harald: «Analysing fringe benefits policies using linked employer-employee data.» Paper presentert ved PSI/DTI workshop «Making linked employer-employee data policy relevant» september 2005. (P 2005:19)

Dale-Olsen, Harald: «Fringe attraction. Compensation policies, worker turnover and establishment performance.» Paper presentert ved 2005 Econometric Society World Conference i London august 2005 og ved PSI/DTI workshop «Making linked employer-employee data policy relevant» september 2005. (P 2005:18)

Ellingsæter, Anne Lise & Lars Gulbrandsen: «The road towards universal child care services – the case of Norway.» Paper presented at the ESA research network 9 Sociology of families and intimate lives, Interim meeting, Lisbon workshop on contemporary families, 3-4 March 2005. (P 2005:29)

Ellingsæter, Anne Lise: «'Tidsklemme' – metafor for vår tid.» Invitert paper på konferansen «Tid, involvering, idealer og praksis», Socialforskningsinstituttet, København, 11.-12. april 2005. (P 2005:27)

Engelstad, Fredrik: «Intellectual elites – cultural exclusion?» Paper presented at the 7th meeting of the European Sociological Association, Torun, 9-12 September 2005. (P 2005:30)

Gulbrandsen, Trygve: «Family Businesses and Trade Unions.» Paper presented at the 17th Annual Meeting on Socio-Economics, Budapest 30 June – 2 July 2005. (P 2005:31)

Gulbrandsen, Trygve: «An elitist Norwegian elite? Elite perceptions of challenges to democracy in Norway». Paper presentert under konferansen Changing modalities of elites in today's democracies, Balestrand, 9.-12. juni 2005. (P 2005:33)

Hagelund, Anniken: «Why is being good so bad? Educating refugees to life in the welfare state. A case from Norway.» Paper presented at Social Policy Association Conference, Bath, UK, June 27-29 2005. (P 2005:45)

Hardoy, Inés & Pål Schøne: «Family friendly policies and the family gap». Paper presented at the European Society for Population Economics Conference, Paris 16-18 June 2005. (P 2005:32)

Karlsen, Rune: «Politisk kommunikasjon og nye medier». Paper presented at the Nordic Political Science Association Congress, Reykjavik, August 11-13 2005. (P 2005:34)

Karlsen, Rune, Bernt Aardal og Dag Arne Christensen: «Elektronisk stemmegivning – de første norske erfaringer.» Paper presenter på Fagkonferansen i statsvitenskap, 5.-7. januar 2005 i Hurdal. (P 2005:20)

Krogstad, Anne: «En bok, en blogg og en blondine.» Paper presentert på konferansen «IKT og lokaldemokrati». Oslo Plaza, Oslo, 10. mars 2005. . (P 2005:21)

Krogstad, Anne: «Personsentrert valgkamp på nettet.» Paper presentert på Norsk antropologisk årskonferanse. Bergen. 20.-22. mai 2005. (P 2005:25)

Lidén, Hilde: «'As long as I do proper thing I can decide'. Combining fieldwork with interviews to grasp the complexity in cultural codes of young

migrants». Paper presented at the International Society for Cultural and Activity Research Conference, Sevilla 20-24 September 2005. (P 2005:35)

Lidén, Hilde: «Football – playing out conflicting forms of masculinities – or 'We have to cool down and not fight all the time'». Paper presented at the conference «Childhoods 2005. Workshop: Boys in troubles». Oslo, 29 June – 2 July 2005. (P 2005:36)

Lidén, Hilde: «Violence in transnational serial marriages. Women and their children in family related migration». Paper presented at the conference «Crossroads: Debating Women's rights, Racism and Religion». Oslo, 30 May – 1 June 2005. (P 2005:37)

Lorentzen, Håkon: «Does ownership matter? The Norwegian Volunteer Centers and the effects of ownership». Paper to the workshop «Straddling State and Civil Society: Government-Linked Grassroots Organizations». Iowa, 11-12 November 2005. (P 2005:38)

Lorentzen, Håkon: «Welfare, tools of governance and civil society». Paper to the European Consortium for Political Research Conference, Budapest, 8-11 September 2005. (P 2005:39)

Narud, Hanne Marthe & Henry Valen: «Coalition membership and electoral performance in Western Europe.» Paper presented at the Nordic Political Science Association Congress, Reykjavik, August 11-13, 2005. (P 2005:17)

Rogstad, Jon: «The multicultural challenge: Political integration among ethnic minorities in Norway.» Paper presented at the University of Amsterdam Conference «Democracy in large cities». Amsterdam, 26-27 February 2005. (P 2005:46)

Røed, Marianne & Pål Schøne: «Are new technologies and new work practices biased against immigrant workers?» Paper presented at the IZA Annual Migration Meeting, Chicago, 11-12 September 2005, and at the World Congress of the International Economic Association, Marrakech, September 2005. (P 2005:41)

Saglie, Jo & Ann-Helén Bay: «Markedsreformer og medborgerskap.» Paper presentert på Nasjonal fagkonferanse i statsvitenskap, Hurdal, 5–7. januar 2005. (P 2005:7)

Saglie, Jo & Signy Irene Vabo: «Online participation in Norwegian local politics – the rise of digital divides? .» Paper presentert på arbeidsgruppa

«Local Participation in Different Contexts», ECPR Joint Sessions of Workshops, Granada, 14–19. april 2005, og på arbeidsgruppa «Lokal politisk deltakelse» the Nordic Political Science Association Congress, Reykjavik, 11-13. august 2005. (P 2005:6)

Seippel, Ørnulf: «Ending Organized Sports: Problems, Prevalence and Explanations». Paper presented at the Conference of the European Sociological Association RN Sport and Society. Torun, September 2005. (P 2005:42)

Seippel, Ørnulf: «Environmental Organizations, Social Networks and Influence: Norway 1982-1996». Paper presented at the Conference of the European Sociological Association RN Sport and Society. Torun, September 2005. (P 2005:43)

Seippel, Ørnulf: «Public Policy Tools and Voluntary Sport Organizations – Theoretical Perspectives, Norwegian Cases». Paper presented at the World Congress of Sociology of Sport, Buenos Aires, 30 November – 3 December 2005. (P 2005:44)

Sejersted, Francis: «Freedom of information in a modern society.» Key-note speech at the opening session of the International Federation of Library Associations and Institutions Conference, Oslo 14 August 2005. (P 2005:10)

Sivesind, Karl Henrik: «Depreciating social capital? Changes in Norwegian teenagers' participation in voluntary organizations.» Politics of Participation – Focus on the 'Third Sector', 25. – 27. August, 2005, University of Helsinki, Finland. (P 2005:15)

Teigen, Mari: «Positive action and quotas: The case of Norwegian gender policies.» Paper presented at the conference «Strategies of equal opportunity policies in the private economy». Hans Böckler Stiftung, Berlin, January 2005. (P 2005:47)

Teigen, Mari og Lena Wängnerud: «Tracing Gender Cultures. Elite Perceptions in Sweden and Norway.» Paper presented at the conference «Changing Patterns of Elite Rule in the Western Democracies», Balestrand, Norway, 9-12 June 2005. (P 2005:48)

Teigen, Mari: «Male dominance and gender equality policies.» Paper presented at the European Consortium for Political Research Conference, Budapest, 8-11 September 2005. (P 2005:49)

8.7 Kronikker og avisartikler

Bergh, Johannes, Einar Hatlebakk, Tor Bjørklund & Jan Helgeland: «Valgberegningens kunst.» *Aftenposten* 28.10.2005. (K 2005:30)

Berglund, Frode & Rune Karlsen: «Fri flyt av velgere?» *forskning.no* 12.09.2005. (K 2005:25)

Berglund, Frode & Rune Karlsen: «Regjeringsalternativ og valgdeltakelse.» *forskning.no* 5.9.2005. (K 2005:22)

Brekke, Jan-Paul & Grete Brochmann: «Når integrasjonen mislykkes.» *Dagbladet* 14. november 2005 . (K 2005:31)

Brekke, Jan-Paul & Grete Brochmann: «Rasisme på svensk.» *Dagbladet* 16. juli 2005 . (K 2005:14)

Brekke, Jan-Paul: «Ny regjering – ny asylpolitikk?» *Dagbladet* 18.10.2005. (K 2005:29)

Brochmann, Grete & Anniken Hagelund: «Velferdsstat og innvandring – et sort hull i forskningen?» *Politiken* 01.04.2005. (K 2005:7)

Brochmann, Grete & Anniken Hagelund: «Velferdsstat og innvandring», *Dagbladet* 03.05.2005. (K 2005:35)

Ellingsæter, Anne Lise: «Hva vil småbarnsforeldre? .» *Dagsavisen* 2.3. 2005 . (K 2005:4)

Engelstad, Fredrik & Mari Teigen: «Flere kvinner – hvordan?» *Dagsavisen* 23. august 2005. (K 2005:17)

Engelstad, Fredrik: «Annerledeslandet.» *Dagbladet* 7. mars 2005 . (K 2005:5)

Engelstad, Fredrik: «Demokratiets desentrering.» *Morgenbladet*, 9.9.2005 . (K 2005:23)

Engelstad, Fredrik: «Folkestyre som fiksjon?» *Aftenposten* 11.6.2005. (K 2005:13)

Engelstad, Fredrik: «Samfunnsforskning og saklighet.» *Klassekampen* 23.7.2005. (K 2005:15)

Gulbrandsen, Trygve: «Klassereise og ideologi.» *LO-Aktuelt* Nr. 15/2005. (K 2005:26)

Jensen, Ragnhild Steen & Olav Spilling: «Næringspolitikk og likestilling.» *Dagsavisen* 16.03.05. (K 2005:34)

Karlsen, Rune & Frode Berglund: «En tapt sak – fra politikk til mediedrama.» *forskning.no* 10.09.2005. (K 2005:24)

Langeland, Nils Rune: «Elling-syndromet.» *Dagbladet* 16. april 2005 . (K 2005:8)

Lorentzen, Håkon: «Sosialdemokratiets vekst og fall .» *Klassekampen* 08.06.2005. (K 2005:12)

Moland, Jørgen: «Vitenskap for alle.» *Bladet Forskning* nr. 1/2005. (K 2005:2)

Rogstad, Jon: «Du ser det ikke før du tror det.» *Forum – Aetats eget tidsskrift*, nr. 7/2005. (K 2005:33)

Rogstad, Jon: «Gjennomslag for sosiologien.» *Sosiologi-nytt* 1/2005. (K 2005:6)

Rogstad, Jon: «Krønikesamfunnet som forsvant .» *LO-Aktuelt* nr. 8 2005 . (K 2005:9)

Rogstad, Jon: «Minoritetspolitikk.» *Dagbladet* 29.08.2005. (K 2005:18)

Sandmo, Erling: «Når fordommer bekreftes.» *Dagbladet Magasinet* 29.1.2005. (K 2005:1)

Sejersted, Francis: «Demokratisk forvitring?» *Klassekampen* 12.10.2005. (K 2005:27)

Sejersted, Francis: «Generasjonsproblemer? En kommentar til Per Kleppe og Erna Solberg.» *Aftenposten* 13.10.2005. (K 2005:28)

Sejersted, Francis: «Respekt for Grunnloven.» *Aftenposten* 7.12.2005 . (K 2005:32)

Slagstad, Rune: «Advokat for samfunnskollektivet.» *Aftenposten* 14.5.2005 . (K 2005:10)

Slagstad, Rune: «Nasjonalbiblioteket som samfunnsinstitusjon.»
Morgenbladet, 2.9.2005 . (K 2005:20)

Slagstad, Rune: «Stoltenberg og analysefirmaet ECON.» *Aftenposten*
27.2.2005 . (K 2005:3)

Theien, Iselin: «By og land, hand i hand?» *Klassekampen* 23.07.2005. (K
2005:16)

Theien, Iselin: «Grønn paternalisme.» *Klassekampen* 22.8.2005 . (K 2005:19)

Ødegård, Guro & Rune Karlsen: «De unges valg.» *Dagbladet* 28.05.2005. (K
2005:11)

Aardal, Bernt: «Pølsejev om valgordning.» *Dagbladet* 05.09.2005. (K
2005:21)

Konferanser og seminarer

9.1 Konferanser

Changing modalities of elites in today's democracies

Internasjonal konferanse om eliteforskning.

Balestrand 9.-12. juni 2005

Medarrangør: International Political Science Association

Faglig ansvarlig: Trygve Gulbrandsen

24 deltakere

Gender and violence

Konferanse finansiert av Nordisk Ministerråd.

Gøteborg 10.-12. juni 2005

Arrangør: Programkomiteen for forskningsprogrammet

Kjønn og vold i Norden

Faglig ansvarlig: Kristin Skjørten

200 deltakere

9.2 Seminarer

Kjønnssegregering i arbeidslivet

Institutt for samfunnsforskning, 20. april 2005

Workshop med innledninger av:

- Diane Perrons. London School of Economics
- Magnus Nermo. Institutet för social forskning (SOFI)
- Helle Holt. Socialforskningsinstituttet, København
- Erling Barth, Institutt for samfunnsforskning
- Mari Teigen, Institutt for samfunnsforskning

Faglig ansvarlig: Anne Lise Ellingsæter

Feminisme, vitenskap og politikk

Institutt for samfunnsforskning, 6. desember 2005

Faglig ansvarlig: Marie Teigen og Jorun Solheim

40 deltakere

American assimilation revisited

Seminar med Richard Alba, State University of New York at Albany

Institutt for samfunnsforskning, 9. juni 2005

Faglig ansvarlig: Grete Brochmann

15 deltakere

Rettighetsseminar

Seminar med jurister, kjønns- og migrasjonsforskere om internasjonale konvensjoner og nasjonal lovgivning

Institutt for samfunnsforskning, november 2005

Faglig ansvarlig: Grete Brochmann

10 deltakere

9.3 Instituttseminarer

I løpet av året ble det arrangert tre «pizzaseminarer» med innledere utenfra, hvor instituttets ansatte og inviterte gjester deltok. Formålet er formidling av faglig relevant stoff på tvers av faggrenser i en uformell atmosfære. Seminarvirksomheten bidrar også til at instituttet opprettholder kontakten med andre samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøer. En seminarkomiteé bestående av Jan-Paul Brekke, Hilde Lidén, Jørgen Moland og Pål Schøne har i 2005 vært ansvarlige for programmet.

Nytt arbeidsliv – medvirkning, inkludering og belønning

Onsdag 27. april

Innledere

- Hege Torp, Institutt for samfunnsforskning
- Kristen Ringdal, Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU
- Torgeir Stokke, Fafo
- Oddbjørn Raaum, Frischsenteret

Kommentarer

- Fredrik Engelstad, Institutt for samfunnsforskning
- Lars Christian Berge, NHO
- Stein Regaard, LO

Likestillingen – i en myr av velvilje?

Onsdag 12. oktober

Innledere

- Mari Teigen, Institutt for samfunnsforskning
- Øystein Gullvåg Holter, Arbeidsforskningsinstituttet
- Anne Lise Ellingsæter, Institutt for samfunnsforskning/Universitetet i Oslo

Kjøp og salg av samfunnsforskning

Onsdag 30. november

Hovedinnleder:

- Tor Saglie, Direktør i Arbeids- og velferdsetaten

Kommentarer

- Anne Kari Lande Hasle, Departementsråd i Helse- og omsorgsdepartementet
- Håkon Lorentzen, Institutt for samfunnsforskning

9.4 Presentasjonsseminarer

*Slagstads utvalgte polemikker*Lansering av boken *Utvalgte polemikker*, av Rune Slagstad

Institutt for samfunnsforskning, 21. februar 2005

Samarbeid med Pax forlag

Faglig ansvarlig: Rune Slagstad

80 deltakere

*Samlivsbrudd og barnefordeling*Lansering av boken *Samlivsbrudd og barnefordeling*, av Kristin Skjorten

Institutt for samfunnsforskning, 14. juni 2005

Samarbeid med Gyldendal akademisk

Faglig ansvarlig: Kristin Skjorten

60 deltakere

*Lokalvalg og lokalt folkestyre*Lansering av boken *Lokalvalg og lokalt folkestyre*, redigert av Jo Saglie og Tor Bjørklund

Institutt for samfunnsforskning, 31. august 2005

Samarbeid med Gyldendal akademisk

Faglig ansvarlig: Jo Saglie

50 deltakere

9.5 Vilhelm Aubert Memorial Lecture

I samarbeid med Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo arrangerer instituttet årlig «Vilhelm Aubert Memorial Lecture». Forelesningen i 2005 ble arrangert 22. september ved Universitetet i Oslo. Foreleser var Steven Lukes, professor i sosiologi ved New York University, USA.

Åpen forelesning ved Universitetet i Oslo, 22. september:

Questions about power: Lessons from the Louisiana Hurricane

Seminar ved Institutt for samfunnsforskning 7. oktober:

Power and domination.

9.6 Arvid Brodersen-forelesning

Fra 1998 har P.M. Røwdes stiftelse årlig holdt en åpen forelesning for å hedre Arvid Brodersen og P.M. Røwdes. Årets forelesning ble arrangert 20. oktober ved Institutt for samfunnsforskning.

Spiller det noen rolle om våre naturressurser og bedrifter er i norsk eie?

Foredrag ved Kåre Willoch.

Formidling

Formidling er en naturlig del av alle forskningsprosjekter ved ISF. Forskningsresultater dokumenteres gjennom instituttrapporter, bøker, tidsskrift- artikler, artikler i antologier og innlegg på vitenskapelige konferanser. Formidling av forskningsresultatene til oppdragsgiverne gjøres i hovedsak i form av rapporter eller artikler, men også gjennom foredrag, seminarer og egne avisinnlegg. I tillegg kommer den formidlingen som skjer gjennom undervisning og veiledning av studenter og stipendiater. Fullstendig oversikt over rapporter, artikler, bøker og konferansebidrag av er gitt i kap. 8.

Internett er ISFs viktigste kanal for allmennrettet formidling. I 2005 har nettsidene hatt i underkant av 800 besøkende i ukedagene mot 700 i 2004 og ca 180 da vi startet registreringen våren 2003. Mer om nettsidene i kap. 10.4

10.1 Tidsskrifter

Tidsskrift for samfunnsforskning (TfS) ble startet av instituttet i 1960. Det gis ut fire ganger årlig av Universitetsforlaget, med støtte fra instituttet og Norges forskningsråd. Hovedvekten legges på originalartikler av norske forskere basert på empiriske undersøkelser. Ved siden av å gjenspeile mangfoldet i norsk samfunnsforskning, gir tidsskriftet også plass for utdyping.

Tidsskriftet publiserer bokanmeldelser, debattstoff og forskningspolitiske innlegg. Tidsskriftet kom i 2005 med 4 hefter. Anne Krogstad har i 2005 vært ansvarlig redaktør med Karl Henrik Sivesind, Jo Saglie og Jan-Paul Brekke som medredaktører. Katrine Denstad var redaksjonssekretær. Redaksjonsrådet består av 10 medlemmer og er tverrfaglig sammensatt med representanter fra ulike forskningsmiljøer.

Tidsskriftet tilgjengeliggjøres digitalt fortløpende for skjermlesing på instituttets nettsider. Abonnement på *Tidsskrift for samfunnsforskning* tegnes gjennom Universitetsforlaget.

Søkelys på arbeidsmarkedet ble startet i 1984 og kommer med to hefter i året. Tidsskriftet er populærvitenskapelig og presenterer forskningsbasert stoff om sysselsetting, arbeidsledighet, lønnsutvikling og arbeidsmiljø. Målgruppen er andre forskere, utredere, saksbehandlere og beslutningstakere innenfor for-

valtning, arbeidsmarkedsetaten og organisasjoner. *Søkelys på arbeidsmarkedet* gis ut av instituttet med støtte fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Pål Schøne var redaktør for tidsskriftet i 2005. Øvrige redaksjonsmedlemmer var Erling Barth, Trygve Gulbrandsen, Geir Høgsnes, Ragnhild Steen Jensen, Marianne Røed, Jon Rogstad og Hege Torp. Guttorm Aanes var redaksjonssekretær.

Søkelys på arbeidsmarkedet gjøres tilgjengelig digitalt fortløpende. Siste utgave kan kun leses på skjerm, mens tidligere utgaver kan skrives ut. Tidsskriftet distribueres av instituttet. Abonnement kan tegnes på samfunnsforskning.no eller ved henvendelse til instituttet.

ISF utgir tidsskriftet *Nordic Journal of Political Economy* (NOPEC), med Halvor Mehlum, Økonomisk institutt, UiO, som ansvarlig redaktør. Tidsskriftet kommer ut med to hefter i året og gjøres tilgjengelig digitalt fortløpende. Det arrangeres årlige NOPEC-seminarer.

I samarbeid med Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo, redigerer ISF årboken *Comparative Social Research*, utgitt av Elsevier Science. Fredrik Engelstad er ansvarlig redaktør. Medredaktører er Lars Mjøset, Grete Brochmann, Arnlaug Leira, Ragnvald Kalleberg. Ragnhild Steen Jensen er redaksjonssekretær. Det utkom ingen publikasjon i 2005, men det kommer trolig to i 2006.

10.2 ISF-rapporter

Sluttresultater fra instituttets forskningsprosjekter blir ofte trykket i instituttets rapportserie (se kapittel 8.1). Rapporter og tidligere utgitte arbeidsnotater kan lastes ned fra www.samfunnsforskning.no. Samme sted kan trykket versjon av rapportene (og alle bøker) kjøpes. I 2005 utga instituttet 12 rapporter mot 18 året før. I 2005 ble det etablert mange nye prosjekter, mens 2004 bar preg av at en rekke ble avsluttet.

Siden mars 2003 har vi solgt en rekke rapporter og bøker på Internett, og i 2005 tilsvarte salgsinntektene omtrent omkostningene ved trykking. Et stort antall rapporter er også lastet ned i fulltekst. Salget av rapporter har i alle år variert, så det er vanskelig å vurdere hvordan fulltekst på nett har virket på salget av trykte publikasjoner. Vi kan likevel slå fast at spredningen av forskningen har økt betydelig.

10.3 ISF Sammendrag

Sammendrag av rapporter samles i *ISF Sammendrag*, som utgis kvartalsvis. Heftene inneholder også sammendrag av bøker utgitt på forlag og artikler publisert i norske og utenlandske tidsskrifter og antologier. I tillegg omtales

doktorgrader, kommende arrangementer og – nytt av året – en liste over kronikk og avisartikler skrevet av ansatte. Målgruppen for sammendragsserien er massemediene, offentlige myndigheter, organisasjoner og andre forskningsinstitusjoner. Abonnement på sammendragsserien er gratis og tegnes på nettet eller ved henvendelse til instituttet. Sammendragsserien har i 2005 hatt i underkant av 1200 abonnenter. I en brukerundersøkelse gjennomført på nyåret 2006, fremkommer det at leserne av sammendragsserien er godt fornøyd både med tekstenes tilgjengelighet og lengde. Noen ønsker seg en mer «moderne» layout, mens flertallet (47 prosent, N=231) er fornøyd også med formen.

10.4 Hjemmesider på Internett

Oppdatering og vedlikehold av nettsidene er en vesentlig del av de ansattes formidlingsarbeid. Forskerne melder inn nye publikasjoner, prosjekter og arrangementer, samt bidrar med tekst til webnyheter, sammendragsserien og publikasjons- og prosjektpresentasjoner.

Nytt på nettsidene i 2005 er bla. en egen side for presse, der en liste over kommende publisering forhåpentlig vil være til både ekstern og intern nytte. Ellers har de engelske sidene fått et løft både med hensyn til antallet nyheter og bedre og flere beskrivelser av prosjekter og publikasjoner.

De interne nettsidene utbedres og utvides stadig. Viktigste nyvinninger er et system for intern kontroll av datasett og bedret oversikt over pågående og avsluttende prosjekter.

I gjennomsnitt hadde nettsiden drøyt 750 unike besøkende per dag i 2005. Bruken har vært relativt jevnt fordelt gjennom hele året, med topper i begynnelsen av hver termin. Totalt har over 220.000 eksterne brukere besøkt samfunnsforskning.no i 2005 mot ca 180.000 i 2004 og 60.000 i 2003. Antall treff på sidene er høyt og skulle indikere at den typiske brukeren klikker seg inn på et stort antall sider per besøk. Antallet abonnenter på elektroniske nyheter er steget til 609, mot 375 i 2004.

Vi har gjennomført en brukerundersøkelse av den eksterne webtjenesten. 231 personer har fylt ut det elektroniske spørreskjemaet første uken etter dette ble sendt ut på e-post. Av disse er 95 prosent fornøyd eller svært fornøyd med tjenesten slik den var i 2005. 85 prosent svarer at det er enkelt å finne frem og at bruk av sidene gir høy nytteverdi. Et for oss meget interessant spørsmål var hvorvidt nettsidene bidrar til å bedre kommunikasjonen med forskerne på bakgrunn av økt kunnskap om dem (forskerne), hva de har skrevet og hva man kan spørre dem om. Her svarer 70 prosent at så er tilfelle, mens 20 prosent ikke har brukt sidene nok til å svare på spørsmålet (vet ikke). Tilsvarende interessant er det at webben ikke ser ut til å erstatte direkte kommunikasjon med forskerne, kun forbedre den. Ellers fremkommer det av undersøkelsen at en del (29 prosent) ikke alltid finner det de er ute etter, at noen ønsker at det kom oftere nyhe-

ter, samt at omtrent halvparten aldri har brukt søkemotoren. De siste indikerer at våre brukere stort sett finner det de leter etter.

10.5 Brukerkontakt

Forskerne ved ISF har jevnlig møter med oppdragsgivere og brukergrupper. Til dels har det vært uformelle samtaler i forbindelse med rapportering fra prosjekter, til dels har brukerkontakten skjedd gjennom seminarer. Blant annet ett seminar der gruppa Sivilsamfunn i endring hadde besøk av over 20 ulike brukerorganisasjoner. Her ble følgende spørsmål stilt: Hva ønsker dere at ISF skal forske på? Ellers har det i tilknytning til arbeidet med tidsskriftet *Søkelys på arbeidsmarkedet* vært flere møter med oppdragsgiver.

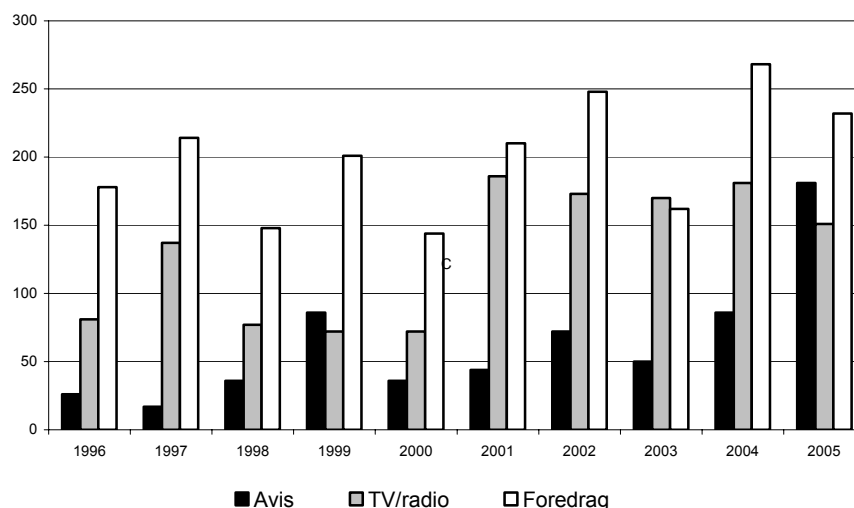
I 2005 har ISF gjennomført flere arrangementer som har rettet seg mot oppdragsgivere, eksempler kan være seminarer og Sensommertreffet. Av åpne arrangementer rettet mot brukere, forskere, journalister og folk flest, kan nevnes kveldsdebatter (pizzaseminar) og boklanseringer (se liste i kap. 9).

10.6 Mediekontakt og formidling til allmennheten

ISF abonnerer på elektroniske presseklipp fra Magentanews. I løpet av året er det registrert 2384 treff der våre forskere eller instituttet er nevnt i et medieoppslag.

Figur 3 og tabell 4 viser ISF-ansattes mediedeltagelse, og dokumenterer en økning i antall avisinnlegg forfattet av egne forskere. Intervjuer og enenproduserte avisartikler er høyere enn i 2004, mens antallet innslag i radio og TV er noe lavere enn i 2004. Data bygger på hva de ansatte selv har innrapportert og er et langt strengere mål enn tallene fra Magentanews. Tatt i betraktning nedgangen i antall vitenskapelige ansatte er formidlingsaktiviteten høyere enn noen gang.

Figur 3. Formidling 1996–2005

Tabell 4. Allmennrettet formidling 1997–2005

	Antall			Gjennomsnitt		
	2003	2004	2005	1997–1999	2000–2002	2003–2005
Avisinnlegg og kronikker	50	86	142	46	51	92
Antall forskere	15	20	19	7	10	18
Innslag i radio og TV	170	181	151	95	144	167
Antall forskere	29	24	21	12	18	25

10.7 Annen forskningsformidling

I tillegg til deltakelse på seminarer og konferanser driver forskerne utstrakt formidling rettet mot andre fagmiljøer og allmennheten, i form av innledninger og foredrag.

Tabell 5. Annen forskningsformidling i perioden 1997–2005

2003	Antall		1997–1999	Gjennomsnitt	
	2004	2005		2000–2002	2003–2005
162	268	232	189	201	221

Spørsmål knyttet til formidlingsaktivitetene ved Institutt for samfunnsforskning kan rettes til isf-info@samfunnsforskning.no eller informasjonsleder Jørgen Moland, 23 08 61 67.

Administrasjon og økonomi

11.1 Biblioteket

Biblioteket har 5 ansatte (4½ stillinger). I tillegg til ISF betjenes forskere ved Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA), samt andre biblioteker og eksterne brukere. Utlånet var i 2005 på 8.000 publikasjoner (tidsskriftsartikler, bøker, rapporter, statistikk), og det ble foretatt et tilsvarende antall lånefornyelser. Antall utlån fra egen samling var 3.900. Samlet antall fjernlån fra andre biblioteker var 4.100. Fjernlånet fordelte seg på 2.300 bøker og 1.800 tidsskriftsartikler. 400 publikasjoner måtte lånes inn fra biblioteker i utlandet. 90 artikler ble kopiert til eksterne lånere.

Bibliotekets katalog består nå av en database på omkring 49.500 referanser. Det meste er registrerte bøker, rapporter og statistiske publikasjoner, men databasen inneholder også en del referanser til artikler i tidsskrifter og redigerte bøker. 1.200 bibliografiske referanser ble registrert i databasen i 2005. I tillegg ble en rekke tidsskriftshefter strekkode-registrert for internt utlån. Antall abonnementer på periodika er ca. 290. Bibliotekets samling er totalt på ca. 1.300 hyllemeter, fordelt på to avdelinger og fire magasiner.

Det ble utført et antall tematiske litteratursøkings-oppgaver etter ønsker fra forskerne, ikke minst i forbindelse med utarbeidelse av kunnskapsoversikter. I 2005 ble databasene Economic Literature Index (EconLit) og Psychological Abstracts (PsycINFO) gjort tilgjengelige for forskerne via Cambridge Scientific Abstracts med nytt grensesnitt på Internett. Det ble i tillegg arbeidet med å bedre bibliotekets tilgang på tidsskriftsartikler i elektronisk form.

11.2 IT-avdelingen

IT-avdelingen har 3 ansatte, som betjener administrasjon og forskere ved ISF, NOVA og Nasjonalt dokumentasjonssenter for personer med nedsatt funksjonsevne.

Avdelingen er ansvarlig for et moderne lokalnett med Internett-forbindelse. De viktigste arbeidsområdene i avdelingen er drift og videreutvikling av lokalnettjenestene, enkel programutvikling innen databaser og regneark, og individuell brukerstøtte innen kontorprogrammer og statistikk.

Lokalnettet består av et ryggradsnett basert på multimode-fiber og 3 Ethernet-switcher med 1 gigabit-hastighet. Dette ble installert i 2003. Kapasiteten fordeles til brukerne med en hastighet på 100 megabit/sek. Internett-forbindelsen er på 2 megabit/sek., og går til Uninett AS, som også er ansvarlige for drift av tilknytningen. Vi har en 2 megabit-forbindelse til NOVAs kontorer i Bogstadveien.

I dette nettet har vi i dag 7 servere, 5 med Novell Netware, 1 med Red Hat Linux og 1 med Microsoft Windows Server 2003. ISF og NOVA har tilsammen ca. 180 arbeidsplassmaskiner knyttet til nettet, der det også er 10 nettverksskrivere. Totalt har serverne mer enn 2 terabyte lagringsplass, og det skrives årlig ut omtrent 1 million sider på laserskriverne. Sikkerhetskopiering av data skjer til båndstasjoner av typen SuperDLT og LTO-3.

I 2005 har vi fortsatt arbeidet med å sikre e-posttjenesten mot «spam» og virus-post, med nyinnkjøpt e-posttjener og tilpasset programvare for fjerning av virus og uønsket e-post. Vi har lenge brukt klientprogramvare, Pegasus Mail, med stor grad av innebygd sikkerhet mot virusbefengt e-post. Vi har overført brukerne til IMAP4-protokollen, med Webmail-tjeneste, for å forbedre tilgangen utenfor huset.

Når det gjelder annen programvare, brukes Microsoft Office til produksjon av dokumenter og figurer, samt enkle databasefunksjoner. Programpakken SPSS, SAS og Stata dekker statistikkfeltet på en god måte. Adobe Acrobat, Photoshop, Illustrator og InDesign er også i bruk i administrasjonen og av enkelte forskere.

11.3 Sekretariatsoppgaver

Instituttet har siden 1992 vært regnskapsfører for *European Consortium for Sociological Research* (ECSR).

ISF utfører sekretariatsoppgaver for *P. M. Røwdes stiftelse – til støtte av forskning omkring norsk økonomisk utvikling*. Stiftelsen støtter forskning om norsk økonomisk utvikling, med vekt på handel og industri. P. M. Røwdes stiftelse utdeler årlig ett eller flere stipend på opp til 100.000 kroner. Fra 1998 arrangerer stiftelsen årlig en åpen forelesning for å hedre Arvid Brodersens minne (se kap. 9.5).

Fra 1997 er Norsk sosiologforenings sekretariat/medlemsarkiv lagt til instituttet.

11.4 Instituttets økonomi

Størstedelen av virksomheten ved ISF finansieres ved prosjektmidler og stipendier fra Norges forskningsråd og ved oppdrag for virksomheter i offentlig sektor; se tabell 6. Oppdragsgivere i privat sektor og utenlandske kilder utgjør en mindre del. I tillegg mottar ISF en grunnbevilgning fra Norges forskningsråd. Denne bevilgningen skal dekke egeninitiert forskning, kompetanseheving og forskningsledelse samt instituttets nasjonale oppgaver. Valgforskningsprogrammet samt biblioteket, som også yter tjenester til eksterne brukere, er definert som nasjonale oppgaver. Grunnbevilgningen var i 2005 kroner 7.220.000,-, hvorav ca. 5 prosent, ca. kr.359.000,-, overføres til 2006. I 2005 utgjorde grunnbevilgningen 18,5 prosent av de samlede inntektene. ISF har også tre strategiske instituttprogrammer finansiert av Forskningsrådet. Disse bevilgningene utgjorde mindre enn 5 prosent av instituttets totale inntekter i 2005.

Fra prosjektene får instituttet inntekter i form av overhead. I 2005 utgjorde overheadinntektene kroner 8.748.908,62. Disse inntektene dekker utgifter til administrasjon og drift samt infrastruktur tjenester. Kantinen, IT-avdelingen og biblioteket yter også tjenester til NOVA. Som vederlag for disse tjenestene mottar ISF en årlig overføring fra NOVA. For 2005 ble kostnadene kroner 4.075.944,-; se tabell 6.

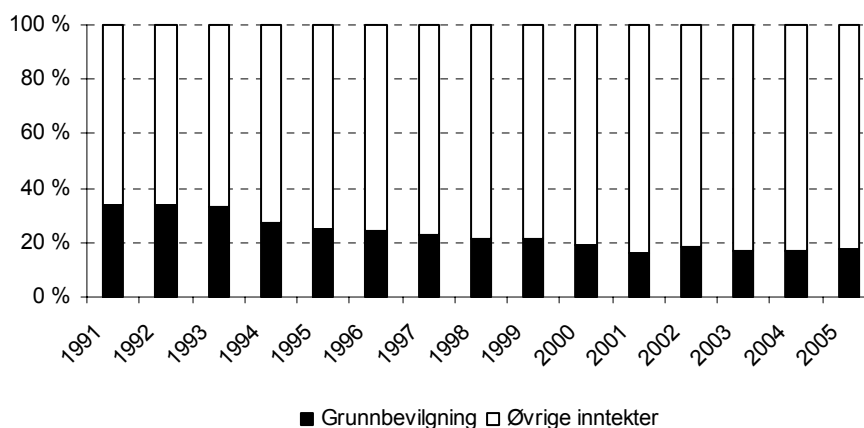
I forbindelse med utgivelsen av *Tidsskrift for samfunnsforskning*, der ISF er ansvarlig for det redaksjonelle arbeidet, mottar instituttet et tilskudd fra Norges forskningsråd. For 2005 utgjorde det kroner 80.000,-.

Resultatregnskap og balanse baserer seg på revisorbekreftede regnskapstall for 2005. For sammenligningens skyld er det tatt med tall for 2004. Regnskapet viser et driftsresultat på kroner 196.018,- før finansielle poster. Etter finansielle poster er årets resultat kroner 515.328,-.

Tabell 6. Finansiering av virksomheten (1000 kroner)

Bevilgninger/oppdrag	2005	2004
Norges forskningsråd, grunnbevilgning	6.861	6.991
Overført fra NOVA	4.076	4.502
Norges forskningsråd, prosjekter	12.964	11.886
Departementer	10.146	8.714
Næringsliv	1.224	1.156
Interesseorganisasjoner	521	803
Utenlandske	836	790
Samarbeidsprosjekter med andre forskningsinstitusjoner	1.530	339
Andre	622	988
Publikasjoner/diverse	137	145
Sum	38.917	36.314

Figur 3. Grunnbevilgningens andel av total virksomhet inkl. Prosent

11.5 Regnskap

Resultatregnskap pr. 31.12.2005

Driftsinntekter	2005	2004
	Hele kroner	Hele kroner
Grunnbevilgning	6.861.149	6.990.794
Overført fra NOVA	4.075.944	4.501.729
Prosjekter	27.842.073	24.676.103
Andre inntekter	137.383	145.658
Sum inntekter	38.916.549	36.314.284
Utgifter		
Lønn, honorar, arb.avgift m.m., note 3, 4 og 5	26.493.036	27.353.790
Prosjekt- og driftskostnader, note 5	11.963.195	8.477.943
Ordinær avskrivning, note 2	264.300	311.462
Sum utgifter	38.720.531	36.143.195
Driftsresultat	196.018	171.089
Finansinntekter og finanskostnader		
Renteinntekter	319.310	256.810
Renteutgifter	-	-
Sum finansielle poster	319.310	256.810
Årets resultat	515.328	427.899
Anvendelse av årsresultat		
Overført til egenkapital	515.328	427.899

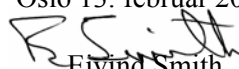
Balanse pr. 31.12. 2005

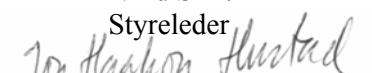
	2005	2004
	Hele kroner	Hele kroner
Eiendeler		
Anleggsmidler		
Eiendom, <i>note 2</i>	4.667.500	4.810.000
IT-utstyr, <i>note 2</i>	119.000	138.000
Sum anleggsmidler	4.786.500	4.948.000
Omløpsmidler		
Fordringer		
Oppdragsgivere		-
Forskudd ansatte	112.969	177.540
Sum fordringer	112.969	177.540
Bankinnskudd		
Bank, post, <i>note 1</i>	22.164.703	17.572.023
Sum omløpsmidler	22.277.672	17.749.563
Sum eiendeler	27.064.172	22.697.563
Egenkapital og gjeld		
Egenkapital		
Grunnkapital 31/12,	5.374.000	5.374.000
Driftsfond, <i>note 7</i>	8.049.585	4.793.952
Sum egenkapital, <i>note 6</i>	13.423.585	10.167.952
Langsiktig gjeld		
Pensjonsforpliktelse, <i>note 8</i>	1.547.776	1.547.776
Sum langsiktig gjeld	1.547.776	1.547.776
Kortsiktig gjeld		
Oppdragsgivere	6.235.645	4.709.873
Forskuddstrekk, arb.giv.avgift, merverdiavgift m.m. <i>note 5</i>	2.387.251	3.297.797
Annen kortsiktig gjeld, <i>note 5</i>	3.469.915	2.974.165
Sum kortsiktig gjeld	12.092.811	10.981.835
Sum egenkapital og gjeld	27.064.172	22.697.563

Oslo 13. februar 2006

Dag Album

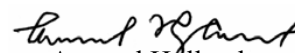

Anne Kari Lande Hasle

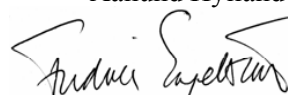

Eivind Smith
Styreleder

Jon Haakon Hustad

Jon Elster

Mari Teigen

Aanund Hølland

Fredrik Engelstad
Instituttleder

Regnskapsprinsipper og noter 2005

Generelt

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Regnskapet bygger på det historiske kost-prinsippet. Kostnader sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter kostnadene kan sammenstilles med. Regnskapet er satt opp og basert på fortsatt drift.

Klassifisering

Fordringer og gjeld klassifiseres som omløpsmidler/kortsiktig gjeld dersom de forfaller innen ett år. Øvrige eiendeler klassifiseres som anleggsmidler.

Inntektsføring av prosjekter

ISF inntektsfører prosjektmidler i samsvar med påløpte kostnader. Overskytende midler står som fordring eller gjeld i balansen.

Vurderingsregler

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Varige driftsmidler aktiveres og avskrives dersom de har levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr. 15.000,-. Varige driftsmidler vurderes til historisk kost med fradrag for bedriftsøkonomiske avskrivninger. Avskrivninger baseres på en vurdering av driftmidlenes økonomiske og tekniske levetid. Stiftelsen benytter lineære avskrivninger for avskrivning av varige driftsmidler. Avskrivningssatsene er gjengitt i note 2.

Note 1 – Bundne midler

Bundne skattetrekkmidler utgjør kr. 1.116.602,-.

Note 2 – Anleggsmidler

	Bygg	IT
Kostpris 1/1	5.662.500	3.141.729
Årets tilgang	-	102.800
Kostpris 31/12	5.662.500	3.244.529
Samlede avskrivninger	1.995.000	3.125.529
Kostpris tomt	1.000.000	-
<i>Bokført verdi 31/12</i>	<i>4.667.500</i>	<i>119.000</i>
<i>Årets avskrivning</i>	<i>142.500</i>	<i>121.800</i>

Årets avskrivninger

Munthes gate 31 ble bygget i 1960, og er i meget god stand. Ut fra dette er antatt levetid fra 1992 på 40 år. Årlig avskrivning 2% pr. år blir ut fra dette kr. 142.500,-. Ordinære avskrivninger av IT-utstyr er på i alt kr.168.962-, 33,3%.

Note 3 – Antall ansatte

Antall årsverk har i 2005 vært 52.

Note 4 – Ytelser til ledende personer m.v.

Lønn til daglig leder har i 2005 vært kr. 569.352,-. Styret har fått utbetalt en samlet godtgjørelse på kr.57.000,-. Godtgjørelse til revisor har i 2005 vært kr. 104.475,-. Beløpet inkluderer bistand.

Note 5 – Spesifisering av poster i resultatregnskapet

	2005	2004
Spes. 1: Lønn, honorar, arb.giv.avgift og merverdiavgift.		
Lønn og feriepenger	21.167.105	21.102.271
Arbeidsgiveravgift	2.866.515	2.958.027
Pensjonskostnad	2.217.781	3.017.421
Andre ytelser	241.635	276.071
Sum lønn, honorar, arb.giv.avgift og merverdiavgift	26.493.036	27.353.790
Spes. 2: Prosjekt- og driftskostnader		
Spesielle prosjektkostnader	4.180.881	2.265.129
Faglige reiser	942.177	768.089
Seminarer	382.312	109.035
Maskiner, inventar, utstyr	162.640	235.396
Transport og annonser	43.363	18.566
Velferd, representasjon, helsetjenester og forsikring	380.409	394.309
Kjøp av datamateriale	1.842.886	296.058
Kjøp av tjenester fra NOVA	757.822	685.584
Trykking, info	554.105	558.548
Porto og telefon	262.758	470.389
Tidsskrifter, bøker, CD/rom og artikkelkopier	953.610	1.040.258
IT-vedlikehold, programvare og nettverkkostnader	597.188	785.927
Kantina, drift	56.479	65.034
Kopiering og rekvisita	587.925	729.038
Eiendom	228.762	6.220
Diverse utgifter	29.878	50.363
Sum prosjekt- og driftskostnader	11.963.195	8.477.943
Spes. 3: Forskuddstrekk		
Arbeidsgiveravgift, Statens pensjonskasse og merverdiavgift		
Forskuddstrekk	1.062.246	1.084.916
Arbeidsgiveravgift	522.595	519.534
Statens pensjonskasse	1.100.160	1.572.534
Merverdiavgift	(297.750)	120.813
Sum forskuddstrekk, arbeidsgiveravgift, Statens pensjonskasse og merverdiavgift	2.387.251	3.297.797
Spes. 4: Annen kortsiktig gjeld		
Påløpte feriepenger	2.678.248	2.825.967
Påløpte kostnader	781.667	148.198
Sum annen kortsiktig gjeld	3.469.915	2.974.165

Note 6 Egenkapital

Egenkapital 1/1-2005	10.167.952,-
Refusjon av merverdiavgift	2.740.305,-
Årets resultat	515.328,-
Egenkapital 31/12-2005	13.423.586,-

ISF har fått refundert merverdiavgift for perioden 1/7-2001 til 31/10-2004 i tråd med Finansdepartementets fortolkning av 28/6-2004.

Note 7 – Grunnkapital

Fra og med 2002 er egenkapitalen delt i grunnkapital og driftsfond. Stiftelsens grunnkapital utgjøres av bokført verdi pr. 31/12-2002 av eiendommen Munthesgate 31/Fuglehauggata 6, den del av den derværende bygningsmasse som eies av Institutt for samfunnsforskning, samt et beløp på kr. 279.000,-

Note 8- Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

2. Pensjonsforpliktelse	31.12.2004	01.01.2005	31.12.2005
	Estimat	Faktisk	Estimat
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse (PBO)	42 586 300	38 671 499	42 420 869
Eventuell planendring		0	
Pensjonsmidler	-33 856 000	-33 874 371	-38 100 590
Netto påløpt pensjonsforpliktelser	8 730 300	4 797 128	4 320 279
Ikke resultatført planendring	0		0
Ikke resultatført implementering	0		0
Ikke resultatført estimatendringer og avvik	-7 821 300		-3 886 728
Balansført netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	909 000		433 551
Arbeidsgiveravgift	128 200		61 130
Balansført netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift	1 037 200		494 681

5. Økonomiske forutsetninger og amortisering	2004	2005
Avkastning på pensjonsmidler	5,00 %	5,00 %
Diskonteringsrente	5,00 %	5,00 %
Årlig lønnsvekst	3,50 %	3,00 %
Årlig G-regulering/regulering av løpende pensjoner	3,50 %	3,50 %
Korridor	10 %	10 %
Amortiseringsfaktor – planendring	15	15
Amortiseringsfaktor – estimatavvik	15	15
Arbeidsgiveravgift (sats)	14,10 %	14,10 %